TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI ● JULKAISIJA TUNTURILATU RY ● N:o 1/1983

Puheenjohtajan tähdenvälejä

Huolimatta siitä, että Tunturiladun toimintaan liittyy tänäkin keväänä juhlavia asioita — KAVTSI jo vietti 10-vuotisjuhliaan onnistuneiden talvipäivien merkeissä ja Huttus-Pekka vetää susiviikon KIISAN tukikohdassamme ensimmäistä kertaa — ovat sittenkin Tunturiladun yhdistystoimintaan liittyvät asiat päällimmäisenä mielessäni.

*

Tunturiladun sääntömuutos on vuoden vaihteessa saanut yhdistysrekisterin lopullisen hyväksynnän. Kunhan sen pohjalta saamme vielä sääntötoimikunnassa aikaiseksi tunturikerhojen uusitut mallissäännöt, niin kaivattu Tunturilatu-opaskirjanen on jälleen painettavissa. Opukseen olisi myös syytä liittää ainakin susivaatimukset ja kämppiemme käyttösäännöt, jolloin toimintaperustamme tulisi olemaan yksissä kansissa. Eiköhän asia saada hoidetuksi syksyyn mennessä.

*

Toisaalla lehdessämme on Timo Kiisken johtokunnalle lähettämä kirje, jossa hän ehdottaa Tunturiladun erottamista Suomen Ladusta. Olen kunolla myöhästyneenä vastannut hänelle henkilökohtaisesti, mutta ajattelin liittää tähän muutamia katkelmia kirjeestäni:

"Ajatus Tunturiladun eroamisesta Suomen Ladusta on viime vuosina aina silloin tällöin ollut esillä järjestökentässä — olen itsekin arvostellut voimakkasti Suomen Ladun toimintaa. Mitä sitten tässä tilanteessa tulisi järjestöllisesti tehdä, onkin jo toinen kysymys. Voimme edelleenkin hyväksyä SL:n toimintatavoitteet, ja käytännön toimenpiteiden muuttamisen kannalta eroaminen järjestöstä veisi vain mahdollisuudet vaikuttaa sen toimintaan. Jäsenenä pysymisen puolestahan olemme ottaneet järjestönä kantaa sääntömuutoksemme yhteydessä. Järjestön sisällä toimien meillä on mahdollisuus vaikuttaa meille arvokkaiden asioiden tapahtumiseen SL:n toiminnassa. Tunturilatu on aina saanut hoitaa tunturitoimintaa itsenäisesti ja holhoamatta niin pitkälle kuin voimavaramme ovat riittäneet. Omiin tavoitteisiimme keskittyen, mutta SL:n toimintaan liittyen ja sitä tukien, on ollut se linja, jota TL on aina noudattanut. Näkemys itsenäistymisestä ja oman järjestörakenteen riittävyydestä on ollut keskustelun alaisena johtokunnassa. Kerhot kattavat vasta kolmasosan jäsenkunnastamme ja täysin itsenäisenä järjestönä toiminen toisi käytännön ongelmia kuten oman toimiston perustamisen, "toiminnanjohtajan" palkkaamisen ja tämän tuloksena sellaisen taloudellisen paineen, että tunturiaatteen ajaminen saisi helposti samanlaisia kielteisen kaupallisia piirteitä, joista olemme SL:a moittineet. Jäsenistömme ja kerhojemme omaan vapaaehtoiseen aktiivisuuteen tukeutuen olemme katsoneet parhaiten vievämme tunturilatuasiaa eteenpäin. Uskon, että loppujen lopuksi sittenkin tavallisten jäsenten esittämät ja eri tavoin ajamat asiat pääsevät järjestössämme, Tunturiladussa paremmin toteutumaan kuin monessa muussa järjestössä."

Tässä oli keskeinen sanoma vastauksestani. Asia on kyllä sen arvoinen, että sitä on ollut syytä pohtia. Jatkossakin olisi tärkeätä käyttää lehtemme palstoja ja kokouksiammekin näin keskeisten ongelmien käsittelyyn. Kiitokseni Sinulle, Timo Kiiski.

*

Myöskin Tunturiladun eri idearihien tulokset ovat toisaalla lehdessämme kaikkien nähtävissä. Vaikka kyseessä olikin mahdollisimman vapaa "ideahulluttelu" tuoreiden ehdotusten kirvoittamiseksi, olen juhlahumuisimmat välähdykset jättänyt listalta pois. Silti on jäänyt jäljelle hieno anti nyt toisessa viheessa jäsenten ja kerhojen järjellä, mutta toivottavasti myös ennakkoluulottomuudella punnittavaksi.

Ajatukseni on sellainen, että jo kevätkokouksessamme käsittelisimme asiaa alustavasti — vaikka kokous onkin sääntöjemme mukaan menneen toimintamme tarkasteluun paneutuva — ja vauhdittaisimme näin aikaisessa vaiheessa tulevien toimintalinjojemme kehittelyä ja syksyn suunnitteluun keskittyvää kokoustamme.

*

Joten virittäkäämme aivokuoremme Tunturiladun toimintaa suuntaamaan ja kehittämään. Hyvää kevättä ja kesää jaloille yksinajattelijoille sekä eri eräporukoille, kuppikunnille ja aatesuunnille. Aatosten lentoa ja vakaata harkintaa aina kun hiihtämiseltä ja huhkimiselta kerkeätte!

Antero Tarvainen

NUVVOSKAIDILTA POHJOISEEN...

Susi-Kiisan eteläisen puoleiselta tunturilta Nuvvoskaidilta avautuu pohjoisen suuntaan näkymä, joka ei jätä näkijäänsä rauhaan...

Jylhinä ja mahtavina nousevat siellä Norjan pilviä hipovat Gaissat. Kolmenkymmenen kilometrin päässä erottuu kolmen mahtavan tunturin ryhmä.

948 metriä korkea Jårbut näkyy Nuvvoskaidin suuntaan terävänä kartiona. Siitä oikealle kurottautuu yli tuhanteen metriin Gaednogaissan pitkä lakiharjanne. Saamelaisten Pyhän vuoren Rastegaissan kaksoishuiput siintävät kaikkein pohjoisimpana. Vasen, korkeampi huippu ulottuu 1067 metrin korkeuteen.

Gaissojen pohjoispuolella jakaa vedenjakaja tunturiylängön vedet kahteen suuntaan. Osan etelään Tenojokeen ja osan Pohjoiseen Jäämereen virtaaviin vesiin. Sieltä Gaednogaissan rinteiltä ja kupeilta saa alkunsa Jäämeren vuonoon — Laksefjorden'iin laskeva Stuorrajokka. Vähän lännenpänä ovat Börselvan latvalompolot ja alkulähteet. Börselva kuljettaa vetensä Porsangerin vuonon pohjukkaan.

Joet ovat puhkaisseet kulkutiensä Kölivuoriston lävitse mahtavina kanjoneina. Näillä kohdin ovat maisemat kuin kuusta maan päälle tuodut.

Täältä alkaa Satu-Ruijan maa. Staalujen, Maahisten, Gufitarien ja Vuorenäijien valtakunta. Mitään Gäidnoa, Keinoa, kulkutietä ei tämän valtakunnan lävitse kulje. Maa on karua ja autiota. Vain pienen elämän kipinän voi silmä jossain tavoittaa. Ruohotupon sieltä täältä. Pajunvarren ankealla suopahaisella. Karhunsammalta joka pitää tiukasti itseään kiinni kallionkolossa... Vaivaiskoivunkin hento varsi luikertelee pitkin kiven pintaa siitä tuskin pientä lehteään nostamatta.

"Vain tänne asti ulottuu maailma", kirjoitti ajanlaskumme alkuaikoina roomalainen historioitsija näistä äärimmäisistä pohjoisista seuduista... Mutta vielä on kuitenkin täältä matkaa todelliseen "Maan Ääreen" — Nord Kapp'iin pitkälti toistasataa totisen karua kilometriä...

Jårbut Gaednogaissa Rastegaissa **Teksti ja kuva Pauli Hakulinen.**

TUNTURI-LATU r.y.

● **JOHTOKUNTA**

puheenjohtaja
Antero Tarvainen, puh. 90/ 898791
varapuheenjohtaja
Yrjö Suuniittu

jäsenet: Pertti Holopainen, Pekka Huttunen, Hemmo Kivilaakso, Uolevi Mättö, Alpo Mäntynen, Raimo Niklander, Anja Pere

Siht. Anja Huhtala, Laajakoskentie, 48720 KYMI, puh. t. 952/63 100, k. 81 354

rahastonhoitaja: Anneli Peltonen Koroistentie 11 B 25 00280 Helsinki 28 puh. 90/410771 (iltaisin)

jäsenkortistonhoitaja: Eva Jägerskiöld Mannerheimintie 44 A 16 00260 Helsinki 26, puh. 90/442917

kuva-arkistonhoitaja: Erkki J. Tolvanen, Tapolanrinne 10 01760 Vantaa 76 puh. 90/897656

postilähetykset ja juoksevat raha-asiat hoitaa: Elvi Zweygberg, Suomen Ladun toimisto Fabianinkatu 7 00130 Helsinki 13 puh. 90/170101

TL:n tilit: postisiirtotili 135 33-1, SYP Katajanokka 206621-20620

● **JÄSENLEHTI**

Tunturilatu, vastaava toimittaja Antero Tarvainen

Toimitussihteeri: Anja Pere Nuijatie 5 B 21 01650 Vantaa 65 puh. 90/ 845 581 (iltaisin)

● **KIINTEISTÖT**

Susikyrö – Enontekiö
Susi-Talas – Inari
Susi-Kiisa – Utsjoki
Kärrikaltio – Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen Joukontie 27 76150 Pieksämäki 15 puh. 958/11 247

● **SUSIVALIOKUNTA**

puheenjohtaja Raimo Niklander, jäsenet: Reino Kärkkäinen, Anja Huhtala, Kauno Laine, Väinö Martikainen

● **TUNTURIKERHOT**

KUOKTE (2) Hyvinkää
puheenjohtaja Jussi Valtanen, sihteeri Anja Pajunen Erkylänkatu 21 05820 Hyvinkää 2 puh. 914-28901

KOLBMA (3) Tampere
puheenjohtaja Matti Rekola, sihteeri Raili Pöllänen, puh. k. 931-652 822

NJELLÄ (4) Pieksämäki – Mikkeli
puheenjohtaja Pekka Huttunen, sihteeri Eila Hämäläinen Nuijamiestenkatu 22 B 12 50100 Mikkeli 10 puh. 955-367 552.

VIHTTA (5) Vaasa
puheenjohtaja Lasse Bäckman, sihteeri Pirkko Westergård Kasarminkatu 21 A 65100 Vaasa 10 puh. 961-118 058.

KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
puheenjohtaja Jyrki Aarnio, sihteeri Kaarina Hakkarainen Kastelholmantie 1 00900 Helsinki 90 puh. 90-339 147

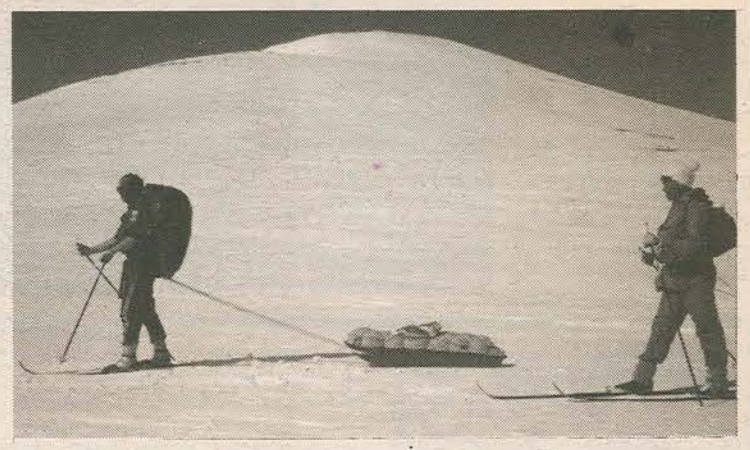
SIETSA (7) Iisalmi
Puheenjohtaja Pentti Vainio, Rinteentie 6 B 74130 Iisalmi 3, sihteeri Anja Snellman Ilvolankatu 19 A 74100 Iisalmi.

KAVTSI (8) Helsinki
puheenjohtaja Antero Rouvinen, sihteeri Anja Rönnberg, Osuuskunnantie 36 A 00660 Helsinki 66, puh. 90-744 154

OUTSI (9) Jyväskylä
puheenjohtaja Pekka Kolari, sihteeri Ritvis Loimio, Puistotori 6 A 16 40100 Jyväskylä 10

LOGI (10) Turku
puheenjohtaja Hemmo Kivilaakso, sihteeri Tapani Paavola PI 603, 20101 Turku 10 puh. 921-366 735

Tunturiladun kerhojen kuulumisia...

Vihtalaisia Kahperuslonojan rinteillä...

KOLBMAN KUULUMISIA

Näitä kuulumisia kirjoiteltaessa on päällimäisenä mielessä juuri päättynyt hiihtoretki, perinteinen hiihtovaelluksemme Siikaneva-Tampere. Se oli nautinnollinen vaellus läpi Pohjois-Hämeen korpien ja yli suurten järvien.

Perjantai-iltana hiihdettiin lyhyt taival puolenkuun valaistessa ja otsalamppujen välkkyessä. Puolenyön aikoihin jälkijoukossa saapui myös kaksi logilaista mukaan vaellukselle. Yövyttiin laavuissa.

Lauantaina hiihdettiin sumuisessa säässä yli laajan nevan ja sitten järviä sekä metsäautoteitä pitkin Latosaaren kämpälle. Latosaaressa saunottiin ja yövyttiin. Yövyttiin ihan reittitupatunnelmissa. Vaeltajia oli laverit täynnä sekä lattialla pitkin ja poikin.

Sunnuntaina hiihdettiin järven jäitä pitkin kohti Tamperetta. Auringon paisteessa. Viimeiset 10 km yli Näsijärven selän tuntuivat pitkiltä mutta antoisilta. Tyytyväisyyden tunne oli syvä, kun vaellus alkoi olla lopussa. Kaupunki lähestyi vähitellen ja aurinko laskeutui talojen taakse.

Tämän 70 km:n vaelluksen hiihti kokonaan 8 henkeä. Lisäksi 8 henkeä hiihteli mukana osan matkaa. Vaellus oli erinomaista harjoittelua tulevia Grönlannin retkiä varten. 40 km:n jäähiihdossa ylitettiin railoja sekä ahtojäitä. Tauoilla nautittiin kylmiä juomia ja jäätynyttä läskiä.

Vuoden ensimmäisessä kerhoillassa saimme seurata mielenkiintoista selostusta kahden kaverin Grönlanninvaelluksesta. Toisen sairastuessa liikuntakyvyttömäksi, joutui toinen vetämään tätä ahkiossa useita päiviä. Onnekkaiden sattumien kautta molemmat selvisivät ihmisten ilmoille, eikä tästä seikkailusta tullut pahempia seurauksia. Meillä on tästä jälkeenpäin keskusteltu paljon. Jokaisella on ollut oma mielipiteensä tapahtuneesta.

Muut kerhoiltojen aiheet kevään aikana ovat vaatimattomampia. Kahtena iltana yritämme suunnata illan teeman määrätylle ryhmälle, toisin sanoen junioreille ja senioreille. Olemme myös muuttamassa kerhon sääntöjä ja siksi kevätkokous on ajankohtainen maaliskuussa.

Pitkän tähtäyksen suunnitelmissa meillä on kahden vuoden aikana kaksi vaativaa, työllistävää projektia. Lähitulevaisuudessa taas on Kolbmalla kaksi hiihtovaellusta huhtikuussa. Toinen suuntautuu Susi-Kiisalta Susikyröön ja toinen Ruotsiin Karoliinien reitille. Tällä Ruotsin reissulla on tarkoitus harjoitella oikeaoppisen igloon tekoa. Sellaisen, että sitä kehtaa eskimoillekin näyttää.

Kesäksi on suunnitteilla kaksi erikoista matkaa. Toinen suuntautuu juhannuksena Lieksaan. Tällä kolmen päivän matkalla tutustutaan Pohjois-Karjalan tunnetuihin erämaakohteisiin Patvinsuohon Suomusjärveen ym. Mahdollisuus on myös koskenlaskuun Ruunaan koskilla. Toinen matka suuntautuu Ruotsin korkeimmalle tunturille Kebnekaiselle heinäkuun viimeisellä viikolla. Perillä retkeillään pienryhmissä, omien suunnitelmien mukaan. Molemmille matkoille on tarkoituksemme saada linja-auto mahdollisimman täyteen. Molemmille matkoille voivat myös muut tunturilatulaiset osallistua, joten ottakaa yhteyttä tännepäin, asioista kiinnostuneet.

Tässä tämänhetkiset kuulumiset. Näiden kuulumisten lisäksi on myös kuulunut, että jotkut kolbmalaiset ovat taas käyneet talvipäivillä rohmuamassa.

Saivare.

NJELLÄN KUULUMISIA

Olen joskus ennenkin tällä palstalla valitellut, miten vuosien varrella jutun aiheet tahtovat käydä vähiin. Näin kävi nytkin. Huomasin helmikuun olevan lopuillaan ja lehden teon olevan käsillä, jotakin pitäisi yrittää... Melkein arvaan, että oikeilla Tunturilatu lehden tekijöillä on sama pulma. Heillä vain vieläkin suuremmalla vastuulla.

Mitäpä meille kuuluu? Ei kovinkaan paljn uutta. Syyskokous valitsi entiset toimihenkilöt, joten siinäkään ei ole uutta kerrottavaa. Kerhotilaisuuksia olemme edelleenkin pitäneet vuorotellen kolmessa kaupungissa. Välillä tapahtuu, että jokin kaupunki puuttuu kokousedustuksesta. Syynä joskus tiedonkulun puute tai ettei lähtemässä ole yhtään autoihmistä. Tämä ei tietenkään merkitse sitä etteikö tilaisuuksiin osallistuta. Viime vuoden tilaston mukaan kerhoiltoihin osalistui keskimäärin 27 henkeä tilaisuutta kohti. Kerhossamme oli maksaneita jäseniä vuoden lopussa 54 henkilöä.

Ihmisten aktiivinen osallistuminenhan vaihtelee, kuten tiedämme Pitkänkin ajan päästä saattaa tulla heräte toimintaan. Näin on iloksemme käynyt Ruususen unta nukkuneelle SIETSALLE. Lausumme Teidät tervetulleiksi joukkoon. Kiertokirjeen mukaan varmasti tulee olemaan samoja ongelmia. Alueen laajuus on joskus vaikeastikin hallittava asia.

Tänään paistaa ulkona aurinko kirkkaana ja se herättää monen mielihalun ulos hiihtämään. Ainakin suunnittelemaan hiihtoretkiä, ellei nyt hiihtämään. Tuo retken tai matkan suunnittelu, se minusta onkin parasta koko hommassa. **Retken toteuttamisvaiheessa tapaa monesti itsensä ajattelemasta. Tämänhän olen jo kokenut. Oliko se sitä, hyvin** suunniteltu on puoliksi tehty. Tästä huolimatta varmasti jokaiseen reissuun sisältyy aina jotain uuttakin ja odottamatonta. Toivon tuon uuden olevan meidän kaikkien kohdalla sellaista jota on mukava muistella vuosienkin kuluttua.

Eila

HEI, TÄÄLLÄ VAASA JA VIHTTA

Vilkkaasti ovat vihttalaiset liikkuneet kuluvana vuotena. Syksyiset kävelyretket aloittavat kunnon kohottamisen tulevaa hiihtokautta varten. Ollaan osallistuttu pakollisiin kuntotempauksiin, joskus suurella, joskus vähän pienemmällä joukolla. Kauhahiihtoihin osallistuimme laturetken merkeissä yhdessä Strömbergin retkeilykerhon kanssa. Hiihtomatkat 60 ja 30 km hiihdettiin kauniin keväisen sään vallitessa ja mennään ensi keväänä taas. Perinteiseksi tullut ulkomeren hiihto keräsi lähes neljäkymmentä innokasta hiihtäjää. Jääolosuhteiden vuoksi emme päässeet Valassaarille saakka, jonne oli aikomus, mutta Ekmanin Göran pelasti tilanteen ja kaikki olivat tyytyväisiä tutustuessaan taas uusiin maisemiin.

Kaikkien mieli kuitenkin halaa Lappiin ja sen keväthohtaville hangille.

Sinne häipyivät vihttalaisetkin. Perheineen, yksittäin ja vain kaksittain.

Vihttalaisten oma talvivaellus vaelettiin kahtena ryhmänä Yli-perän tuntureilla. Martti veti viikon ahkiovaelluksen ja mukana oli kaksi ensikertaa talvivaelluksella olevaa ja hyvin pärjäsivätkin. Köpi luotsasi toista ryhmää, saaden tittelin "Tunturiluotsi", sillä Yli-perän isäntä näytti kaikki konstinsa saadakseen meidät eksyksiin ja sitten myrskyssä näännyksiin, mutta hyvällä yhteispelillä ja vetäjän varmuudella ja rauhallisuudella selvittiin. Vihtta on järjestänyt pyöräretken monena kesänä eri puolille Suomea. **Niinpä viimekesän retki kierteli kauneinta Järvi-Suomea Jaakon toimiessa "nokkamiehenä". Oiva menetti kenkänsä ja Anneli kirjoitti matkasta kronikan, jonka kuulemme myöhemmin.**

Pyöräilyn suosio on kasvanut uusien pyöräteiden myötä myös täällä Pohjanmaalla, joten jokakesäisestä pyöräretkestä on tullut perinne jäädäkseen, koska jo on suunnitteilla ensikesän retki Savoon.

Elokuussa lähdettiin taas kevätvaellukselle 8 hengen voimalla. Päätettiin tutkia kauniiksi mainittu reitti Hetta-Pallas-Ylläs. Kaunis oli, mutta yllättävän vaativa ja raskas. Kartta ja reitti eivät aina pitäneet yhtä. Kämpät eivät olleet siellä, missä niiden piti olla, tai löytyi rauniot. Parista oli muuri hajalla, myös toisessa oli ovi pois, mutta ihanat maisemat korvasivat moninkerroin pienet puutteet. Susikyrössä kävimme toivottamassa hyvän huomenen siellä majaileville. Hieno paikka, ihmeellinen keidas korvessa.

Siivosimme kämpät, joissa yövyimme, sillä kulkijoita oli melko vähän. Suunnistusta opiskeltiin Martin johdolla ja tutustuttiin kasveihin. Reittimme kiipeili 19 tunturin yli. Matkaa kertyi n. 200 km.

Syksyllä siivoilimme "Tunturiluudalla" uimarantoja, marssimme Sydän- ja Vaasa -marssit, ne kun ovat jokasyksyiset tapahtumat täällä meilläpäin.

Päätimme vähäsen opiskellakin ja tuloksena 1 eräopas ja 4 retkiopasta saivat todistuksensa Suomen Ladun kursseilta.

Kohokohtana Susiaiset kauniissa Peurungassa alkoi syksyn toiminta. Sinne mentiin isolla joukolla kerrankin. Outsille vielä kerran kiitos mittavasta työstä onnistuneen juhlan järjestämisessä. Kerhoiltamme vietimme katsellen filmejä ja dioja vuosien varrelta, sekä vapaasti seurustellen, suunnitellen uusia matkoja ja retkiä.

Talven selkä on taas taittumassa ja kummasti alkaa nuo kartat ja retkivarusteet vaivata mieltä. Makuupussi on vähän kulunut — pitäisiköhän hankkia uusi. Kestäisikö hiihtokengät vielä yhden retken, anorakki kyllästyttää — onhan se kestänyt jo monet reissut, saa kelvata. (huokaus) Olisipa lunta.

Mieli palaa tuntureille ja erämaihin, siellä tavataan, latulainen, moikataan. Jos hihamerkkini on kaunis Jääleinikki — olen vihttalainen Vaasasta.

Antoisaa jatkoa kaikille ja lisää lunta toivoo **pirkko**

Matkan päämäärä Susi-Kiisa saavutettiin toisella yrittämällä, edellisellä kerralla päästiin Hettaan asti. Osanottajia oli ilmoittautunut 10, mutta matkan hankaluudet alkoivat helmikuussa pudottaen osanottajamäärän 3 + 1:ksi. Mutta vaikeuksista huolimatta kannattaa yrittää aina, jos nuoria on lähdössä saamaan sisältöä elämäänsä, kipinää Lapin retkeilyyn.

Kämppä on erittäin hyvä ja hyvällä paikalla. Kiitokset puuhamiehelle, ikinuorelle Pekalle. Polttopuutilanne ja Pekan toivomus "puut tullessa" otettiin huomioon. Päätettiin tehdä kokeiluja ja hankittiin turvebrikettejä ja Poppatuotteen puubrikettipaketti. Hyvin lämmittivät kumpikin, mutta hinta onkin toinen juttu. Turvebriketti maksaa 7,50 ja puubriketti 16,50/paketti Vantaalla. Panee miettimään, millä lämmittää. Turvebrikettiä saa varata ainakin 4 pakettia /viikko ilman lämpötilasta riippuen.

Keittäminen 4 hengelle Trangialla vaatii polttoainetta noin 3 pulloa Sinolia tai hyväksi koettua Marinolia, joka ei savuta niin paljon. Hehku-kaminalla ei voi oikein keittää, koska lämpötila nousee niin korkeaksi, että on vaikea nukkua.

Alpiini

SIETSA TOIMII

Lähes kymmenen vuoden hiljaisuuden jälkeen saadaan lukea Sietsan kuulumisista tämän lehden palstoilla. Pitkä hiljaisuus ei suinkaan ole merkinnyt Sietsan täydellistä uinumista vaan toiminta on pyörinyt hiljalleen suurta ääntä itsestään pitämättä aina 70-luvun lopulle saakka, jolloin vetäjämme ja innoittajamme johtajasusi Kauko Härkönen muutti pois Iisalmesta.

Pieni joukko vannountuneimpia Lapinhulluja piti edelleen Sietsan toimintaa hiljalleen yllä. Illanistujaisten merkeissä muistelimme menneitä ja suunnittelimme uutta. Ajatus kerhon toiminnan virkistämisestä syntyi vuosi sitten Leiripäivien valmisteluvaiheessa.

Tuumasta toimeen. Kauniina marraskuisena sunnuntaina kokoontui parikymmenpäinen tunturilatulaisten joukko Iisalmen Sikokallion majalle keskustelemaan Sietsan toiminnan virkistämisestä. Huttus-Pekka saapui Pieksämäeltä saakka entisille kotimaisemilleen antamaan pontta pyrkimyksille. Iisalmelaisten lisäksi saapui tilaisuuteen osanottajia Kuopiosta, ja Siilinjärveltä. Siksipä tärkein tilaisuudessa tehty päätös oli reviirialueen laajentamisesta käsittämään koko Pohjois-Savo. Kerhon puheenjohtajaksi valittiin Pentti Vainio, sihteeriksi Anja Snellman ja kerhotoimikuntaan Partasen Raili ja Koivulehdon Heikki Kuopiosta sekä Pirisen Esko Siilinjärveltä. Juankosken edustajaksi päätettiin kutsua Ilmari Issukka.

P.S. Susiviikon aikana toimitetaan Kiisalle 2-liekkinen nestekaasuliesi, joten keittopuuhat helpottuvat. Nestekaasun käytössä on kuitenkin omat vaaransa, joten muistakaapa, Susi-Kiisan kävijät, noudattaa annettuja ohjeita ja varovaisuutta (myös säästäväisyyttä) kaasun käytössä.

Lisämukavuutta Kiisan öihin tuovat myös patjat, jotka parhaillaan ovat sinne matkalla ja toivottavasti ehtivät nekin susiviikoksi perille, jolloin ne saadaan rahdatuiksi kämpälle asti.

Toimitus

Keskiviikkona 26. päivänä tammikuuta kokoonnuimme kerhoiltaan Siilinjärvelle. Yli kolmekymmentä tunturilatulaista oli saapuvilla. Isäntinä toimineet siilinjärveläiset olivat nähneet vaivaa tilaisuuden onnistumiseksi. Illan ehdoton tähti oli kuitenkin Putkosen Eino, joka kertoi sanoin ja kuvin Grönlannin vaelluksestaan.

Helmikuun 12.-13. päivinä osallistui kymmenkunta sietsalaista Iisalmen Ladun järjestämälle Jyrkkä-Iisalmi vaellukselle. Yli 100 km lumista yläsavolaista maisemaa jäi kahtena päivänä ladun varteen.

Perjantai-iltana 18.2. kokoonnuimme jälleen Iisalmessa. Sietsa järjesti yhdessä Iisalmen Ladun kanssa makuupussi ja telttatestin maastoyöpymisen merkeissä. Kaupungin keskustan välittömässä läheisyydessä järjestetyssä tilaisuudessa oli mukana parikymmentä yöpyjää. Kymmenen asteen pakkanen ei haitannut yöunia vähimmässäkään määrin. Illan kuluessa kävi yli sata kaupunkilaista tutustumassa tilaisuuteen ja kahvittelemassa nuotion loisteessa.

Näin on siis lähdetty liikkeelle. Luistavia keväthankia odotellessa ovat jo ajatukset tuntureilla... siellä tavataan.

Pena

Saamelaiskäsityö – tapahtuman tarinatuokio...

OUTSILAISILTA TERVEHDYS

Vielä lyhyt paluu viime Susiaisiin. KIITOS KÄYNNISTÄNNE KAIKKI MUKANA OLLEET, TE TEITTE TAPAHTUMASTA JUHLAN!

Miellyttävän yhdessäolon myötä tuli mukava tunne että "— hei näin kun yhdess' ollaan, niin tullaan tuttaviks."

Tehdyistä päätöksistä ja kirjatuista ideoista varmaan jatkossa kuuluu. Puheenjohtajahan sanoi edellisen lehden tähdenväleissä, että on tullut oman sisäisen toiminnan kehittämisen aika. Olkaamme johtokunnan myötä jäsenkuntana tässä kehittelyssä lämmöllä mukana.

Omia tukikohtiamme ajatellen oli meillä Susiaisten jälkeen ilo kartuttaa kämppärahastoa — Pekka-Isäntä tietänee parhaiten, mitä kämpiltä tällä erää puuttuu.

Talvi lumineen ja pakkasineen antoi myös täällä Keski-Suomessa odottaa tuloaan poikkeuksellisen pitkään. Mutta tulihan se hiihtokeli ja on antanut oivat mahdollisuudet hyvän pohjakunnon hankkimiseksi tulevia vaativiakin jotoksia ajatellen. Outsilaisia on lähdössä mm. mainio iskuryhmä pääsiäisen seutuvilla Sevettijärven — Nuorgamin välisiin maisemiin. Tarkoituksena on käydä myös Pauli Hakulisen edellisessä lehdessä antaman vinkin innoittamana Morishvein turvekammilla, varusteina viedään lapio, saha ym. puuttuvaa.

Toivottelemme kaikille kulkijoille ja muillekin ikimuistoisia lomia niin keväällä kuin tulevana kesänäkin. Luonnonharrastusvuoden teeman mukaisesti: Tarkkaile luontoa.

Älä pelkää olla hiljaa — kuulet enemmän, näin myös luonnossa liikkuessasi.

"Hiljaisuuden kuunteleminen on sitä, että antaa maan ja veden, puiden ja tuulien viestien kulkea lävitseen. Kertoa sanomaa, jota ei voi sanoiksi muuttaa."

Annukka

LOGIN KUULUMISIA

Kuusamon Pirkanpuistossa ilta tummenee, kirkas päivä sammuu varovasti vaaran taakse. Sininen hetki käytetään hyväksi kuvatessa ja kuvauksia jatketaan pimeän tultuakin. Takassa räiskyy tuli ja naapurin pilkkimät ahvenet paistuvat. Talviloman ensimmäinen arkipäivä on illassaan ja Turun puolessa logilaiset kaiken todennäköisyyden mukaan parhaillaan juhlivat 5-vuotispäiviään mm. Hemmon logilaisista kirjoittaman kronikan ainutkertaisen esityksen kaikuessa hyvin harjoitellun joukon suorituksena. Mutta Kuusamossa tartutaan kynään ja käydään matti myöhäsen mittelöihin elikkä Login muittaluksiin viimeisillä mahdollisilla hetkillä painoa ajatellen.

Vuosi 1983 alkoi Login historiassa uuden puheenjohtajan myötä. Hemmo K. otettiin hurraten vastaan, hänen kykynsä kun jo entuudestaan ovat tällä saralla tunnustettuja. Mutta kelataanpa taaksepäin ja luodaan asianmukainen pikasilmäys menneen vuoden toimintaan. Tunturikerhoissa retkeillään, niin Logissakin ja ellei aina suurella niin pienemmillä joukoilla kuitenkin. Eräs suosituimmista taisi olla viime keväinen linturetki Mietoisiin. Oppaana toimi Karlinin Antti, tämän tieteenhaaran asiantuntija, jonka Logi onnistui saamaan joukkoonsa ja johtokuntaankin julistamaan alan kuulumisia ja yleensä luontotietoutta. Lintutuntemuksen on ainakin mahdollista kehittyä Login piirissä, ties vaikka allekirjoittanutkin oppisi tunnistamaan siipiniekoista muitakin kuin Aurajoessa kelluvat pullasorsat. Aiemminkin Antti on valistanut meitä mm. Kurjenrahkan linnuista esitelmöidessään.

Kansallispuistoretki Hämeen maassa innosti myös meikäläisiä osanottajamäärän kasvaessa ihan kunnioitettavaksi. Evon erämaissa ruoho on vihreämpää, näkyi jopa lumen alta. Viikonloppu vierähti ja majavat tulivat kuvattua. Lisäksi on retkipuolella ollut luontopolkuja, patikkaretkiä, pyöräilyä ja Ruissalon ympäri soutelukin ja talvella hiihtoretkiä. Syksyllä käytiin joukolla Peurungalla juhlimassa uusia susia, ei tosin omia tällä kertaa. Kuunneltiin

liukaskielistä noitaa ja tutkittiin mainiota susiaistenviettopaikkaa. Tätä hyvin ohjelmoitua tilaisuutta seuratessa virisi logilaisissa varovainen ajatus joskus tulevaisuudessa järjestää vastaava juhla. Ajatus jätettiin muhimaan mutta kuuluu se jo menneen eteenpäin ja tiedusteluja on tehty erinäisillä tahoilla.

Todella hieno viime syksyn illanvietto pidettiin Turun Säästöpankin jo historiallisestikin arvokkaissa tiloissa. Silmä lepäsi juhlasalin rikkaissa koristeissa. Myös ohjelmapuoli suosi näköaistia, mukana oli nimittäin luonnonkuvaaja Matti Valta joka näytti upeita diojaan aiheena saaristomeren juuri perustettu luonnonsuojelualue. Diat olivat siitä mahtavasta aineistosta jonka Matti oli koonnut tätä aihetta koskevaa kirjaa varten ja ylpeillen todetaan, että logilainen Antti Karlin on tämän vuoden luontoaiheiseksi kirjaksi valitun eepoksen tekstittäjä.

Perinteeksi on muodostunut pikkujoulu Koerasaaren kämpällä. Nytkin kokoonnuttiin vanhalle tukkikämpälle erämaiden hiljaisuuteen kilpailemaan, herkuttelemaan, saunomaan ja viettämään yhteisiä hetkiä. Ja tälläkin kertaa havaittiin kämpän pitkä pöytä aivan liian lyhyeksi logilaisille syömingeille. Emme me suinkaan ole sukua Obelixille meitä vaan on niin monta. Samassa tilaisuudessa suunnistuskurssi saatettiin päätökseen ja todistukset jaettiin ikäänkuin pikkujoululahjaksi perusteellisen kurssin suorittaneille. Kurssi kokonaisuudessaan käsitti koko joukon teoriatunteja, joiden parissa kerhoiltojen alkupuoli kului pitkin vuotta säännöllisesti sekä lisäksi tulivat maastoharjoitukset päivällä ja yöllä. Kompassin näyttämä tuli varmasti testattua kaikissa sääolosuhteissa. Kesäretkistä näkyvämpiä oli Susikiisan kämppätalkoot jonne suunniteltu yhteinen bussimatka tosin jäi toteutumatta. Omin neuvoin körötti työmaalle sitten montakin porukkaa. Logi antoi panoksensa sekä "virallisella" talkooviikolla että sen ulkopuolella ja tuntimäärä oli kai kohtalainen jäsenmäärän suhteen. Jäsenkohtaisesti se usein tuppaa kyllä olemaan kohtuuton, mutta minkäs näille muutamille voi niinkuin Hemmolle, Antille ja Paavolle esimerkiksi. Nuorimmista mukanaolijoista Kati ehti jo murjaista jutunkin "Login Tarinoihin" retkestään Kiisalla. Vähemmän julkisesti ovat kerholaiset vilistäneet pitkin poikin Saamenmaata läpi vuoden erilaisin kokoonpanoin, mutta nepä jutut on toimintakirjaajan tiristettävä persoonakohtaisesti ja uhkavaatimuksin Login aikakirjoihin jos sittenkään onnistuu.

Vuoden -82 best seller Login Tarinat sitten lopultakin sai muotonsa murjan vaikka sen ilmestyminen viivästyi muitten töitten vuoksi. Kysyntä oli kuitenkin kiihtynyt jouluun mennessä ja puhelimen pirinä alituisena kiusana päätoimittajalla joten tämä kaunokirjallinen teos väännettiin väkisin kokoon Sami Duodjin jälkeen joulun molemmin puolin. Mukavaa puuhaa se kyllä on tämä juttujen kiristäminen lähimmäisiltä, mutta aikaavievää ja tässä parkuukin entinen toimittaja uusia logilaisia voimia lehdentekoon kun itse on lupautunut palstanpitäjäksi (Login kerhopalstan) laajempilevikkiseen lehteen (Tunturilatu)!!!!!

Tämän vuoden puheenjohtajan myötä käynnistyi kaikenmoista uutta toimintaa entisen lisäksi. Tuli kuvaan mm. "Luontotietous"-sarja jonka toimintamuistiota silmäämällä huomaa kattavan laajan alueen vankkaa tietoa. Tähän mennessä on ohjelmassa ollut lähes häikäisevän osaava esitys Inarista ja Utsjoen Lapista luonnontieteellisenä tutkimuskenttänä. Sääolosuhteista ja niiden synnystä antoi valistusta Turun lentokentän säähavaintoaseman asiantuntijajoukko. Lähitulevaisuudessa mittaillaan avaruutta Turun ruotsinkielisen Merenkulkuopiston planetaariossa.

Vuoden päätapahtumaksi kohoaa ilman muuta Sami Duodji, Saamelaiskäsityötapahtuma. Tämä oli suururakka ja kokosi kunnioitettavan määrän logilaisia pitkäjänteiseen työskentelyyn. Arvata saattaa ettei tämä kuin ei muukaan yleisölle avoin tilaisuus valmistu kuukaudessa tai parissa vaan vaatii aikansa ja niin Loginkin ideanikkarit Matti Isotalon johdolla kokosivat vahvuutensa jo lähes vuotta aikaisemmin.

Suhteiden luominen käsityöntekijöihin oli ensimmäinen ja tärkein työsarka vaikkakin Lapin Sivistysseuran arvokas kokemus luovutettiin käyttöömme. Silti oli turkulainen tunturikerho uusi ja arveluttava tekijä saamelaisväestölle ja luottamus oli saavutettava. Tämä kaiketi onnistui koska töitä näyttelyyn tuli mukavan runsaasti.

Näyttelyaineiston kerääminen niitä etukäteen näkemättä oli osin myös hankalaa mutta tässäkin luotettiin Sivistysseuraan ja myös Login omiin asiantuntijoihin. Myytävät artikkelit ja myös upeimmat näyttelyesineet tulivat kaikki Sapmelas Duodjarat ry:n kautta ja olivat täten jo valikoitua laatutavaraa.

Seminaaripuoli oli niinikään oma laaja, vaativa alueensa jonka kokoaminen ja onnistuminen oli uskottu ja hoitui sujuvaksi kokonaisuudeksi taitavissa käsissä. Tekniikkapuolta hoitivat siihen perehtyneet eikä mikään siltäkään osin pettänyt.

Itse näyttelyn pystyttäminen olosuhteiden pakosta (näyttelypaikkana oli koulurakennus) jäi edelliseen iltaan ja siltä osin on luonnollisesti paljonkin parantamisen varaa vaikka etukäteisvalmisteluihin käytettiinkin runsaasti aikaa. Julkisuus vaati osansa energiasta ja koetettiin myös hyödyntää samaan ajankohtaan sattuneet muutkin asiaanliittyvät tapahtumat kuten Skierri-filmin Turun esitys ja kolttasaamelaisaiheinen valokuvanäyttely WA:ssa joulun alla.

Näyttelyn ajaksi sitä edeltänyt kiire ja jännitys laantui taikka siirtyi järjestäjiltä toisille osapuolille. Puffetinpitäjät eivät juurikaan joutilasta hetkeä päässeet viettämään kahvinkeitoltaan. Itse näyttelypuolella oli myyjiä varattu niin runsaasti, että aika kului mukavasti myyntityön ohella vierastulvaa ja väliin jopa seminaaripuoltakin seuratessa. Nyt kun Lapin Sivistysseura hiljalleen vetäytyy monivuotisesta valtavasta urakastaan olisi mukava taata käsityötapahtuman jatkuvuus muilla voimin. Logilaiset ovat yksimielisiä siitä, että useana peräkkäisenä vuotena tämänkaltainen työmäärä rasittaisi kohtuuttomasti kerhon energiaa ja verottaisi sen varsinaista toimintaa. Tästä virisi ajatus saattaa perinne koko Tunturiladun piiriin. Jäsenmääriltään suurimpien kerhojen resursseilla olisi vallan mainiosta mahdollista toteuttaa käsityötapahtuma niin, että joka kolmas tai neljäs vuosi sattuisi kohdalle järjestelytilanne. Käsityöperinteen säilyttäminen ja Saamenmaa kaikkinensa toimisi motivoivana tekijänä. Asiaa voisi katsella näinkin: jokaisella tunturilatulaisella on varmasti siteensä napapiirin tuolle puolen monenmoisin perustein, mutta yhteistä lienee myötämielisyys retkimaisemiemme isäntien hyvinvointia kohtaan. Tämä pieni anti etelästä voisi olla eräänlaista "veronmaksua jäkäläntallojilta". Toki muutakin vastaavaa toimintaa harrastetaan, mutta käsityönäyttely on visuaaliselta anniltaan huomattava ja osuu helposti sivullisenkin silmiin.

Tätä visuaalista puolta voi vielä lisätä aina kokemuksen myötä. Diaesityksiä voi uusia, nyt käytössä olleet on useana vuonna esitetyt. Mikä estäisi kuvaustaitoisia ja -intoisia tunturilatulaisia tekemästä aiheeseen tiukasti liittyvää dokumenttia filminä tai diasarjana asiantuntija-apua käyttäen. Pääasiahan on saamelaisuus eri muodoissaan ja Tunturilatu vain kulissi. Mutta voimmepa olla päteviä, emme halua loistaa vaan asia saakoon arvonsa.

Tapahtuman rahallinenkin anti yllätti runsaudellaan joten siltä osin ei liene kohtuuttomia pelkoja.

Logilaiset kokivat näyttelytyön ja välittäjäntehtävänsä tärkeänä ja mielekkäänä, jotkut kokivat sen vielä hauskana, mukavana, innostavana ja itse näyttelyn Turkuun tuomisen ja ylipäätänsä sen olemassaolon etelässä tarpeellisena ja meille kaikille antoisana kokemuksena.

Mukavaa vuoden jatkoa kaikille

Biggá

MORISHVEIN VIERASKIRJA ON LÖYTYNYT!

Viime syksyn Tunturilatu-lehden numerossa 2/82 oli kirjoitus, joka koski Morishvein turvekammia Utsjoen erämaassa. Kammille oli jätetty tiedoitus siitä, että kammin vieraskirja oli erään vaeltajan toimesta tuotu etelään säilytettäväksi, koska kirja oli täynnä. Tämä tapahtui puolessa välissä vuotta 1981.

Elokuussa -82 paikalla käynyt vaelluspartio puolestaan lupasi uudessa paikalle jättämässään vieraskirjassa toimittaa alkuperäisen kirjan takaisin kammille. Partion palattua etelään alkoi vieraskirjan etsintä kuumeisena! Lehdessä jopa etsintäkuulutettiin kirjan perään! Kirjaa ei vain löytynyt. Tilanne oli tammikuun -83 puolessa välissä epätoivoinen. Varsinkin kun Jyväskylästä Outsista ilmoittautui partio kirjaa perille toimittamaan. Mikä eteen tällaisessa tapauksessa? Näin pohti elokuun -82 partio. Silloin välähti! Muistettiin ryhmä joka on jäljittänyt paljon sekavampiakin tapauksia ja johtolankoja.

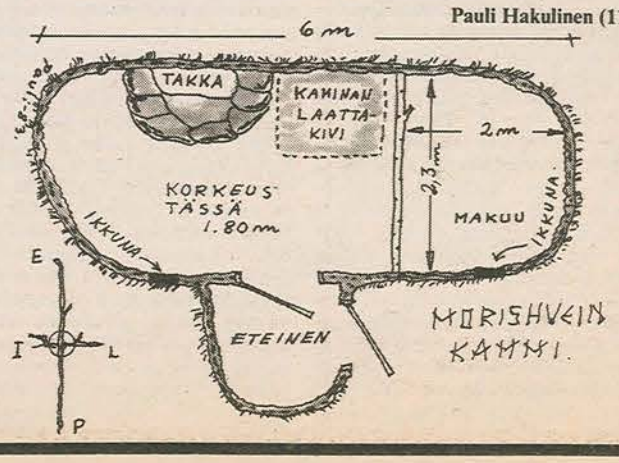
Asia annettiin TTTT:n selvitettäväksi. TTTT:n puolella irrottautui eräs sen kokeneimmista asiamiehistä — 008 yksinomaan tähän tehtävään...

... Kuukauden päivät oli aivan hiljaista. Kunnes sitten maanantaina 21.2. -83 tuli TTTT:ltä lyhyt tiedoitus, "MORISHVEIN VIERASKIRJA ON LÖYDETTY!" Tilanne oli tältä osin pelastettu.

Maaliskuun -83 Outsin partio huokasi myös helpotuksesta. Muut kammille aiotut tarvikkeet, kirves, saha, lapio, kynttilät oli hankittu jo ajat sitten. Tällä kohden oli tarvikelista ollut vain vieraskirjaa vailla... Kuinka tässä kaikessa touhussa sitten lopullisesti on käynyt, siitä saamme lukea selostuksen Tunturilatu-lehden syysnumerossa, johon retken vetäjä lupasi asiasta raportoida.

Eräs toinenkin pieni kammien varustushuoltotehtävä on meneillään. Aku-kammin kynttilälyhdystä rikkoutui lasi elokuussa -82. Uutta lasia ja tietenkin koko operaattioon liittyviä kynttilöitä lupasi huhtikuisilla hangilla kahden hengen partio lähteä Paistuntureiden Aku-kammille toimittamaan. Hyvin ovat tällä hetkellä hoidossa kammien varustusasiat. Kiitos niille vaeltajille jotka nämä "Tärkeät Tehtävät" niin sydämen asioikseen ottivat.

Pauli Hakulinen (1169)

TUNTURIKERHO KAVTSI ry. 23.10.1982

Aika kuluu vääjäämättä. Niinpä Kavtsikin on jättänyt lapsuuden ja astunut murrosikään. Helsingin seudulle kerho perustettiin aika myöhään, koska itse äiti TUNTURILATU pitää täällä päämajaansa. Vuoden 1972 susiaisjärjestelyiden ydinporukka kuitenkin sai kipinän, josta leimahti liekki, joka nyt on vaihtelevalla voimalla palanut kymmenen vuotta. Brita Saloriutan ja kumppaneiden puuhaamana pidettiin kevään aikana istuntoja. Tunturiladun johdon evästäminä teki valmistelutyöryhmä Matti Mähönen, Marjatta Lindberg ja Rae Ylisäe Matin johdolla pikavauhtia kutsukirjeet ja konkreettiset ehdotuksensa kerhon perustamisesta. Niinpä virallinen taival alkoi 23.10.1972.

Puheenjohtajaksi valittiin Lasse Lindberg ja muiksi jäseniksi kerhotoimikuntaan Matti Mähönen, Marjatta Lindberg, Maire Kalanti, Reino Kärkkäinen, Brita Saloriutta ja Rae Ylisäe. Seuraavassa kokouksessa kastettiin lapsi ja nimeksi tuli KAVTSI. Toistettakoon vielä, että se merkitsee numeroa kahdeksan saamenkielellä. Lasse toimi kaksi vuotta puheenjohtajana, senjälkeen vuorossa ovat olleet Jussi Saarinen ja Anja Pere. Uutta kymmenvuotisvaellusta lähti johtamaan Antero Rouvinen. Kerhotoimikunnassa on nykyinen mukaanluettuna toiminut yhteensä 26 henkeä. Laskematon, suuri joukko muita jäseniä on antanut aktiivisen panoksensa kerhon ja yhteiseen käyttöön. Kymmenen vuoden aikana ehtii tapahtua yllättävän paljon. Vanhoja on hyvä välillä muistella — se auttaa päivän tapahtumien arvioinnissa.

Kavtsin ehkä koossapitävin ja tärkein toimintamuoto on ollut jo perinteeksi muodostunut kerhoiltainstituutio. Yhteisiä iltoja on järjestetty 8-9 kertaa vuodessa. Aluksi kokoonnuttiin maanantaisin Helsingin Kaupungin Pauligin huvilalla. Olosuhteista johtuen välillä käytiin harharetkillä muunmuassa Kulosaaressa ja muita viikonpäiviäkin kokeiltiin. Sittemmin on palattu vanhaan hyväksi havaittuun.

Kymmenen vuoden aikana käsitelty aihemäärä on ollut valtava. Mikään luontoon, liikuntaan tai Lappiin liittyvä tuskin on jäänyt täysin huomaamatta. Retkitarinoita on kuultu Kaarina Karin legendaarisista 30-luvun vaelluksista Matti Taposen Grönlanninretkiin, joukosta voi mainita mm. Yrjö Metsälän, Kullervo Kemppisen, Unto Pöntisen, Jonne Saastamoisen, Antero Tarvaisen ja Olavi Lujasen, nämä sieltä vanhemmasta päästä. Luontoaiheet on käsitelty varsin perusteellisesti soista ja käävistä kasveihin, jääkauteen ja eri eläinlajeihin. Kultaa on kaivettu eri menetelmillä sekä käytännön että teoriamiesten toimesta. Poromies on puhunut poronhoidosta, on kuultu lapinpuvuista, opeteltu saamenkieltä ja kulttuuria sekä tutustuttu lapinaiheiseen kirjallisuuteen. Retkivarusteita on säännöllisesti tutkailtu. Välillä on kerhoilta pidetty milloin varustekaupassa, milloin karttapainossa. On **käsitelty sukset, ahkiot, rinkat, evät ja jopa Puolustusvoimien varusteet ja tutkimustoiminta. Paljon on nähty kuvia, viimeksi Nepalista. Olemme saaneet myös oppia erilaisia vaellusmuotoja, joskus purjehdusta, kerran jopa kanootin työntämistä kärryillä suossa.**

Koulutustoiminnasta kannattaa mainita ainakin Korpipuoskarologian kurssit, suunnistuskurssit, voiteluja hiihto-opetus. On perhokalastustakin opeteltu, yhteinen muu kalastusharrastus on jäänyt rannaltaongintakilpailuihin, joissa perinteisesti voittajan kunnia on viedä kaikki ylös saadut sintit kissalleen. Unohtaa ei sovi jo pari vuotta käynnissä olleita vanhan rakennuksen peruskorjauskursseja Kärrikaltiossa.

Kerholaiset ovat liikkuneet monipuolisesti täällä etelässä. Yhteisesti on harrastettu ainakin lenkkeilyä, hiihtoa, suunnistusta, kyykkää, lentopalloa, luistelua, pyöräilyä, lumikenkäilyä ja purjehdusta. On tehty ilta-, viikonloppu- ja sunnuntailenkkejä ja retkiä. Melkoinen osa Helsingin museoista on koluttu, on tehty kaupunkiretkiä ja hiihdetty avomerellä (talvella). Retkikohteita linjan Hanko-Loppi-Janakkala-Porvoo sisäpuolella on ollut kymmeniä. Talviretkeilyä tuntuu vaikeuttavan parin kolmen vuoden välein musta maa, mutta aina on lunta löytynyt vajaan tunnin junamatkan päästä.

Yhteisesti on hankittu tai tehty kaikenlaista, suksia, makuupusseja, rinkkoja, ahkioita ja tietysti Kärrikaltio. Jäsenistön palvelemiseksi sekä varojen hankkimiseksi on tehty mm. Kämppätietoa Susille-moniste, 50-luvun Saariselän kartan uusintapainos, merkkejä, tarroja, paitoja, kortteja jne.

KAVTSI on koko olemassaolonsa ajan ollut vahvasti edustettuna Tunturilatu ry:n, emomme johtokunnassa ja Susivaliokunnassa, olemme tuottaneet TL:lle sihteerejä ja lehdentekijöitä. Jäsenemme ovat myös osallistuneet useiden Suomen Ladun valiokuntien työhön. Tapahtumien pääjärjestössä sijoittuessa pääkaupunkiseudulle on KAVTSI luonnostaan ollut johtokunnan työrukkanen. Kiertokirjeen (pitäisi kai nykyään olla yhteiskirjeen) **säännöllinen postitus on ollut meidän yllättävän työläs kunniamme. Kaikissa Susi-Kyrön, -Kiisan ja -Talaksen talkoissa ei ehkä KAVTSI-laisia ole ollut, useimmissa varmasti.**

Tuntureita on luuditty joukolla. Itsenäisesti on KAVTSI peruskorjannut Akulammin. SL Leiripäivät, Ulko-Tammio, Talvipäivät, kerhojen kokoukset jne. ovat täytyyohjelmistoa, Susiaiset ja Tunturisusien kokoukset itsestäänselvyyksiä. Tahkon hiihdon mehuasemamme on jo traditio, josta olemme saaneet kiitosta jopa johtavilta hiihtäviltä poliitikoilta.

KAVTSI on Tunturiladun kerhoista suurin. Jäsenmäärämme on nykyisin aika tarkkaan 350. Kaikki eivät ole aktiiveja, mutta se on sikäli hyvä, että kerhotoimikunnalla riittää haasteellista työtä yhä useampien onnellistuttamiseksi. KAVTSI ei koskaan ole osallistunut kilpailuihin niin suurella taidolla kuin eräät muut kerhomme. Suomen- ja Maailmanmestaruustasolla on pärjätty vain kullanhuuhdonnassa. Suuressa kerhossa ei aina saavuteta samaa perhehenkeä kuin pienemmässä, mutta monella tavalla "suurin on kaunein".

Kavtsilaiset ovat vuosien varrella tehneet vaativia vaelluksia Grönlannin jäätikköillä ja Huippuvuorilla. Mainittakoon ainakin nimet Erik Pihkala, Matti Taponen ja Eero Keskinen. Kerholaiset ovat myös vaeltaneet Himalajalla ja purjehtineet Atlantin yli. Matti Mähösen amatöörien MM voitto Kullanhuuhdonnan MM-kilpailuissa -78, samoin kuin ammattilaisten sarjan pronssi viime kesän oudoissa oloissa ovat isolla kirjattavia saavutuksia. Kavtsilaiset ovat laskeneet kumikanootilla Lapin koskia ja myös osallistuneet Vantaanjoen laskuun. Kotimaassa on tehty koviakin vaelluksia viimeisimpänä Kyösti Lamminjoen vetämä hiihto Kiisa-Talas-Kyrö. Suomen. Latua hiihdettiin v. 1978 helmikuun kaamoksessa ja pakkasessa välillä Sevetti-Ivalo. Parhaillaan suunnittelee eräs jäsen lumikengillä Haltille lähtöä. Vain Kavtsilla on Maire, "kerhon äiti", ikäsusi. Kavtsin jäsenellä on maailman suurin hiirenloukkukokoelma.

Jäsenistössä on 135 tunturisutta, 26 johtajasutta ja 14 ikäsutta. Runsaasti uusia sudenpentuja on kasvamassa.

Olemme kyenneet hankkimaan itsellemme oman retkeilytukikohdan, Kärrikaltion. Sen rahoitus on vaatinut lukemattomat myyjäiset, talkoot ja tempaukset. Kärrikaltiosta tuonnempana.

Rakkaus luontoon ja retkeily Lapissa on sekä Tunturiladun että *KAVTSIn olemassaolon syy ja tarkoitus.* Kerholaisten tekemät retket ovat lukemattomia eikä kai kovin monta käymätöntä huippua maastamme löydy. Kaiken touhun, kokousten ja rakentamisen aikana on pyrittävä pitämään toiminta-ajatus — eräretkeily ja Lapin asiat selkeänä. Järjestötoiminta on aina aaltoilevaa, nousukausia seuraa lasku, mutta samoin kuin lasku tunturilta kirvoittaa rinteessä uupuneet voimat on kerhon pyrittävä elpymään laskuissa ja lepäämään ankarien nousujen jälkeen.

Toiminnan kehittäminen ja kyllästyttävän urautumisen välttämiseksi nahan luonti aina silloin tällöin on välttämätöntä. Kulunut kymmenvuotiskausi on ollut tapahtumarikas ja sitä muistelee mielellään. Seuraava kymmenvuotiskausi on varmasti erilainen. Jäsenistön tuntien se tuskin tulee olemaan köyhempi. Kerhotoimikunta on uudistunut viime vuosina. Nyt lakaisevat uudet luudat, vanhat kasvattavat välillä uusia versoja.

Jussi

Isäntä Ingberg ja Maire Kalanti

Kärrit kärrissä.

Jo heti kerhon perustamisen aikoina kavtsilaisilla päilyi mielessä oman etapin hankkiminen, jossa voisi pitää kursseja, viettää vaikkapa pikkujoulua, uudenvuoden aattoa, juhannusta, ja erittäinkin josta käsin voisi järjestää yösuunnistuksia ja aamuvarhaisia linturetkiä, koska niiden järjestäminen Helsingin kaupungin ulkoilualueilla on hankalaa.

Niinpä sitten 1974 vuokrattiin Maatilahallitukselta osa Alkärrin tilaa. Kun annettiin vielä hyviä toiveita, että voisimme myöhemmin ostaa sen halvalla, innostus paikan kunnostamiseen leimahti niinä aikoina.

Tontti on Inkoossa 65 km Helsingistä, ovelasti sivussa Jorvaksen tieltä 400 m pitkän kärrytien päässä. Ellei ole varovainen, niin varmasti ajaa tuon huomaamattoman tienhaaran ohitse.

Vuonna 1974 kun mökki vuokrattiin, peitti sakea metsä valtatien ja mökin välisen kumpareen. Myöhemmin metsä tien toiselta puolelta hakattiin pois, mutta onneksi mäki estää sekä näkyvyyden että kuuluvuuden autotieltä.

Mökin luovutuspäivänä sieltä oli juuri muuttamassa pois sen rakentaja, yli 80-vuotias isäntä Ingberg. Hän oli vaimonsa kuoleman jälkeen asunut mökissä yksin 34 vuotta, ja arvata saattaa, ettei hän paljon jaksanut mökkiä korjailla. Itse asiassa oli käsittämätöntä, miten vanhus oli selvinnyt ympäri vuodet tuossa hatarassa kahden huoneen ja keittiön käsittävässä majassa. Uunit toki olivat kunnossa, mutta seinät, katto ja ikkunapielet niin hatarat, että isoon huoneeseen (4 x 5 m) näkyi sisäkaton ja ullakon seinän läpi sininen taivas, ja Birgerin kiipeillessa ullakon tukipuilla hän helposti työnsi sormensa lahon kattolaudoituksen läpi vilkutellen huoneessa oleville. Huolimatta matalasta vihreästä kakluunista vanhus ei oletettavasti ollut asunut tätä isompaa huonetta ollenkaan, vaan asui keittiön takaisessa pikku kamarissa (2,5 x 4 m), jonka lattialta kannoimme myöhemmin erinäisiä kerroksia likaisia pahveja polttorovioon.

Työinto oli meillä heti kärkeen tietenkin valtava. Rovio paloi keskellä peltoa aamusta iltaan ja siellä meni kaikenkarvaista kamaa, tapetit seiniltä ja korkkimatot lattioilta. Keittiön kattoa ja lattioita pestiin monen hengen voimalla ja aina yhtä musta vesi — katostakin. Hormista tuli nokea ämpärikaupalla. Liekö nokikolari tiennyt edes talon olemassaolosta. Tehtiin uudet turvalliset tikapuut, korjattiin ulkokatto, savupiippu, ikkunapuitteet ja kun olimme saaneet pestyksi vielä isännältä saamamme perintökalut: tiskipöytä, vanha kunnon komuuti, kaksi pientä pöytää ja neljä huojuvaa karmastuolia, joista niissäkin yhdessä vain istuinrengas, alkoi majamme olla "asuttavassa" kunnossa.

Pihanurmikon toisella laidalla olevaa lahoavaa navettaa ei sitäkään enää tuntenut samaksi, kun lanta oli levitelty sieltä omenapuiden juurille ja muu turha kama viety pois. Isännän vanha puuC oli palanut komeana kokkona kaukana keskellä peltoa heti ensimmäisenä päivänä, ja Kavtsin pojat antoivat näytteen rakennustaidostaan pystyttämällä uljaan uuden pihkalta tuoksuvan pikkukamarin navetan taakse.

Tontti on lohkaistu Alkärr-nimisestä tilasta, ja kun vesikin haetaan tontin tuntumassa olevasta lähteestä, luontui "Kärrikaltio" sopivaksi nimeksi. Kuin pisteeksi i:n päälle saimme perintönä myös vanhat kärrit, jotka dominoivat pihakoivun katveessa paikan symbolina.

Ja niin pääsi elämä vauhtiin. On ollut aurinkoisia luontoretkiä, riehaannuttavia yösuunnistuksia, on poimittu suppilovahveroita, pidetty ensiapuharjoituksia, hoidettu ryytimaata, istutettu ja nostettu perunaa, on seurattu valkohäntäpeuroja, jotka joskus melkein ikkunasta kurkistelevat sisälle. Pellolla astelevat hirviperheet, ja jänikset telmivät pitkin ja poikin. Mäyräkin tuli pesimään aivan lähimetsään. Linturetkelle ei aamuisin tarvitse välttämättä lähteä. Linnut tulevat tontille.

Monien lupausten ja epäilysten jälkeen siirtyi Kärrikaltio vihdoin ja viimein syyskuussa 1980 omistukseemme, ja kevättalvella 1981 alkoi uusi perusteellinen rakennuksen kunnostus. Perustus revittiin. Maata kaivettiin metrin verran mökin alta. Laitettiin rossipohja. Vinot seinähirret oikaistiin, laudoitettiin ja maalattiin. Ulkokatto maalattiin. Välikatoksi tuli kaunis parrukatto. Keittiön ja kamarin välinen seinä kaadettiin ja jäljellä olevat seinät paneloitiin. Vanha kuistikin purettiin ja tehtiin kokonaan uusi kuisti.

Paljon on silti vielä tekemistä. Vanha keittiön hella on jo antanut tilaa pienelle kaminalle, mutta takka odottaa vielä muuraajaansa. Vanhat perintöhuonekalut on poistettu käytöstä. Tilalla on kelopuurunkoiset kerroslaverit, ja suunnitelmissa on hankkia samantyylinen muu sisustus.

Rankka talkootyö on enemmän ja vähemmän ollut pienen aktiivisen porukan hartioilla, jotka voimiaan ja varojaankin säästämättä ovat uhranneet siihen lähes koko vapaa-aikansa. Ei ole epäilystäkään, etteikö majan valmistuminen olisi meille jokaiselle suuri asia, sillä tietäähän se kaiken entisen toiminnan elpymistä, joka on ollut nukuksissa rakennustoiminnan aikana.

Sonja Kiiskinen

REISSU, JOTA KUTSUN PERUNARETKEKSI

(älä tee näin, vaan naura kanssani)

Ilmeisen hyvänä raskaiden taakkojen kantajana joudun aina silloin tällöin Kauppatorille ostamaan kotiin perunoita. Sinne Turistitorille, jota jotkut vanhat arvokkaat rakennukset ja kolossaaliset matkustaja-alukset reunustavat. Keisarillinen kotka katselee obeliskin päältä, kun hinaan ostamaani isoa perunakappaa tungoksessa. Tungos ei viehätä minua lainkaan. Ajatus lipsahtelee usein omille teilleen kotkasta kairoille ja perunoista — hm erääseen vaelluksentapaiseen. Olikohan se edes vaellus. Aina kyseinen kävely kuitenkin silloin tällöin pulpahtaa muistoista ratkiriemukkaana kokemuksena.

Lankomies painelee eteenpäin kuin "Loviisan pässi", tosin sillä erolla, ettei alkuperäinen pässi näin kovaa ylämäessä päässyt. Loviisan pässiksi kutsuttiin aikanaan Lahden ja Loviisan kapearaiteisella radalla ähelteleväa pientä höyryveturia. Joka tapauksessa puuskuttelin nyt lankoukon perässä. Henki pihisee, hiki tihisee ja paarmat pyörivät äkeinä ympärillämme. Ptuih — pahuksen ranskalainen viidakkohattu harsoineen. Siinä sylkiklimppi on nyt sulassa sovussa aikaisemmin jo sätkällä polttamani reiän vieressä. Näin vihdoin tarvoimme Lapissa heinäkuun loppupuolen painostavassa helteessä. Rinkka painoi. Tottakai se painoi, koska siellä oli iso kappa perunoita, oli nötköttiä, oli — en enää muistakaan mitä kaikkea raahasimmekaan. Paljon oli ja painoi. Tuntui kuin korvatkin olisivat venyneet taakan alla.

Vinhassa menossa ilmeni lopultakin laantumisen merkkejä. Toinen viuhtoja alkoi näyttää kalpealta, kellahti viimein selälleen kanervikkoon ja nosti koivet puuhun tukien kohti yllämme siintelevää ukkosentummaa taivasta. Eivät koivet ilman rosoisen jämäkän männyn apua olisi pystyssä pysyneetkään, niistä oli puhti poissa. Makailimme, puhaltelimme lihakset väristen kalpeina kuin kalkkilaivan *kipparit*. Paarmoja vastaan emme enää jaksaneet taistella. Viidakkohattu oli jo ajat sitten lentänyt pois rinkan pohjalle. Pitkä automatka etelästä ja alkutaipaleen raivokas vaellusvaihti otti omansa. Taju oli melkein kankaalla, oli nälkä ja nukuttikin. Antauduimme luonnolle. Tumma taivas vain mahtavana kaareutui yllämme ja ilta-aurinko punersi mäntyjen rungot.

Selvisimme sentään telttapaikalle. Perunoita, tottahan toki, koska niitä oli ja säilykkeitä ateriaksi. Aah, kannatti kantaa sitä isoa kappaa. Olo parani. Suomussa virisi tuikkuja. Kalamiehen himot heräsivät ja siima lensi, kela rätisi ja kaikkea sellaista. Tarttuikin isohko taimen, mutta kuten kaikissa hyvissä kalajutuissa, se vain pääsi irti rantakivillä ja katosi. Lanko esitti hetken aikaa mielenkiintoisen näköisen pantomiimi-steppinumeron. Alaleuka heilui ja kurkusta purkautui sitten vihdoin alkukantaista mölinää, joka ei julkituloa kestäisi. Teki mieli taputtaa, nin hyvä oli esitys, mutten uskaltanut. Kaikesta huolimatta tuntui jo hyvältä. Olimme erämaassa.

Pirteinä ylitimme aamulla joen, josta oli seurauksena sinertävä ja arka jalkapohja. Joen nääs voisi ylittää vähemmän vuolaasta kohdasta ja katsoa, ettei seiso kaatumaisillaan terävän kiven päällä. Tietenkin kamera, rinkka ym. hyödykkeet roikkuivat ja heiluivat vähän siellä sun täällä edesauttaen "hyvää tasapainoa". No selvisimme sentään eteenpäin. Jotta meitä oikein koeteltaisiin, alkoi sataa. Ensin hiljalleen ja sitten sadepisaroiden renkaat Muorravaarakkajoen pinnassa tihenivät tihenemistään. Iso telttamuovi oli suojanamme, kun joen rannalla vietimme kolmatta tuntia sadetta pidellen. Tuli murkinoitua, valokuvattua toistemme alakuloisia ilmeitä, mutta jutut alkoivat olla vähissä. Tip, tip sanoivat raskaat sadepisarat moukaroidessaan muovin pintaa. Oltiin kuin ne runon kaksi vanhaa varista, taisivat olla sateessa nekin.

Rinkkaa kaivellessa muistin autiomajakirjasen. Voihan vietävä, lähistöllä oli kämppä. Olisi pitänyt tutkia sekin opus paremmin etukäteen. Niinpä tavarat kasaan ja kämpälle kovaa vauhtia. Näky oli sanoisinko miellyttävä, kun kämpän vaalea seinä vilkahteli puiden lomasta ja täytyi oikein hieraista sateen sumentamia silmiä, sillä näkyä paransi portailla seisova somistus. Oli se totta, siinä toivotti meidät tervetulleeksi ihastuttava tyttöihminen. Kertoi tekevänsä tutkielmaa tunturissa liikkujista jne. Vähän liikkui väkeä sillä hetkellä ja tyttö sai meistä mitä mukavimmat haastattelukohteet, ei tosin parhaimmat otokset, vaan "erikoiset" kuitenkin.

Eipäs hosuta. Ne perunat, osa siitä kuuluisasta suuresta, no tiedättehän mistä, kapastapa tietenkin, otti osansa kypsyäkseen. Oli tytöllä katsomista touhuissamme, jota vielä mokomat säestimme pienin toisiimme kohdistuvin vinoiluin. Massut täynnä, ilmeet vähän uneliaina annoimme armollisesti haastattelun. Käväisipä hymy tytön kasvoilla monta kertaa, kun kerroimme kokemaamme. Ja meitä nauratti, oikeastaan nautimme omista hölmöilyistämme vielä enemmän. Runsaasta ateriasta jäi vielä vaikka komppanialle jakaa. Tarjosimmekin tytölle, muttei kelvannut. Oppisi vielä pahoille tavoille eli syömään liikaa.

Ilta kului rattoisasti, yö taas lavitsalla röhistessä ja ylensyönnistä pahoja unia nähden. Seuraava päivä edelleen sadetta manaillen. Tunturit vain silloin tällöin usvasta kuin härnätäkseen pilkahtelivat. Oli ollut monen laiskan vuoden katkos liikkumisessa muualla kuin asfaltilla. Lappi oli uusi kokemus. Sivistys istui tukevasti mielessä ja kastuminen oli vähemmän miellyttävä kokemus. Aikakin tästä pikalomasta alkoi loppua. Ei auttanut muu kuin hosua kohti maantietä. Inhoittava sana "hosua", sillä olimme vasta oppineet ottamaan hommat vähän rennommin.

Joku tunnettu laki sanoo, jos kaikki menee pyllylleen, niin meneehän se, meinaan jatkokin enemmän tai vähemmän perusteellisesti. Niinpä kalastus paluumatkalla päättyi uimiseen kylmässä kangistavassa joessa. Paras uistin lensi kaikkien taiteen sääntöjen mukaan upeassa kaaressa — vastarannan pöheikköön. Uimallahan se oli sieltä haettava, mokomakin taikakalu.

On kairoja kierretty, ihastuttavia säitä koettu ja kalojakin saatu. Runsas valokuvakokoelma muistona. Kommelluksia sattunut ja varmaan sattuukin. Vaellusten sisältö ja valmistelu ovat olleet toista luokkaa. Kuitenkin tämä perunaretki on jäänyt lähtemättömästi mieleen kaikessa hupaisuudessaan. Tässä reissussa oli sitä jotakin. Se opetti kantapäiden, olkapäiden ja sen ison perunakapan kautta suhtautumaan huumorin pilke silmäkulmassa tähän eräretkeilyynkin.

Vaikuttavana jäi vielä mieleen näky kotkan kaartelusta tummalla taivaalla Suomun yllä. Se oli oikea kotka, ei pronssinen obeliskin kotka. Voimansa tunnossa se antoi ilmavirran kohottaa itsensä upean maiseman ylle,

Kalle Wickstrand

LUOLASUTTEN KLAANI

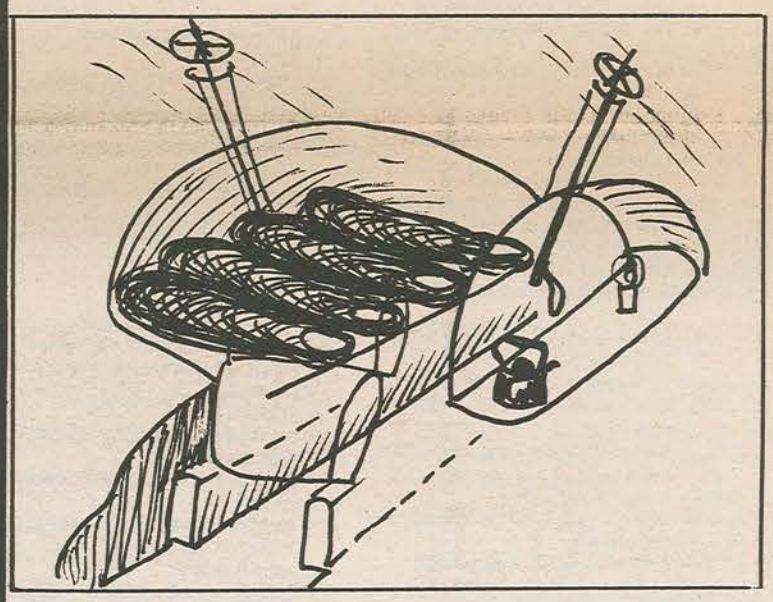
Olipa kerran neljä kämppiä karsastavaa kavtsilaista, jotka ottivat ja lähtivät luolailemaan oikein luonnonsuojelullisen aidosti tuonne tundraan. Ei jäisi taitettua risuakaan heistä jälkeenpäin merkiksi. Tarkoituksena oli myös ottaa mittaa omasta kostean ja kylmän siedosta sekä ahtaanpaikankammosta.

Koska reitti tehtiin myöhään huhtikuussa, oli alkuperäisenä pelkona ettei lunta olisi tarpeeksi. Lumen määrän saimme kuitenkin kouriintuntuvasti tuta, kun Utsjoen kirkolla postibussista jäätyämme aloimme hinata ahkioitamme ylämäkeen Padjeseävtteg-joen jyrkkää kurua. Upotti haaroihin asti. Oli ikäänkuin naurussa pitelemistä. Pari viimeistä yötäkin oli kulunut pakkauksen ja matkustamisen merkeissä, joten jo lähtiessämme olimme kypsiä. Iltapäivä oli lopussa, kun oli päästy vasta muutaman kilometrin matka ylös ylängölle. Siihen paikkaan kaivettiin kuoppa, ja oltiin tajuttomina lähes 16 tuntia. Vasta senjälkeen voi puhua jonkinlaisesta hiihtovaelluksesta.

Lunta kyllä piisasi jatkossakin, vaikka matkanteko sittemmin sujuikin lähempänä pintaa. Vielä yhden lumikuopassa vietetyn laavuyön jälkeen katsastimme jo rinteitä yhä kiihkeämmin sillä silmällä: mihinkähän se kotiluolan suu aukeaisi. Rinnepaikan tuli olla sopivan jyrkkä, mutta jyrkän kohdan verraten lyhyt, jottei olisi vyöryvaaraa. Liian jyrkkä rinne tai räystäsmäinen kinoksen lippa ei meille kelpaisi näistä turvallisuussyistä. Kunnollinen kupera tunturinkylki tai jokikurun rinne olisi hyvä. Tiesimme että paksuimmat kinokset yleensä ovat tuulensuojaisella puolella.

voitiin kohottaa, tavoitteena seisomakorkeus. Ulkoseinän eli katon tuli jäädä ainakin 60 cm paksuksi, jotta se ei sortuisi. — Kun jonkinlaista sisäkammiota oli alkanut syntyä, alkoi kaivaminen tuntua jo tukalalta. Lumi oli melko kovaa, ja irtosi lähinnä sahaamalla ja kuokkimalla. Yksi kuokki, yksi tyhjensi lumimassoja oviaukosta, ja kaksi muuta purki lumikuormaa vuoreksi luolansuun ulkopuolelle. Ja melkoisesti niistä lohkareista lumikuutioita tulikin, lopuksi yhteensä 13 m^3 laskujemme mukaan. Sisäkammiossa tukaluus helpotti, kun huomasimme sen johtuvan hapen puutteesta. Sauvalla tehty reikä katon läpi auttoi välittömästi asiaa. Ja kammaria syntyi: käytävän vasemmalle puolelle makuutaso, peräti 2.5 x 2.5 metriä, istumakorkeus ihmisen verran, seistessä samoin (pisin meistä oli 183 cm). Ja oikealle puolelle keittotaso, syvyys puolisen metriä. Lopuksi tätä marmoriholvia hieman tasoittelimme ja siloittelimme, ja kaksi ilmanvaihtoreikää tehtiin, toinen makuutason ja toinen keittotason yläpuolelle. Vatupassi olisi sisätiloissa pitänyt olla, senverran meni suuntien taju. Leuku narun päässä sai osoittaa maan vetovoiman suuntaa. Makuulaverille katoimme pohjalle laavukankaan, sitten Karrimat-alustat, ja lopuksi makuupussimme, joiden päälle puimme vielä isot vartavasten tehdyt suojuspussit.

Siinäpä oli upea sviitti. Oviaukkoon muurattiin vielä yläosaan, ovenpielen "hartioiden" päälle, iso kova lumilaatta, joka mukavasti hitsattiin kiinni suksen voidepaahtimella. Tärkeä yksityiskohta oli se, että oviaukon yläreunan oli oltava vähintään 10 cm

Pyryssä, tuiskussa ja tasaisessa valkoisuudessa ilman puuta tai puskaa silmä etsiskeli sopivia rinteitä. Tuulensuojaista luolaa kaipasimmekin jo siinä säässä. Eteläisen Skaldevarrin rinne kutsui meitä houkuttelevana — siispä tarkempaan katsastukseen. Lumi oli sopivaa tunturinrinteen puolivälin korkeudella, lumi ei siis ollut valuvaa eikä liioin turhan kovaa. Mukana oleva lumisondi pääsi töihin. **Kyseinen ase on kokoonpantava 3 metrin pituinen metallisauva, kalliilla rahalla Ruotsista ostettu.** Sillä nyt luodattiin lumen syvyyksiä, jotta ei liian ohueen kerrokseen olisi ryhdytty kaivamaan. Löytyikin sopiva alue, missä sondi ei pohjannut lainkaan — siis yli 3 metriä lunta. Kas siihen tulisi koti.

Kun ensin oli lumipyryssä syöty kevyt kenttälounas, alkoi totinen kaivuu. Asuina meillä oli ohuet sadepuvut, jotka saivat toimia peuhuhaalareina, sekä ns. kakaroitten kurahanskat, kyynärpäihin yltävät. Alla normaalit hiihtokuteet. (Luolankaivajaa ei vilu yllätä!) — Käytävän teko aloitettiin luodatusta paikasta. Ensin kaivettiin 0.7 m levyistä avokäytävää, kunnes edessä olevan pystyseinämän korkeus oli 1.5 m. Tähän seinämään tuli luolan oviaukko, korkeus metrin verran. Senjälkeen kaivettiin oviaukkotunnelia niin kauan kunnes kattoa nukkumatasoa alempana, lämpötilasyistä. Kynnyskohtaakin hieman madalsimme kaivamalla siihen kuoppaa. Oviaukon sisäpuolelle ripustettu louevaate sulki lopullisesti maailman pyryt ja tuiskut ulkopuolelle. Melkoinen viima, myteri ja pakkanen siellä olikin pimenevässä illassa.

Me sisäpuolella ryhdyimme keittelemään trangialla illallista. Keittiö oli kiva, kapustatkin voi pistellä vain seinään pystyyn. Kynttilät valaisivat, ja osoittivat samalla hapen riittävän. Nyt oli meillä olot, sillä neljältä luolahullulta kesti tämän, tosin ison ja upean, luolan kaivaminen viisi tuntia. Totesimme, ettei tämä suinkaan ole mikään ratkaisu hätäsuojaksi lopen uupuneille tai kokemattomille, eksyneille tms., vaan itse asiassa varsinaista luxusyöpymistä arktisissa oloissa. Luoliminen on tehtävä suunnitelmallisesti ja harkiten, hyvällä ajalla.

Kylläisinä ja tyytyväisinä kellahdimme laverille pusseihimme. Sisälämpötila osoitti keittämisen jälkeen +3°C, eikä se nollan alle laskenut lainkaan. Ulkona sen sijaan — hyy. Ahtaanpaikankammo ei tullut sittenkään, kun kynttilät sammutettiin. Lapion olimme ottaneet sisään, siltä varalta että tuisku kokonaan tukkisi ulkoa ovikäytävän. Unet olivat makeat, vaikka toinen ilmareikien läpi roikkumaan jätetyistä suksisauvoista asui kutakuinkin erään meistä silmään, tosin tylppä puoli alaspäin.

Oli upeata herätä häikäisevään aamuun. Luolasta ulos kömpijää huikaisi sokeaksi asti — silmät kun jäivät hetkeksi sisälle luolan hämäriin. Totesimme että yö oli ollut suloinen, kuiva ja lämmin, siis täysin vastoin ennakko-odotuksia. Totesimme edelleen, että olisi niin kivaa yöpyä lumiluolassa vastakin. Ja ukot totesivat johtopäätöksenään luolimiseen niin innostuneille akoilleen, että jos haluatte todella toisenkin kerran elämässänne yöpyä lumiluolassa, niin tässä olisi nyt se luola. Että toista eivät kuulemma enää kaiva tämän retken aikana, niin oli viisituntinen urakka tuhtia touhua. — Joten siis oli pakko pitää luppopäivä. Luppoilun kunniaksi hiihdeltiin, laskettiin suksimäkeä ja peffamäkeä, valloitettiin luolavuoremme huippukin ja siellä loitsut jupistiin. Illan tullen kömmimme kodikkaasti luolaamme. Oli meillä lumiluolalaulukin: "Tiedän paikan armahan...". Oli muitakin lauluja. No, joo. Lopuksi kellahdimme taas pusseihimme, ja kodikkaasti taas tuttu suksensauvan pää sojotti erään meistä silmään. Viimeinen aatos ennen unen tuloa oli, että entäpä jos satapäinen porotokka tolvaisi juuri tästä yli...

Aamu valkeni yhtä häikäisevänä. Ei paleltu toisenakaan yönä, mutta kaiken laavuilun ja luolailun jälkeen tekstiilikokoelma oli käymässä kosteaksi, se tunnustettakoon. Luolan seinät ja katto tosin pitivät hyvin muotonsa ja kutinsa. Ilmareiät olivat suurentuneet, ja kolmantena yönä katto olisi voinut muistuttaa Emmental-juustoa. Kolmannen luolayön sijasta meihin oli iskenyt kaukokaipuu, ja aamuvarhain pakkasimme ahkiomme ja lähdimme kohti uusia maisemia. Seuraavan ehtoon lähestyessä ei tuntunut niinkään vastenmieliseltä yöpymispaikaksi suunniteltu hirsikämppä, olkoonkin että se oli sellainen Hiltoninpuolikas...

Luolimisen jälkeen oli loppuretken teemana tehdä iglu. Mutta se on jo erillinen tarina. — Vaan omaa kotiluolaamme muistelemme lämmöllä vielä vuosienkin jälkeen. Poiketkaapa katsomassa, jos osutte niihin maisemiin. Siellä se suuaukko on eteläisen Skaldevarrin rinteessä.

U.S.

IDEARIIHEN TULOKSET

Antero Tarvainen

Viime vuonna pidetyt idearíihet tuottivat melkoisen tuloksen. Koko lista julkaistaan kerhojen ja yksityisten tunturilatulaisten puitavaksi. Kyseessähän oli ideahulluttelu tuoreiden esitysten tuottamiseksi. Ideointia voi vielä aluksi jatkaa ja hulluiltakin kuulostavia asioita todella pohtia ennakkoluulottomasti ja ideaa kehitellen. Toisessa vaiheessa on tarkoitus työstää tästä ideapankista toteutettavaa ja järjellä punnittua ohjelmaa Tunturiladun syyskokouksen päätettäväksi. Ottakaa kantaa suunnataksemme yhdessä yhteistä toimintaamme. Ideapankkia saavat kerhot hyödyntää mielin määrin.

(Sisältö)

I Kokous- ja järjestötoiminta, toimintasäännöt
II Toimintaedellytykset
III Toimintamuodot, -teemat
IV Kerhotoiminta
V Erä- ja erikoisretkeily
VI Eräretkitietouden kehittäminen
VII Varusteet, retkimuonat
VIII Kämppätoiminta, talkoot, rakentaminen
IX Koulutus, kurssitoiminta
X Susivaatimukset, -arvot susiaiset
XI TL-lehti, tiedottaminen
XII Muuta

I Kokous- ja järjestötoiminta, toimintasäännöt

001.— tunturiretkeily ammattimaiseksi
—yhteistyö pohjoismaisten tunturijärjestöjen kanssa
— naiset johtoelimiin
— kumiveneretket
— tunturiretket paljain jaloin
— Tunturiladussa pitäisi saada säilymään Jonnen ja Immun synnyttämä hyvä henki
— vieläkin aktiivisempi edunvalvonta retkeilijöiden hyväksi
— vieläkin parempia jäsenetuja
— lapsille omaa toimintaa
010.— TL:n yhteistilaisuuksia joka toinen kuukausi
— 25 v. sutena häärineet vapaajäseniksi
— nimikkosusi eduskuntaan
— Tunturiladun syyspäivät Lapissa
— maksettu postikortti jokaiselle tunturilatulaiselle toimintatietojen ja -kokemusten lähettämistä varten
— enemmän pohjalaisia johtoelimiin
— tytöille pysyvä tanssiinhakuoikeus TL:n juhlissa
— TL:lle omat tilat arkistoa ym. varten
— vapaa jäsenyys esim. 30 vuoden jälkeen
— päätoiminen "asioidenhoitaja"
020.— 10-henkinen sihteeristö
— TL:n 40-vuotisjuhlatoimikunta
— TL:n 50-vuotisjuhlajulkaisu
— hallintotehtävien talkooporukat

II TL-toimintaedellytykset

— ainakin yksi tunturi etelämmäksi, ehtisi lyhyelläkin lomalla
— naisille rinkankantaja
— kaikille tunturilatulaisille oma pykälletty takkaporo
— vähintään 2 lapinmatkaa ilmaiseksi kaikille VR:ltä
— rakotulen tekeminen eräretkellä mahdolliseksi, pakolliseksi
— kahden viikon hiihtoloma **vain** tytöille ja pojille
030.— oma paliskunta Tunturiladulle
— yli 55-vuotiaille tavaroiden kantaja mukaan Lappiin
— TL:lle oma linja-auto, pikavuoro ja vakituiset vuorot
— nimikkoporo jokaiselle tunturilatulaiselle
— kalastusoikeus kaikille tunturilatulaisille
— paremmat junayhteydet Savon radan varrelta Rovaniemelle ja junayhteys Kolariin
— rautatie Kiilopäälle, kuski ja konduktööri omasta takaa

III TL-toimintamuodot, -teemat

— vanhojenpiikojen ja -poikien yhteisretket
— vapaiden varttuneiden "tositarkoitus" -viikot
— vanhojen tunturilatulaisten nuorennuskurssit
040.— sopulinmetsästys
— oma kultavaltaus tunturilatulaisille
— kultavaltaus Kiisan maisemaan
— oma "Peurunka" tunturilatulaisille
— enemmän häitä tunturin rinteillä
— laumaretkien järjestämistä
— Lappi paliskuntineen vähän Tampereen eteläpuolelle
— jokaisen käytävä Akukammilla
— susijahti
— tunturilatulaisille oma vanhainkoti Lappiin, Inariin
050.— kanoottiviesti
— murrekurssi (savolaisille ja muillekin)
— suopunginheitto (kohteena poromiehet...)
— poronpurentakurssi, -kilpailu
— Tunturiladun kämppäkuoro, laulukirja
— miilun poltto
— ahkiontekoa
— koskenlaskukurssit ja kilpailu Kultalasta Ivaloon
— mahakelkkakilpailu
— vesikelkkaviesti
060.— TL:lle oma koristelautanen
— kämppäurakointitoimintaa
— kotitarvemylly
— oma kustannustoiminta
— lainopillinen asioimispalvelu
— löhöviikko Kiilopäällä löhövarustein
— lumiveistoskilpailut Saariselällä
— rusettiluistelut
— purjekelkkailu
— sieniretki talvella
070.— käpyjen keruu
— uimaretki Ulkotammioon
— hiihtoretki juhannuksena, ruskaretki jouluna
— disco-tanssit Sokostille
— Tunturiladulle oma bändi
— sulkapallotoiminta kerhojenväliseksi
— uintikilpailu pohjoisessa soseveden aikaan
— kullanhuuhdontaleiri
— nuorisotoiminta alle 80-vuotiaille
— tunturilaulujen kisat, joikukilpailu
080.— karhunkaatolupa
— koko maata käsittävä yhteinen pyöräretki
— kullankaivajille joulupaketti
— valtakunnalliset vaeltajapäivät Lapin Korven kämpässä
— susien suunnistuskilpailut vuorovuosina Talas/Kiisa/Kyrö-välillä
— kanoottikisa Kuttura-Ivalo Acerbinkeinon jälkeen
— marjat talkoilla pois Lapin erämaista
— Keski- ja Etelä-Suomen vaellusreittien kehittäminen
— TL-nimikkovaellus etelässä kesällä ja talvella
— haasteottelut jäsenistön kesken
090.— koko jäsenkunta Lappiin yhtä aikaa
— TL-suurleiri, omat TL-päivät kesällä
— tukikohtien teemaviikot
— lapinhulluus tunnetuksi
— kesäretkille perheittäin
— tunturilatulaisten vetämät ainekerhot: alppinistit, sukeltajat, jäätikkö, lumikenkäretki, valokuvaus, kasvit, linnut, erämuonat ym.
— nimikkokasvi, -eläin, -maskotti TL:lle
— TL-vastuu erikoisryhmistä, omista ja "vieraista"; retket, teemapäivät vanhuksille, työttömille, invalideille; suurperheiden äidit, isät kämppälomalle
— yhteinen kuntoviikko johonkin kuntoutuskeskukseen
— TL-kykyjen etsintä ja hyväksikäyttö, erikoistaitajakartoitus
100.— harrastusnäyttely
— kirjajäsenten aktivoiminen
— yhteiset eläkeasunnot Lappiin
— teemavuodet monipuolisin ohjelmin
— vetäjätarjonta
— TL-harrastelijateatteri ja ohjelmaryhmiä eri tilaisuuksia varten
— puurojuhlat, kaamosjuhlat
— yhdysside kerhoihin kuulumattomille
— operaatio "Pelastakaa edes Yläskartano"
— vanhojen tunturilatulaisten kutsutilaisuudet Lapin tukikohdissa
110.— susi-bussi, yhteiset matkajärjestelyt
— ulkosaaristoon tutustuminen, jäähiihto
— lapinkirjallisuuspiiri
— uusien retkialueiden etsintä

IV TL-kerhotoiminta

— tunturikerho joka kylään
— viihdepalvelua juhliin
— poikki kerhojen tapahtuva seurustelu
— tunturikerho Kuopioon
— jokaiselle kerholle oma autiotupa Lapista
— kerhovierailut; vieraat tuovat ohjelman tullessaan; nyyttikestit
120.— kerhoille kummiperhe Lapista
— eräretkikurssit kerhojen puitteissa
— varustelainaustoiminta kerhoihin
— kerhojen kokemuspörssi
— keskustelupiirit
— kirjeshakkia kerhojen välillä
— kerhoteema vuosittain
— lasten retkitoimintaa
— kerhoille ilmainen saunan avain (+ kämpän avain)
— saamenkielen opiskelu kerhojen toimintaan
130.— enemmän alokkaiden koulutustilaisuuksia
— enemmän pohjalaisia tunturikerhoja
— kerhojen toimintakilpailu
— nuorten aktivointi ohjelmapalveluin seurakuntiin, kouluihin (kuvaillat)
— yhteiset matkat
— parikkikerhotoiminta ajoittain paria vaihtaen
— kämppien hoito parikkikerhoille
— kerhoille annettava vastuu TL:n toimintatilaisuuksista, -tempauksista
— kerhojenväliset vaellus-, tietokilpailut
— nimikkotalkoot kerhoille ja harrastusryhmille
140.— kotiseuturetket, pyöräretket
— vammais- ym kerhoillat
— kummikerhotoiminnan laajentaminen
— vesistötapahtumat, vene- ja kanoottiretket
— naapurikerhot kutsuttuina kuvailtoihin
— kerhoiltoihin esitelmöitsijöiksi vanhoja tunturilatulaisia
— kuvasarjojen kierto koko maassa

V Erä- ja erikoisretkeily

— pelkällä lumitekniikalla toteutettavat retket
— lappalaiset retkenjohtajiksi
— lumikenkävaellus
150.— yhteisvaellus radioamatöörien kanssa
— vaelluksille keksittävä oma teema
— porosafari Susikyrö-Enontekiö-Inari
— porosafari Susikyrö-Vuontispirtti
— lumikelkkasafari
— venesafari, kumiveneretki
— "alkukantainen" vaellus
— polkupyörävaellus talvella, erä-pyöräily
— hiihtovaellus: lumikenkä-suksi
— aviopuolison valintaeräretket (vapaille)
160.— eräretki itärajan taakse, Siperian Taigalle, Himalajalle
— hengissäpysymisen leiri, nälkämarssi luonnon eväin
— yhteiset eräretket
— joka eräretkelle ainakin yksi ensikertalainen
— rullasuksivaellus ahkion kanssa
— ratsastus-erävaellus "konimuskaakkimus"
— kuulostele nuoria mukaan Lappiin lähtiessäsi
— erikoisretket eri-ikäisille
— rakkavaellus paljain jaloin
— erävaellus alkeellisin välinein
170.— kumilautta-, sukellussafari Kittilä-Ivalo
— erikoisalueille retket: Ruotsin Lappi ym
— kutsuvaellukset
— pyöräretket Lapin vähäliikenteisillä teillä

VI Eräretkitietouden kehittäminen

— tähtituntemus, -suunnistus
— pettuleipä- ja jäkäläherkut
— puolijalokivien tunnistaminen
— vanhat erätavat kunniaan
— erätaitopäivät ilman kilpailua tavallisille jäsenille (taitojen kokeilemista, oppimista), ei tulostusta
— alokasvaellukset kokeneella johdolla
180.— teemavaellukset Lappiin; vanhat kulta-alueet, konesavotta-alueet, suoretket, lintu-, kasvi-, kiviretket, vedenjakaja-alueet, taide- ja kuvausretket
— eräretkenjohtaja-retket
— Ounas-Ivalojoki ja Tenosoudut

VII Varustetoiminta, retkimuonat

— suosi suomalaisia retkeilyvarusteita
— TL:lle oma anorakki
— jokaiselle omavärinen pipo (hakuteos mukaan)
— maastoakun kehittäminen
— TL:lle oma T- ja collegepaita, oma verkkari ja hyvä pipo, lippis
— pakkasmittari pipoon
— kaikki merkit TL:n omaan pipoon
190.— Lapin luonnontuotteiden keittokirja
— enemmän isoja telttoja TL:lle
— varustehankinnat yhteisiksi
— ahkio vai rinkka parempi?
— muonaretki, ruuanvalmistusretki
— erävarusteiden kokeilu, tulosten julkaisu
— ravitsevien retkimuonien kehittäminen ja testaus, TL- keittokirja ja -suositustarra, luonnosta saatavat tuotteet, maustaminen
— sopulimuhennos, variksenmarjahyydyke
— keittokirja, jossa tarjolla olevien retkimuonien luettelo valmistusohjeineen

VIII Kämppätoiminta, talkoot, rakentaminen

— tunturilatulaisten tyttösille (8-12 v) viikkoja
200.— Kiisalla on uitava uimapuvuissa
— Talakselle puuliiteri ja aitta
— "kaamostapahtuma" tukikohdassa
— kantoporo tukikohtien "kalustoon" (oma porotila hoitajineen)
— tukikohtien saunoihin turvekiuas
— Akukammille erämaapuhelin
— oma turvetuotanto käyntiin (polttoturve) erityisesti Susi-Kiisalle
— seuraava tukikohta saaresta mereltä
— kämppäkaasu polttoaineeksi
— Kiisan vessaan merkkivalo "varattuna"
210.— lauluviikko
— yöhiihtoviikko
— kesäsiirtola lapsille
— lapsenvahtipalvelu perhehiihtoviikoille
— invalidiviikko Susikyröön (vammaisille)
— alle 7 v. lasten perheille hiihtoviikko ja "päiväkoti" tunturiin
— Suomen kartta kämpille
— kahden hengen kämppä Luirolle
— kämpistä ei loma-asuntoja
— sähkövalo ja sisävessa Kiisalle
220.— Kiisajärveen istutettava hylkeitä
— TL:n tukikohta napapiirin eteläpuolelle
— kämppäkirjasto
— ideavihkoja kämpille
— vaeltajille luppopäivän ratto: puutalkoot
— superlon-patjat kaikkiin kämppiin
— enemmän siltoja jokien yli
— uudentyyppiset talkoot, esim. romunkeruu kämpistä (siivous)
— talkooapua paikkakuntalaisille Lapissa
— Talaksen heinä- ja kortetalkoot porojen hätäruuaksi
230.— rakennusten kunnostustalkoot TL:n merkkivuosina
— saamelaiskäsitöiden kurssit Susikyröön ja Kiisalle
— ideointi puutalkoista ja kämppien kunnostuksesta jatkossa
— Susikiisan polttopuiden arviointi jatkuvaa käyttöä silmälläpitäen
— Kiisajärven perustellinen tutkiminen esim. sukelluskurssin avulla
— nimellinen kämppämaksu
— omat hiihtoviikot vastaalkajille, palleroikäisille ja isoäideille
— työpalveluapua lapinväelle
— lomaviikko saamelaisahkuille ja isännille
— edelleenkin talkoita ja "orjamarkkinoita"
240.— kevään vaihtuminen kesäksi Kiisalla, Talaksella -tilaisuudet
— joulun vietto TL:n tukikohdissa

IX Koulutus- ja kurssitoiminta

— seminaaritoimintaa
— joikukurssi
— tähdistäennustuskurssi
— sopulinkesytyskurssi tavoitteena turkistuotanto
— vanhojen tanssien kurssi
— kivinäyttely
— kämppälaki
— hätäensiapukurssit
250.— tietoiskuja ensiavusta
— opetuskasetti lintujen laulusta
— luonnontuntemuksen ja -kunnioittamisen lisääminen
— avantouimarikurssit tunturijärvellä
— sauvontakurssi
— eräkäsitöiden kurssit: ahkio, lapinpuukko, vyöt, nauhat, paulat, tuohi- ja juurakkotyöt
— luppopäivien harrastusmahdollisuudet
— kämppäbridgekurssi ja haasteottelut
— kurssi-iltojen ohjelman ideointi ja levittäminen
— kokkikurssi kaikelle kansalle
260.— lapintuntemus-kurssit kerhoissa ja yhteisenä tukikohdissa

X Susivaatimukset, -arvot, susiaiset

— susivaellukset 7-päiväisiksi, ei välttämättä 150 km
— nuorisolle, sudenpenuille oma arvo
— johtajasuden jälkeen vielä ainakin yksi itse suoritettu arvo
— susivaatimuksiin myös luonnontuntemusta
— kovemmat ja vaihtelevammat aineet vihittäville
— kaikki susiaiset järjestettävä Lapissa
— kastettaville rauhoittavaa lääkettä ennen h-hetkeä
— kaikki j-sudet ruuatta, kompassitta, kartoitta tunturiin
— ikäsusille häntä kainaloon (myös naisille)
270.— johtaja- ja ikäsuden väliin sepesusi
— yö yksin turvekammissa susivaatimuksiin
— supersusi
— tunturicasanova
— vuotuinen naaras/uros -valinta
— yli 70-vuotiaille 200 km johtajasusivaellukseksi
— susiasteikko uusiksi: kurukettu -kämppäsusi - laumasusi - tunturisusi - johtajasusi - erakkosusi -ikäsusi
— hyvä suksien voitelutaito, Lapin ilmaston tuntemus, Lapin kasviston tuntemus, taito löytää kartasta mielenkiintoisia paikkoja, kesäyö tunturissa susivaatimuksiin
— sudeksi aikovalla oltava kompassi tai kartta kourassa
— tunturisusilta tukka pois
280.— laumasusille määrävuosi"narut" merkkiin
— supersuorittajat; 20 yli 1000 m:n huippua Suomessa, 100—300 nimettyä huippua, 5—10 yli 300 km:n eräretkeä
— susivaatimusten, -arvojen tarkistaminen
— susimerkki näkyvillä ja pullot pois
— sudenpentujen valmennus- ja katsastuskurssit Lappiin
— susiaiset kiertämään edelleenkin
— susivihkiäisiin uutta ilmettä

....Jatkuu

XI Lehti, tiedottaminen
- — kirjoitusvelvollisuus kaikille keksijöille
- — tiedotettava yleisistä matkustuspäivistä Lappiin
- — ideoiden markkinointi

290. — lehteen kirjoituksia kasveista ja eläimistä
- — kämppävaraukset TL-lehteen
- — tiedot yhteisistä eräretkistä
- — retkikommellukset talteen
- — lapinkirjallisuusluettelot
- — varusteiden vaihtopalsta TL- ja kerholehtiin
- — oma palsta TL:n aihekerhoille, erikoistoimittajat
- — TL-lehden paikallistoimittajat kerhoihin
- — tiedotustoiminta kerhojen välillä ja sisällä
- — TL-palsta "Latu ja polku" -lehteen

300. — kamapörssi
- — kerhokiertokirjeet

XII Muuta
- — lähde Lappiin
- — kesään 2 kuukautta lisää
- — turskaa Tenojokeen
- — herroilta kalastusoikeudet pois
- — suokenkäasemia soiden laitaan
- — mäkäräiset pois kairasta
- — pärinäpojat pois kairasta
- — selvin päin susiaisissa ja muissa tilaisuuksissa

310. — arvostelijoille "suulaput" vuodeksi kerrallaan
- — yli 50-vuotiaat ilmaiseksi Lappiin (vain menolippu)
- — varo lyömästä päätä kattoon
- — takaperinhiihdon kurssi
- — siirretään napapiiri etelämmäksi
- — solarium Kiilopäälle, ei tarvitse kiipeillä
- — perheneuvontakeskus paluumatkalle
- — Kiilopää maailmankartalle
- — Latukartanoon nudistileiri
- — susivihkiäiset 2 kertaa vuodessa samoille

320. — nauru pakolliseksi
- — rauhanketju itärajalta länsirajalle
- — perhejuhlat tunturissa
- — pussijuoksu vanhoille mummoille ja vaareille
- — lantalaiset pois Lapin soilta
- — poropaistipäivälliset joka kodissa kerran vuodessa
- — ideariihi useammin, joka vuosi
- — ensi vuoden ideariihi henkilökohtaiseksi ja eniten ideoita kerännyt nimettäköön vuoden ideanikkariksi

328. — puretaan pois koko Tunturilatu

KOKEMUKSIA AUTOMAATTISEEN TIETOJENKÄSITTELYYN PERUSTUVASTA JÄSENREKISTERISTÄ

Tunturilatu ry siirtyi vuoden 1981 lopulla automaattiseen tietojen käsittelyyn perustuvaan jäsenrekisteripalveluun. Se on helpottanut jäsenmaksujen käsittelyä, mutta on tuottanut myös ennalta arvaamattomia vaikeuksia.

Normaali jäsenmaksun kulku on seuraava:
Tunturilatu on perustanut jäsenrekisteristään tiedoston, jonka perusteella tietotehdas ajaa jäsenmaksupankkisiirtolomakkeet. Ne lähetetään joko suoraan pankin ns. ketjukuoressa tai TL:n kuoressa muun postin mukana jäsenille. Tunnollinen jäsen maksaa mahdollisimman pian jäsenmaksunsa juuri tällä jäsenmaksupankkisiirrolla. Tunturiladun tilille tulostuu tällöin maksettu jäsenmaksu, mutta tässä vaiheessa ei vielä tiedetä, kuka kyseisen jäsenmaksun on suorittanut. Se konttori, johon maksu on maksettu, lähettää jäsenmaksupankkisiirrosta osan siihen konttoriin, missä Tunturiladun jäsenmaksutili on (SYP Katajanokka). Tällöin selviää äskeisen maksun suorittaja. Tämän jälkeen tarkistetaan TL:n toimesta kuitissa mahdollisesti olevat muutostiedot ja lähetetään kuitti tietotehtaalle, jossa jäsenmaksu kirjataan suoritetuksi. Nyt asiat ovat tämän jäsenen kohdalta järjestyksessä.

Vaikeudet alkavat, jos asiat eivät luista edellä kerrotulla tavalla. Ensimäinen ongelma tulee, jos maksaja yhdistää kaikkien perheenjäsenten jäsenmaksut samalle lomakkeelle. Tietokone ei hyväksy siitä kuin yhden, lomakkeessa olevien tunnistamistietojen perusteella maksetun jäsenmaksun.

Ongelma syntyy helposti myös siitä, jos jäsenmaksu suoritetaan jonkin muun pankin välityksellä, sen pankin lomaketta käyttäen. Raha tulostuu kyllä Tunturiladun tilille, mutta käytäntö on osoittanut, että maksulomake saattaa jäädä tulematta. Tällöin on melkeinpä mahdotonta löytää kyseisen jäsenmaksun suorittaja. Seurauksena on, että tälle "tuntemattomalle" jäsenelle tulee jäsenmaksukarhu, vaikka hän jäsenmaksunsa siis olisikin jo suorittanut.

JOS MAKSAT JÄSENMAKSUSI JONKIN MUUN PANKIN LOMAKKEELLA, NIIN JÄLJENNÄ ALKUPERÄISESSÄ LOMAKKEESSA OLEVAT TUNNISTAMISTIEDOT (numerosarja lomakkeen yläreunassa) SIIHEN.

Ongelma on myös se, jos jäsenmaksu suoritetaan joko liian pienenä tai liian suurena tahi esim. halutaan maksaa ainaisjäsenmaksu. Muista, että Sinulle lähetettyyn pankkisiirtolomakkeeseen on merkitty jäsenmaksu rekisterin mukaisena, oikean suuruisena. On tullut esille tapauksia, joissa esim. "lapsijäsenen" ikä ei ole Tunturiladun tiedossa tai perhesuhteissa on tapahtunut muutoksia. **Samalla pankkisiirrolla ei myöskään onnistu "sukupolvenvaihdos" (esim. isä luopuu jäsenyydestään ja poika tulee tilalle). Muista siis tiedottaa esim. juuri jäsenmaksulomakkeella kaikista jäsenrekisteriin vaikuttavista muutoksista, jotta pysyisimme ajan tasalla.**

KAIKISSA YLLÄKERROTUISSA, NORMAALISTA POIKKEAVISSA (sekä eräissä muissakin) TAPAUKSISSA ON MAKSUT JA TIEDOT POIMITTAVA KÄSIN ERILLISELLE MAKSULISTALLE, JOLLA NE ILMOITETAAN TIETOTEHTAALLE.

Tunturiladun jäsenet voivat siis paljon helpottaa tyttöjemme tarkkuutta vaativaa työtä, jos toimivat normaalin käytännön mukaisesti sekä ilmoittavat välittömästi jäsenrekisteriin tulevat muutostiedot.

Tunturilatu neuvottelee parhaillaan jäsenmaksulomakkeeseemme painettavasta SRM:n jäsenyyttä osoittavasta merkinnästä. Kun se on painettu kyseiseen lomakkeeseen, vain sillä (tai Suomen Ladun toimistosta erikseen saatavalla todisteella) saa SRM:n jäsenyyden edellyttämät alennukset järjestöjen majoilla.

Tämä ei ole mahdollista, jos maksat jäsenmaksun jonkun muun pankin lomakkeella.

Suomen Latu on tiedottanut, että jäsenmaksunsa laiminlyöneet on ilmoitettava SL:un huhtikuun loppuun mennessä, jolloin laiminlyönneiltä lakkaa Latu ja Polku-lehti tulemasta. Jos Tunturilatu ei näin menettele, joudumme maksamaan jäsenveroa Suomen Ladulle myös näiden jäsenmaksunsa laiminlyöneiden osalta. Tämä tietysti tapahtuu jäsenmaksunsa maksaneiden kustannuksella.

Tunturilatu on postittanut maaliskuulla jäsenmaksukarhun. Jäsenmaksunsa aikaisemmin laiminlyöneiden olisi se maksettava huhtikuun 20 pv:än mennessä. Tämän jälkeen edellämainittu ilmoitus menee Suomen Ladulle.

SINUN — TUNTURILATULAINEN ON SIIS SYYTÄ SUORITTAA JÄSENMAKSUSI MAHDOLLISIMMAN AIKAISESSA VAIHEESSA (sekä edellä selostettua tapaa noudattaen), JOTTA LAIMINLYÖNNIN AIHEUTTAMILTA HANKALUUKSILTA JA LISÄTYÖLTÄ VÄLTYTTÄISIIN.

Näin pääset myös Tunturiladun suorittaman retkeilyaiheisen palkinnon (palkintojen) arvontaan osalliseksi.

Tunturiladun johtokunnalla on nyt uuden jäsenrekisterin avulla mahdollisuus pitää kiinni avain- ja susivaatimuksissa olevasta "kahden vuoden" säännöstä. Toisin sanoen — tukikohtien avaimen saa anomuksesta, kun on ollut **kaksi vuotta** jäsenenä ja tunturisudeksi voi hakea **kahden vuoden** jäsenyyden jälkeen. Tarkoituksenmukaisuussyistä voidaan tinkiä joitakin päiviä tuosta kahden vuoden määrästä. Tätä sääntöä sovelletaan myös aikaisemmin jäsenenä olleeseen, hänen liittyessään uudestaan Tunturilatuun. Eli siis vuoden jäsenmaksun laiminlyöminen katkaisee tuon kahden vuoden periodin.

Vuoden katkoa jäsenyydessä ei voi "paikata" sillä, että maksaa kuluvalla kaudella taannehtivasti edellisen jäsenmaksun. Tietokonehan ei ota sitä enää vastaan, vaan se menee kuluvan vuoden — lahjoituksiin.

Edellä on tuotu esille jäsenmaksun laiminlyömisen ja poikkeavan maksutavan aiheuttamia haittoja ja vaikeuksia sekä jäsenen että asioita hoitavien kannalta. Onneksi valtaosa tunturilatulaisista toimiikin aivan normaalilla tavalla jäsenmaksuaan maksaessaan. Mutta pienikin ryhmä, joka poikkeaa normaalista käytännöstä teettää Tunturiladun asioita hoitavilla runsaasti ylimääräistä työtä.

TÄRKEINTÄ KUITENKIN ON, ETTÄ MAKSAT JÄSENMAKSUSI AJALLAAN TAVALLA TAI TOISELLA. SILLOIN SÄILYTÄT OIKEUTESI JA ETUISUUTESI, JOTKA JÄSYNYYS SINULLE TUNTURILADUSSA TARJOAA.

Yrjö Suuniittu

Jäsenistön ajatuksia yhdistyksestä

JALAT OMAN PÖYDÄN ALLE?

Jätin melkoisesti aikaa sitten Tunturilatu r.y:n johtokunnalle ehdotuksen, jonka mukaan pääkohdin:

1. **Tunturilatu r.y. toimisi itsenäisenä valtakunnallisena keskusjärjestönä yhdistyksen toimintaperiaatteiden toteuttamiseksi.**
2. Tunturilatu ja Suomen Latu tekisivät, mikäli se on osapuolille tarpeen ja siihen voitaisiin suostua, yhteistyösopimukseen.
3. Asiasta suoritetaan neuvoa antava jäsenäänestys.

Perusteluna edelliseen on tietenkin ensimmäisenä mainittava se, että Tunturilatu, sen uran pituus, jäsenmäärän kohoaminen ja valmis organisaatio luovat täydet edellytykset itsenäiselle toiminnalle.

Toisaalta Suomen Ladun toimintojen suuntautuminen puhtaaksi latutoimintojen ulkopuolelle sekä organisaation paisuttaminen on johtanut tilanteeseen, mikä toisaalta puoltaisi em. ratkaisua. Siitä huolimatta, että S. Ladun piirissä on esitetty mielipiteitä Tunturiladun **"pysymisestä ruodussa". Käsitykseni mukaan yhdistysten keskinäisten suhteiden ja liitäntöjen tulisi perustua vapaaehtoisuuteen ja tarveharkintaan eikä menneisyyden painolasteihin.**

Kun tein ehdotukseni aiemmin, odotin näkeväni jonkinlaista kannanottoa asiaan. En olisi pannut pahakseni pientä viestiä ehdotukseni vaiheista.

Mutta jollei yksityisellä jäsenellä ole mahdollisuutta vaikuttaa, tai ei ehkä odoteta muiden kuin arvossa ylimpien edusmiesten — naisten toimivan — silloin oltaneen ns. hakotiellä. Suurissa järjestöissä on vaarana organisaation jäykistyminen, jolloin jäsenten vaikutusmahdollisuudet yleensä heikkenevät. Sellaisessa järjestössä kuin Tunturilatu tuntuisi jokaisen jäsenen aktivoiminen ensiarvoisen tärkeältä.

Toivon, että asiasta kiinnostuneet Tunturilatu r.y:n "paikallisporukat" vievät — mikäli aihetta ilmenee — asiaa eteenpäin. Valitettavasti vuoden -82 vuosikokous on takanapäin, mutta nyt hän on kokonainen vuosi aikaa pohtia asiaa. Onko samantekevää, mitä latua jutaamme?

Timo Kiiski
Rauma

TUNTURILATU r.y:lle

Ajatuksia toiminnan järkeistämiseksi (?) ja helpottamiseksi kerhon sihteerin näkökulmasta.

Kaikessa kiireessä, lyhyesti ja luettolomaisesti:

Tunturilatulehti
- — ilmestyminen yleisten kokousten jälkeen.
- — kokouksen tärkeimmät asiat siihen.
- — yhdistyksen ja kerhojen toimihenkilötiedot siihen.
- — sisältöön enemmän omakohtaisia retkiselostuksia.

Kiertokirjeet
- — ilmestyminen hyvissä ajoin ennen kokouksia.
- — kokouskutsut siihen
- — tiedotuksia lähitulevaisuuden tapahtumista
- — myös kerhojen tiedotuksia siihen
- — postitetaan kaikille jäsenille
- — ylimääräisiä tiedotuksia vain kerhoille.

Leirit ja talkooviikot
- — päätetään vakituiset ajankohdat (esim. Talvileiri: tammikuun viimeinen viikonvaihde).

Kevätkokous
- — yleinen kuvailta tämän yhteyteen.

Syyskokous
- — kokous, susivihkiäiset ja -lounas samalle päivälle.
- — kokous klo 11.00—13.00
- — lounastauko (kukin saa syödä missä haluaa tai olla syömättä)
- — susivihkiäiset klo 16.00—18.00. Ohjelmallinen tilaisuus jossa mm. näyttelyitä, esitelmiä, esityksiä jne. Paikaksi sopii vaikkapa kansakoulun juhlasali
- — susilounas korvataan susi-illallisella klo 18.00 jälkeen jossain ravintolassa. (Illalliskortti).

Tämä järjestely on parempi kauempana asuville. Susi-illallisella ei kaikkia tarvita, eikä se kaikkia kiinnostakaan.

Toimintalomake kerhoille
- — jos toimintatietojen saaminen on tärkeää, niin kerhoille olisi annettava yksinkertainen toimintalomake joka palautetaan. Liitteenä Kolbmassa käytetty ja hyväksi havaittu.

Toimintakalenteri
- — Sellainen kalenteri jossa näkyy Tunturiladun ja kerhojen toiminnat sopivasti jaksoitettuna. Tällä vältetään se, ettei tapahtumat mene päällekkäin ja se, ettei tieto tule liian myöhään. Liian usein on tapahtunut, että Tunturiladulta on tullut tärkeä ilmoitus vasta sitten, kun kerhon toimintamuistio on postitettu.
  Kalenteriin olisi sovittava ajankohdat:
  - — toiminnan suunnitteluvaihe (tietojen vaihto yhdistyksen ja kerhojen kesken)
  - — kokoukset ja muut yhteiset palaverit
  - — kiertokirjeen ja toimintamuistion ilmestymisajankohta
  - — talkooviikot ja leirit.

Tunturiladun ja kerhojen olisi sovittava toiminnan jaksoittelu siten, että asiat etenevät sujuvasti ja yhteistoiminnassa. Ehkä sellaista jo onkin, mutta sen tietää vain muutama.

Vuosijulkaisu
- — esimerkkinä ruotsalainen "Till Fjälls" -julkaisu
- — Valokuvaus- ja kirjoituskilpailujen paras anti vuosijulkaisuun
- — ilmestyminen ennen joulua
- — ennakkotilauksen mukaan (maksullinen)
- — sisältö esim.
  - — täydellisiä retkiselostuksia
  - — erikoisartikkeleita luonnosta, eläimistä, maastosta, varusteista jne.
  - — valikoituja mainoksia=tuote-esittelyjä
  - — valikoituja johtajasusi harrastusnäytteitä
  - — kuvasarjoja (värillisiä)
  - — nimikkoretkien raportit (= tietty retki, jonka ennakkosuunnitelmista kerrotaan tarkoin sekä lopuksi sen toteutuksesta)
  - — Tunturiladun lyhennetty toimintakertomus
  - — kerhojen toiminnan esittely
  - — Mahdollisesti yhteistoiminnassa Suomen Ladun kanssa.
- — nimenä voisi olla "Tunturiretkeily-82" joka viittaa hyvin sisältöön.
- — Tunturilatu-lehden voisi korvata tällä kokonaan, jolloinka kiertokirjeitä olisi toimitettava useampia vuodessa.

Tässä ideoita. Kaikkia ei ole loppuunasti ajeteltu, koska systeemit eivät ole selvillä. Jatkokäsittelyn pohjaksi.

Matti Rekola

P.S. Tämän kirjoituksen julkistaminen on viivästynyt, vaikka sitä johtokunnassa onkin käsitelty. Nykyisinhän Matti Rekola ei ole enää kerhonsa sihteeri vaan puheenjohtaja.

Johtokunta

TOIMINTAMUISTIO

Susiviikko Kiisalla 1—9.4. Osanottajakiintiö on jo täynnä ja viikkokin jo luultavasti alkanut tämän lehden saadessanne.

Hiihtoviikko Susikyrössä 10—16.4. Login järjestämänä. Ilmoittautumiset Kalevi Kanerva, puh. 921/21571 (iltaisin).

Hiihtoviikko Susi-Talaksella 17—23.4. Kuokten järjestämänä. Maja täyttynee kuoktelaisista, mutta vaellusreitillään tätä kautta hiihtäville majoitus toki järjestyy.

Kevätkokous. Tunturilatu ry:n kevätkokous pidetään 7.5.1983 klo 14.00 alkaen TVK-talolla, os. Töölöntullinkatu 8. Kokouksessa esillä sääntömääräiset asiat.

Kuvailtapäivä pidetään perinteiseen tapaan välittömästi kevätkokouksen jälkeen. Otapa mukaan omia retkiaiheisia filmejäsi ja diojasi, sillä niistähän ohjelma jälleen koostuu.

Ulko-Tammion retki 10—12.6. Karhulan tunturisusikerhon järjestämänä. Sitovat ilmottautumiset (80 ensimmäistä mahtuu mukaan) Tuula Kokkoselle, puh. 952/63526 (k) tai 952/63100/279 (t).

Suomen Ladun leiripäivät Raisiossa 1—3.4.
Ks. tarkemmin Latu ja Polku-lehti.

Lapin linnut-kurssi 12—18.6. vaelluksena Karigasniemeltä Muotkatunturin kautta Muotkan Ruoktulle. Järjestäjä Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto yhteistyössä OK-opintokeskuksen kanssa. Ilmoittautumiset 31.5. mennessä os. LYL, Pl 617, 20101 Turku 10 tai puh. 921/403323. Kurssille mahtuu 30 henkeä ja sen vetäjänä toimii yhdistyksemme jäsen Antti Karlin.

Puutalkoot Susikyrössä viikolla 31.
Ilmoittautumiset Pekka Huttuselle os. Joukontie 27 76150 Pieksämäki.

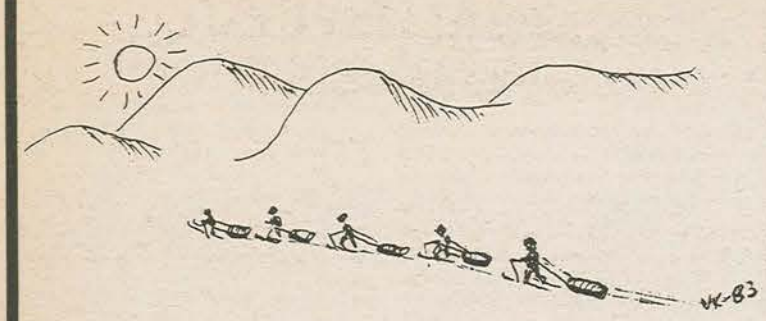
Kerhojen yhteisneuvottelu ja kokoontuminen 3—4.9. Seitsemisen kansallispuiston alueella Kurussa. Kerhoille lähetetään asiasta myöhemmin tarkemmat tiedot. Myös kerhojen toiminta-alueitten ulkopuolella asuvat ovat tervetulleita.

Login ruskaviikko Login ruskaviikko syyskuussa Susi-Talaksella 10–17.p.

Susivihkiäiset ja syyskokous
Tarkemmat tiedot Latu ja Polku-lehdessä syyskesällä.
Susianomukset tulee toimittaa Suomen Ladun toimistoon Tunturiladulle osoitettuna. Vanhan käytännön mukaan kerhoihin kuuluvat toimittavat susianomuksensa kerhonsa kautta, jolloin tarvittavat suosittelijatkin tulevat tätä kautta.

Heinätalkoot Susi-Talaksella
Koska Hemmo, ylimmäinen heinämiehemme, onkin estynyt vetämästä ko. viikkoa ja olemme lisäksi huomanneet, että tietämyksemme porojen ruokatottumuksista samoinkuin pohjoisista heinäntekotavoista on puutteellinen, uhkaavat heinätalkoot siirtyä seuraavalle toimintakaudelle. Mikäli kuitenkin asiaatunteva vetäjä ja innostuneita heinämiehiä ja -naisia löytyy, ottakaapa yhteys Antero Tarvaiseen (puh. 90/898791)

Seuraava Tunturilatu-lehti ilmestyy marraskuun alussa. Aineiston oltava toimitussihteerillä syyskuun loppuun mennessä.

VARUSTAUDU PAHIMMAN VARALLE

Siinäpä eräs ohjeistamme — mutta osaammeko suhtautua siihen kyllin vakaasti? Moni lähtee tunturi-Lappiin retkeilemään luottaen hyvään säähän ja onneen, tuumaillen, että selviähän siellä keväisillä hangilla autiotuvasta toiselle — varavarusteet vain lisäävät kuljetettavien painoa.

Mutta entäs, jos autiomaassa yllättää:
— Ankara lumipyry, hyytävä pakkanen tai arvaamaton uppokeli.
— Sairastuminen tai jonkun loukkaantuminen liikuntakyvyttömäksi.
— Suksirikko, eksyminen tai väsyminen.

Silloinpa ovat hyvät varusteet ja taito tarpeen.

Suomen Latu on laatinut monien kokeilujen perusteella hyvät varusteluettelot, joita kukin vaeltaja on sitten omien kokemustensa perusteella täydentänyt-kin, jopa keksinyt uusia "kikkojakin" pahimman varalle. En ole havainnut, että kukaan olisi niistä lehdissämme muille kertonut, vaikka niistä saattaisi olla monelle, varsinkin vasta-alkajalle, hyötyä. Olen jo miltei kolmenkymmenen vuoden ajan retkeillyt tunturi-Lapin selkosilla talvella ja joutunut kokemaan "letkojen" kanssa miltei kaikki yllämainitut yllättävät tilanteet. Niiden kokemusten perusteella rohkenen kertoella havainnoistani muillekin, nimenomaan siinä toivossa, että muutkin varusteistaan ja "kikoistaan" vastedes kertoisivat.

Mikäpä on kesällä vaeltaessa, kunhan vai on kunnon jalkineet ja hyvää hyttysöljyä riittävästi — ja ruska-aikanakin selviää, kunhan hylkää hyttysöljyt ja varaa kunnon sadevarusteet mukaan. Toista on talvella, siksipä vain siihen keskityn.

1. Vaatetus:

Muodinmukaiset keinokuituiset asusteet voit jättää turistikeskuksissa ihailtaviksi. Päälle kunnollinen pitkä puuvillakankainen anorakki, minkä hupun reunuksiin kannattaa ommella pyryn ja pakkasen varalle turkisreunus. Aluspaidaksi ohut paita, mikä laskee hien läpi, mutta ei kastu. Paidaksi riittävän pitkä "metsurin flanellipaita" ja alushousuiksi puuvillatrikoota. Anorakin alle ohut villapaita ja jalkaan kahdet kunnolliset villasukat. Hiihtopipo päähän. Se kuitenkin laskee helposti tuulen lävitseen. Siksipä olen tehnyt **irtokalotin** (toinen flanellia ja toinen pumpulikangasta), minkä voi tuulella panna villamyssyn alle. Hiihtosormikkaita et tuntureilla tarvitse, villakintaat ja hiihtorukkaset pätee. Villainen kaulaliina voi olla monasti tarpeen, samoin lammasnahkaiset turkisrukkaset kovalla pakkasella. Kyllähän noissa tamineissa jo tarkenee pahassakin pakkasessa ja tuulessa, mutta toi **nenäparka tahtoo paleltua**. Siksipä kyhäsin sillekin suojan näin: Pitkä villanen hiihtomyssy suoraksi aina huuliin saakka. Siihen merkitset nenän paikan ja silmien paikat. Nenän kohdalle leikkaat auki kolmiomaisen liuskan ja silmien kohdalle aukot. Vuoraat nenäliuskan pehmeällä lyhytkarvaisella turkiksella, jotta se peittää koko nenän. Kun tämän vedät päähäsi, olet kuin pankkirosvo — mutta eipäs nenäkään palellu.

Varavarusteiksi ainakin kaksi paria kunnollisia villasukkia sekä kaksi alusvaatekertaa ja paksu villapaita. Olenpa todennut sen, että kannattaa ottaa mukaan vanha karvahattu — se on varsinkin kovalla pakkasella ja tulilla yöpyessä korvaamaton kapine. Kun hikisenä joudut tulille asentoa tekemään tai tulet kylmään autiotupaan, on ihanaa vetää heti hiihtoasun päälle kevyt "toppatakki" ja jalkaan samasta aineesta tehdyt "toppahousut". Nehän eivät paljoa paina, mutta ovat tuossakin tilanteessa korvaamattomat.

2. Jalkineet

Jotkut hiihtelevät talvellakin pakkasessa varrellisissa kumisaappaissa. Niitä en hyväksy pakkaskelille, sillä paleltumisvaara on suuri. Pidän parhaina tavallisia **hiihtomonoja**, nimenomaan sellaisia, **joiden sisäpintaan ei ole laitettu kangasvuoria**. Ei sellaisia siellä tarvita, niitä ei saa kuiviksi, eikä pestyä. Monojen tulee olla kyllin tilavia, jotta niihin sopii kaksi paksua villasukkaa. Nahkavartiset **huopateräiset saappaat** (paino vain noin 1.5 kg/pari), olen todennut erittäin käyttökelpoisiksi. Nykyisin on niiden pohjat muotoiltu hiihtomonojen kaltaisiksi, joten ne sopivat sekä kärkiettä kannantaussiteisiin, ja myös hiihtojalkineiksi. **Nutukkaat** (paino n. 0.4.kg/pari) ovat erinomaiset kämppätossut ja tulillakin oltaessa. Eipä niihin tarvitse kenkäheiniä sulloa, pohjiin sisään vain pari paksua pohjallista ja jalkaan villasukat, niin jopa ovat jalat lämpiminä. Parhaat nutukkaat saat, kun tilaat ne joltain Lapin-emännältä.

Jotta monot eivät kastuisi lumesta, olen laittanut niiden päälle ohuesti liukkaasta nailonkankaasta itse tekemäni väljät mononmuotoiset **suojuspussit**, mitkä sidotaan nilkan yläpuolelta narulla. Siteiden kohdalle pohjaan ja sivuille kannattaa ommella joko nahasta tai päällystetystä nailonkankaasta vahvikkeet, jotteivät hankauksessa rikkoonnu. Eipä ole tarvinnut viikkoon monoja kuivailla, eikä jalkoja ole paleltanut.

3. Suksirikko:

Jos suksi katkeaa autiomaassa, tilanne on vakava. Katkeaa nuo keinokuituisetkin, jos vauhdissa esteeseen sujauttaa. **Varakärki** on silloin tarpeen, joskin sen käyttö on hankalaa. Pahimman varalle tulee olla seuraavat **korjaustarvikkeet**: Neljä noin 50 cm pituista ja suksen levyistä vaneeriliuskaa ja yhtämonta ohutta muoviliuskaa, tuubi kontaktiliimaa sekä rulla 3-5 cm levyistä, nailon tai lasikuitupäällysteistä, alapinnaltaan liimalla varustettua teippiä (mm. muuntajateippi). Korjaaminen käy seuraavasti: Katkenneet kohdat puhtaaksi lumesta ja vedestä. Kummankin osan säröihin tuubista runsaasti kontaktiliimaa, minkä jälkeen osat sovitetaan tarkoin paikoilleen. Vaneeriliuska suksen päällyspinnalle ja muoviliuska pohjapinnalle (mikä puhdistettava voiteista), joiden siteeksi kontaktiliimaa. Lastoitus kiristetään teippinauhalla punomalla, aloittaen kannasta kärkeen päin. Parasta on odotella liiman kuivumista ja pitää lepotauko, jos siihen on varaa. Näin korjatulla suksella pystyy varoen hyvin hiihtämään, eikä aluspintakaan pahemmin haittaa luistoa. Pari kertaa olen joutunut katkot korjaamaan em. tavalla ja hyvin on voitu retkeä jatkaa.

4. Sairaus- tai loukkaantuminen:

Ei retkelle pidä lähteä, ellei ole varma terveydestään. Mutta olosuhteet ovat usein sellaiset, että sairauskin yllättää. Onhan vilustumisvaara usein suuri, siksipä on pystyttävä pukeutumaan kunkin tilanteen vaatimalla tavalla. **Jokaisella** pitää olla mukana **omakohtaiset lääkkeet** pahimman varalle. Itselläni on aina ollut varalta mm. lääkärin määräämä penisilliinipakkaus, vaikka en ole onneksi sitä kertaakaan tarvinnut.

Voipa sattua pahakin onnettomuus — joku loukkaa itsensä ja on peräti liikuntakyvytön. Silloin onkin tilanne perin vakava. Olisipa tarpeen se, että edes joku olisi suorittanut **ensiapukurssin**. Omin avuin on nyt tultava erämaassa toimeen. Tärkeää on, että ainakin letkan johtajalla on tiedossa se, missä kämpässä on lähin **hätäpuhelin**. Sinne **kolmen** hengen partio apua pyytämään. Sille mukaan riittävät varavarusteet sekä nimenomaan kartta, jotta voi ilmoittaa tapahtumapaikan tarkasti. Loukkaantuneelle on luonnollisesti annettava ensiapu ja varustauduttava heti antamaan savumerkein tai muutoin pelastushelikopterille tai ryhmälle onnettomuuspaikkaa osoittavat merkit.

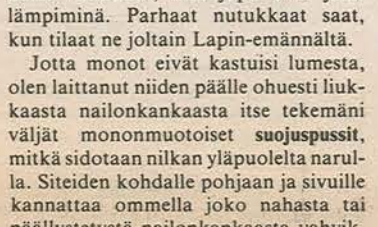
Eipä yleensä kannata lähteä loukkaantunutta kuljettamaan, se voi olla kohtalokasta. Parasta on jäädä tulille odottamaan apua. Jos sitä ei saada, voi hätätilassa kyhätä kahdesta muovipulkasta ahkion, leikkaamalla puukolla molempien pulkkien pystyperän pois ja sitomalla pulkat peräkkäin. Potilaan sukset voi sitoa pulkkien sivuille, kallistumia estämään. Miten tämä toimii ja kuljetus sillä onnistuu, sitä en ole joutunut kokeilemaan.

5.Leiriintyminen:

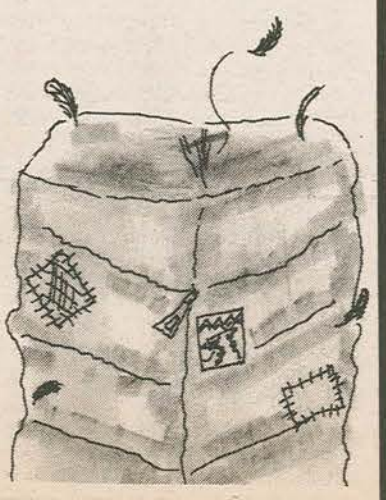
Aina on varauduttava siihen, ettei voi yöpyä tavoitteena olevassa kämpässä. Yllättäen voi tulla lumimyrsky, uppokeli ja väsymys. On yövyttävä hangella. Asentopaikaksi on valittava tuulilta suojattu potero. Nyt ovat taito ja seuraavat tarpeen: Loue tai laavu, kunnollinen saha ja kirves. Jokaisella hyvä talvimakuupussi ja makuualusta, puukko ja tulitikut (varalla jollakin "sytkäri"). Lisäksi letkalla 3-4 pientä muovista lumilapiota (ettei tarvitse paistinpannulla lunta luoda) sekä kevyt kaasukeitin varapulloineen. Kun joudutaan hikisinä ja väsyneinä pysähtymään, on **vilustumisvaara suuri**. Siksipä kaikki liikkeille, lunta luomaan, aluspuita ja tulipuita hakemaan, koivunoksia katkomaan ja niistä **kieppejä** kiertämään. Ja mikä tärkeintä, loue kiireesti tuulensuojaksi ja kokki kahvia keittämään keittimellä. Lämmitystuletkin on saatava mahd. nopeasti. Nyt tarvitaan tuohia, kieppejä ja kiehispuita. Mistäpä kiehispuita otat varvikkoalueella? Siksipä olen kuljettanut aina mukana **sytykkeiksi tuohia ja pihkaisia kiehispuusäleitä**. Moni haksahtaa tekemään nuotion hangelle, ilman kunnollista alustaa. Kotvan kuluttua se painuu syvälle lumeen ja sammuu. Nuotiopaikalta lumet pois, tai märät (lahot) **aluspuut hangelle**. Mikäpä on tehdä nopeasti kunnon nuotio metsä-Lapissa, onhan kuivia risuja ja honkaakin. Toista on koivikkoalueella. Mutta saapa sielläkin tulet, kunhan oppii sikäläisten asukkaiden konstit. Eihän etelän koivunoksat syty, eikä tuoreet halotkaan pala. Mutta Lapissa nuo ovat talvella rutikuivia. Aluspuiden päälle vain sytykkeet, runsaati koivuoksista punottuja kieppejä niiden päälle — niitä jatkuvasti lisää, kunnes saadaan kunnon hiillos. Vasta sitten hiilloksen päälle ristikkoon koivupölkkyjä, niin saa kunnon tulet. Yötuletkin saa, jos jaksaa haalia suuren määrän koivupölkkyjä ja latoo ne joko ristikoksi tai pyramiidiksi kunnollisen hiilloksen päälle. Ilman yötuliakin pärjää, jopa 20-25 asteen pakkasessa louteessa, jos on kuten pitääkin, kunnollinen **täysuntuvainen makuupussi**. Kallishan se on, mutta kannattaa hankkia — eipä palella pakkasellakaan.

Veikko Kautto
(johtajasusi n:o 37)

Saivare.

Vanhojen makuupussien uudelleen käyttö.

Untuvamakuupussien kalleus pakottaa retkeilijän etsimään muita vaihtoehtoja. Yksi mahdollisuus on kuitumakuupussi, joita on saatavissa useita erinomaisia, kevyitä ja lämpimiä pusseja. Toinen varteenotettava ja halvin vaihtoehto on vanhojen makuupussien uudelleen käyttö. **Seuraavana kokemukseen perustuva selostus "jätteiden kiertokulusta".**

Käytin aikaisemmin kahta untuvamakuupussia, kesällä erikseen ja talvella yhdesssä, sisäkkäin. Pussit painoivat yhdessä n. 2 kg. Ahkerassa käytössä pussit likaantuivat ja sisältö litistyi, paakkuuntui sekä täytti lokerot vajaasti. Pesetin molemmat pussit pesulassa (n. 110 mk). Pesun jälkeen sisältö oli edelleen paakkuuntunutta ja lokerot vajaatäyttöisiä.

Eräänä rauhallisena päivänä ratkoin huonomman pussin ja ravistelin untuvat olohuoneen lattialle. Seuraava vaihe oli lajittelu. Siirsin täysuntuvat sekä höyhenpaakut erilleen. Totesin, että samassa lokerossa olevat höyhenet olivat paakkuuntuneet pariksi tiiviiksi möykyksi. Näitä ei kannattanut alkaa erottelemaan eikä pöyhimään. Toiseen, parempaan, makuupussiin leikkasin lokeroihin nyrkin mentävän aukon ja aloin sulloa untuvia sisälle. Täytin lokerot siten, että suurin osa untuvista tuli rinnan ja vatsan kohdalle. Näin siksi, koska pussin sisältö on pahiten valunut näiltä kohdin ja myös lämmön haihtumisen estäminen on tärkeää näiltä kohdin. Lopuksi suljin leikkauksen paikkausteipillä.

Myöhäissyksyn retkien jälkeen kokemukset tästä "uudesta" makuupussista ovat myönteisiä. Se on edelleen kevyt (n. 1,5 kg) ja pieneen tilaan menevä. Lokerot ovat pysyneet täysinä ja paikkausteippi on pysynyt kiinni. Pussin lämmönpitävyys on riittävä. Kymmenen asteen pakkasessa olen nukkunut erinomaisesti, ilman pienintäkään vilunväristystä. On selvää, ettei tämä makuupussi vedä vertoja uuteen ja käyttämättömään pussiin, mutta näin uudistamalla saadaan aivan käyttökelpoinen makuupussi muutamiksi vuosiksi vähemmän vaativille retkille.

RETKIPÄIVÄKIRJASTA "KAIRANKIERTÄJÄ ALPEILLA"

AAMU

14.10 Havahdun kellon vaimeaan pärinään — 4.30! Totean kovan saateen rummuttavan ikkunalautaan. Kuuluu kumeaa jyrinää — ukkonen! Vaimeaa puhetta. Erotan retkitoverini Antin matalan äänen. Myös toiset kaksi tunnistan — isäntäväkemme Pirkko ja Wolfgang. Paavo ja Rainer eivät siis ole vielä heränneet, eikä myöskään Helmut — oppaamme, ole tullut. Varhaisaamukahvilla sovimme, että otamme vielä parin tunnin torkut ja sitten päätämme mitä teemme. Tätä oli myöskin Helmut soittaessaan suositellut.

VALTAKUNNASTA TOISEEN

Aamukahvi klo 7 — eväät, sadepuvut ja villapaidat pikkureppuihin. Innostunutta puheensorinaa — kärnteniä ja suomea sekaisin. Kuitenkin vielä vihmoo vettä. Autojen nokat kääntyvät Vilach'in ohittavalle moottoritielle — etelään. Jos Itävallan puolella sataa, paistaa aurinko dolomiittien tuntumassa — Italiassa.

Valtavan pitkät rekkajonot — tulli! Itävaltalainen heilauttaa kättään. Italialainen vilkaisee autoon todeten kaikilla olevan passin näköisen kädessään. Matka jatkuu. Poiketaan päätieltä ja ajetaan kapeaa vuorien rinteitä kiemurtelevaa tietä, kunnes leveä kalkinvalkoinen koski sen katkaisee. Tulva on vienyt sillan.

JALKAUTUMINEN

Raskaat ja jäykät kiipeilykengät jalkaan ja liikkeelle. Kiveltä kivelle hyppien, välillä kalkkivelliä roiskuttaen yli. "Riserva Naturale Foresta di Tarvisio" — kansallispuisto! Vanhojen pyökkien holviston alla on kostea, pyykkitupamainen tunnelma. Polku nousee jyrkästi. Pyökit, lehtikuuset ja monet muut saavat ruskan syvät värit. Edessä ja oikealla kohoaa satoja metrejä pystysuoraa ruskeanharmaata kalkkikiviseinämää — Julische Alpen!

Ylhäällä, kapealla hyllylle pureutuneena — kuin räystäspääskysen pesä, käväisee mielessä — komottaa tervanvärinen pieni maja. Polku kapenee ja käy pystymmäksi, keskustelu vaimenee ja läähätys voimistuu. Puoli tuntia — tunti, edessä maja — Pellarini Hytte! Eikä mikään pieni — kaksi, osin kolmekin kerrosta. Näkymät täältä seinämältä ovat mahtavat. Kaukana siintää Dobratsch — Villach'in kotialpit. Helmutilla on avain, siis sisälle. Voileipää ja beksiä (savusilavaa), avataan termospullot. Mikä nautinto!

KIIPEÄMINEN

Nytkö jo — vasta puoli tuntia? Helmut — vanttera, lyhyet kädet ja jalat, monien seinämien huimapäinen ja kokenut kiipeilijä, alppiopas — ottaa johdon. Vaaleana kivikossa näkyvää reittiä ylöspäin. Läähätystä — välillä "neliveto" päällä. Muistolaatta polun varressa — monesko? Kaksi kiipeilijää pudonnut myrskyssä seinämältä. Lunta, pystyt seinämät ympärillä kiiltelevät jäässä. Loppuosuus lumeen tallautuvaa polkua satulaan — Nabois Scharte! 2000 metriä tasan — eikö enempää? Niin otti — ainakin minulla — palkeisiin. Näkymät eteen ja taakse korvaavat kaiken. Tuolla alhaalla — kuin lilliputti — Pellarini Hytte. Ruskan kirjavoima maisema sen alapuolella. Ympärillä kalkkikiviseinämää, solaa ja kivikkoa. Meikäläinen mykistyy. Satulan molemmin puolin nousevat pystyt seinämät. Satula on vain parinkymmenen neliömetrin laajuinen. Edessä reitti jatkuu vielä nousuakin pystympänä alas rotkon sokkeloiseen, tummaan hämärään. Mieleni tulee Danten "Divina commedian" kuvitus.

Puoli tuntia – tunti, edessä maja – Pellari Hytte!

ALASPÄIN

Painajaismainen lasku alkaa. Välillä kaikin voimin kantapäillä jarruttaen lumirinnettä luisuen, välillä "kynsin hampain" seinämään pureutuen. Vesihuntuja putoaa alas, koetamme suojautua ulospäin kaartuvan seinämän alle. **Pystyt rinteet laskeudutaan kallioon kiinnitettyä vaijeria myöten. Rukkaset ovat poikaa. Välillä taiteillaan sivuilta valuvan jäätikön yli, välillä korkealle pärskyvän kuohuvan kosken. Lunta,** jäätä, kivikkoa, sileää ja märkää tai jäistä kalliota kunnes — ensimäinen viheriö! Zirben — vuoristomänty. Tavoite näkyy kaukana alhaalla, mitättömän kapea vaalea juova — tie!

Laskeutuminen jatkuu yhä — jyrkkänäkin, kuitenkin turvallisemman tuntuisena pensaista kiinni pitäen. Mutta vielä on koettelemuksia edessä. Mitenkähän tuostakin selviää? Pari jäistä puunrunkoa 4-5 metriä leveän rotkon yli. Kurkistan varovasti reunalta ja — peräännyn. Parikymmentä metriä alapuolella vaahtoaa koski kumeasti pauhaten. Kai minä yli tulin, olisikohan "maaotteluhenki" auttanut!

VIIMEINEN KOETTELEMUS

Mitä nyt — kirjaimellisesti kuin salama kirkkaalta taivaalta? Korvia huumaavan kumea, rätinäksi muuttuva jyrinä seinämien välissä. Pari, kolme kertaa, sitten kaataa vettä. Olemme kuin uitetut hetkessä. Huh! Olipas se nopea sään muutos. Kai se vaani meitä viereisen huipun takana. Tie tavoitetaan viimein. Parin tunnin lotiseva, kylmä marssi autoille. Kalisevin hampain vaihdettiin vaatteet. Liukkaasti autoihin ja suunta kohti Villach'ia.

Kuitenkin — pitihän käydä soittamassa saunan lämmittäjälle (muuten — aito suomalainen sauna!) — Donna Bellassa: hehkuviini ja basta suta. Paluumatkalla eivät hampaat enää kalisseet. Laulu kaikui, hidas härmäläinenkin tarttui kertosäkeeseen: "Der Lavanttaler Höhenweg". Jodlaamiseen ei meikäläisen kieli kuitenkaan kääntynyt.

Stuorra-Ykä

URHO KEKKOSEN KANSALLISPUISTO – VIHDOINKIN

Saariselän ja Koilliskairan alueilla on kansallispuiston perustamisesta puhuttu jo lähes kaksikymmentä vuotta. Nimi on vaihdellut, samoin suojelualueen koko. Eri intressipiirit ovat riepotelleet hanketta kukin suuntaansa, puheita on pidetty puolesta, vastaan ja muuten vain asianharrastuksesta; kaiken jälkeen tuntuu melkeinpä yllättävältä, että ollaan tapahtuneen tosiasian edessä: Koillis-Lappi on saamassa puistonsa. Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta siihen liittyvine asetuksineen astuu voimaan 1.5.1983.

Urho Kekkosen kansallispuistosta on julkisuudessa usein annettu se kuva, että se jotenkin toiminnoiltaan ja olemukseltaan eroaa "tavallisesta" kansallispuistosta. Kieltämättä sen suunnitteluvaihe on poikennut tähänastisesta käytännöstä: ensimmäistä kertaa ovat paikalliset asukkaat olleet aktiivisesti mukana suojelualueen suunnittelussa. Ehtoina puiston perustamiselle olivat menetettävien metsäverotulojen ja työpaikkojen korvaaminen sekä paikallisten asukkaiden metsästys- ja kalastuoikeuksien säilyttäminen. — Kävijän ja käyttäjän kannalta tämä 253.000 ha suuruinen puisto ei olenniasesti poikkea muista suurista kansallispuistoistamme.

Kansallispuistojamme hoidetaan ja kehitetään kullekin vahvistetun hoito- ja käyttösuunnitelman eli runkosuunnitelman mukaisesti. Urho Kekkosen kansallispuiston suunnittelutoimikunta sai keväällä 1982 valmiiksi hoito- ja käyttösuunnitelmat- sekä järjestyssääntöluonnokset puistoa varten. Näistä runkosuunnitelma on puiston hallintoviranomaista eli metsähallintoa sitova toimenpideohje; järjestyssäännöllä ohjataan puiston käyttäjien toimintoja. Nyt kun puisto on perustettu, luonnokset pyritään vahvistamaan mahdollisimman nopeasti, jonka jälkeen runkosuunnitelmaa aletaan välittömästi toteuttaa. Järjestyssääntö astuu voimaan sen jälkeen, kun puiston rajat on maanmittaustoimituksessa lopullisesti määritelty ja merkitty maastoon. Jotta mahdolliset muutokset eivät tulisi käyttäjille äkillisenä yllätyksenä, tulevia sääntöjä pyritään soveltuvin osin noudattamaan jo tällä hetkellä.

Urho Kekkosen kansallispuistolle on tarkoitus perustaa metsähallintoon oma hallinnollinen yksikkönsä, jonka keskuspaikkana tulee olemaan Sodankylän Vuotso. Puistohallinto on kuitenkin toiminut jo vuoden verran metsähallinnon Sodankylän hoitoalueen yhteydessä, koska puiston perustamisen valmistelu on vaatinut runsaasti käytännön toimenpiteitä, joita varten oli jo vuoden 1982 budjettiin varattu määrärahoja. Normaalien hallinnollisten rutiinien lisäksi tärkeimpiä töitä ovat olleet ensimmäisen, Sodankylän Tankavaaraan sijoitettavan opetuskeskusken suunnittelun käynnistäminen sekä luontopolkujen ja muun opastusmateriaalin suunnittelu. Näkyvimpiä töitä itse puistoalueella ovat polttopuu- ja jätehuollon tehostaminen sekä autiotupien peruskorjaukset ja tulipaikkojen rakentaminen.

Puiston säännöt poikkeavat eniten entisestä käytännöstä siinä, että puistossa sovelletaan ns. vyöhykejakoa. Tämä tarkoittaa sitä, että puiston eri osissa on erilaiset tulenteko- ja leiriytymissäännökset. **Perusosassa** eli Rautuntureilla ja Suomujoen laaksossa tulenteko ja leiriytyminen on sallittua ainoastaan osoitetuilla, huolletuilla paikoilla. **Saariselän erämaaosassa** eli Suomujoen ja Jaurujoen väliin jäävällä tunturialueella leiripaikan valinta on vapaa, mutta tulenteko sallittu vain suositeltavien reittien varrella olevilla osoitetuilla paikoilla. Samat ohjeet koskevat **Nuorttin erämaaosaa** puiston eteläosassa. Väliin jäävässä **Kemin-Sompion erämaaosassa** myös vapaa tulenteko on kuivia oksia ja kantoja käyttäen sallittu, kun siitä on tehty etukäteisilmoitus puistohallinnolle ja kun metsäpalovaaraa ei ole olemassa. — Puistossa on myös rajoitusosia, joissa on vuodenaikaisia liikkumissäännöksiä. Rajavyöhykkeellä liikkumista koskevat suojelualueellakin rajavyöhykesäännöt. Luonnollisesti tässäkin puistossa ovat voimassa kaikki tavanomaiset suojelualuesäännöt. Niinpä kasvien kerääminen on kiellettyä — paitsi kameralla — eikä eläimiä saa häiritä. Erityisihuomiota ansaitsevat tässäkin kohden porot: koska poronhoito on puistoalueella merkittävä elinkeino, saatetaan retkeilijöitä aika ajoin joutua ohjaamaan reiteille, joita käyttäen he eivät häiritse poronhoitotöitä.

Useimmat Urho Kekkosen kansallispuiston retkeilijöistä ovat vastuuntuntoisia kulkijoita, joiden jäljiltä erämaaluonto säilyy vahingoittumattomana. Heidän retkeilymahdollisuuksiaan uudet säännöt eivät vaikeuta — pikemminkin päinvastoin. Parina viime vuonna on kaiken kahlitsevaa ja retkeilijät putkeen pistävää puistoa pelättäessä tehty Saariselälle ja Koilliskairaan jäähyväisvaelluksia. Tervetuloa takaisin — kansallispuistot on tarkoitettu nähtäviksi ja nautittaviksi.

Anja Finne
Pekka Ovaskainen

Nuortti, erämaajoki, jossa kansallispuistossakin on mahdollisuus kalastaa.

Kemin-Sompion erämaaosa on soiden ja purojen elävöittämää kiveliötä.

Tunturiladun kahdeksannet talvipäivät Inkoossa 28–30.1.1983

Vähän "joka lähtöön" löytyi viittoja talvipäivillä.

Talvipäivistä on muodostunut jo perinne Tunturiladun piirissä. Yhdetkään talvipäivät eivät silti ole toistensa kopioita. Siitä pitää osittain huolen jo järjestäjien vaihtuminen yleensä, vaikka järjestelyvuorossa onkin tunturikerho, joka on jo aiemminkin ollut järjestämässä talvipäiviä. Nain on käynyt myös Kavtsin kohdalla. Sen lisäksi talvipäivien ulkoiset puitteet ovat nekin kokeneet — jolleivät suoranaisia mullistuksia niin ainakin — perustavanlaatuisia muutoksia. Mukavuudenhalu on astunut kuvaan mukaan ja ensimmäisten talvipäivien suunnittelijoiden muotoilemat lähtökohdat ovat painumassa unohduksiin. Pessimismiin ei silti ole aihetta, vaikka edelläolevasta voisi jo ruveta sitäkin epäilemään.

Yksi aspekti talvipäiville on eri tunturikerhojen jäsenten ja ylipäänsä tunturilatulaisten tapaamismahdollisuus ja sen järjestäminen miellyttävissä merkeissä. Toinen näkökulma on erävaellusten varusteiden ja tarvikkeiden testaamismahdollisuuden järjestäminen ennen varsinaisille vaelluksille lähtöä. Kolmas aspekti on mahdollisuus kokemusten ja tietojen jakamiseen ja vaihtoon. Talvipäivien järjestäjät voivat valita järjestelyjen lähtökohdaksi esimerkiksi edellämainitut näkökulmat, mutta muitakin mahdollisuuksia on varsin paljon. Näiden talvipäivien järjestelyjen yhteydessä tuli meidän kavtsilaisten mieleen toivomus, että Tunturiladun piirissä määriteltäisiin talvipäivien järjestelyille selvät raamit. Samanlaisia kommentteja kuulimme talvipäivillä myös muiden tunturikerhojen edustajilta.

Kahdeksannet talvipäivät pidettiin varsin poikkeavissa keliolosuhteissa: lunta ei ollut nimeksikään eikä sitä tullut lisää talvipäivien aikanakaan. Niinpä suksille ei tällä kerralla ollut lainkaan käyttöä. Pari paria suksia osanottajilla — niillä kaikkein optimistisimmilla — oli mukana merkkinä vuodenajasta, jota elettiin. Kaikenkaikkiaan osanottajia oli 110, joista runsaat puolet edusti kavtsilaisia. Erilaisissa järjestelyihin liittyvissä tehtävissä kavtsilaisista oli kiinni talvipäivien aikana nelisenkymmentä. Vaelluskilpailuun uskaltautui17 partiota. Luontopolulle osallistui, ja samalla kävi tutustumassa kavtsilaisten tukikohtaan Kärrikaltioon, 54 uskalikkoa, jotka eivät pelänneet edes kymmentä kysymystäkään.

Talvipäivien osanottajat tutustuivat myös lähes kädestä pitäen maatalousoppilaitoksen toimintaan. Majoitus oli osaksi Västankvarnin maatalousoppilaitoksen tiloissa kolmen joukkueteltan lisäksi. Ja iltajuhlassa, jota vietettiin myös Kavtsin kymmenvuotistaipaleen merkeissä, oppilaitoksen edustaja Bjarne Andersson esitti filmin oppilaitoksen toiminnasta.

Iltajuhlasta muodostui lämminhenkinen sekä tunnelmaltaan että aivan fyysisesti: seurojentalon juhlasali oli ääriään myöten täynnä juhlijoita ja ennestään lämmin sali lämpeni lisää juhlijoiden lämmöstä. Kavtsin kaikki kolme aikaisempaa puheenjohtajaa — Lasse Lindberg, Jussi Saarinen ja Anja Pere — olivat saapuvilla ja kerho muisti heidän työtään kerhon hyväksi pienin muistolahjoin. Tunturilatu ja tunturikerhot muistivat Kavtsia viirein, tuohitorvin ja muiden hienojen lahjojen muodossa.

Miellyttävästä yhdessäolosta Kavtsin puolesta kiittäen

Antero Rouvinen

Talvipäivien tuloksia

Vaelluskilpailu

1. Väinö Martikainen — Eero Niinikoski, Kolbma, 115,5 p.
2. Veijo Taavitsainen — Seppo Lonka, Karhulan tunturisusikerho, 96,5 p.
3. Reijo Salonen — Sulo Pöllänen, Kolbma, 96 p.
4. Esko Seppänen — Veikko Tyrväinen, Njellä, 95,5 p.
5. Eino Luhas — Eero Melto, Imatran Lapinkävijät, 94 p.

Vaelluskilpailu/nuorten sarja

1. Kati Yli-Kuivila — Liisa Yli-Kuivila, Logi, 61 p.

Luontopolku

1. Reijo Salonen, Kolbma
   Sulo Pöllänen, Kolbma
   Eino Luhas, Imatra, 8 p.
2. Ulla Saarinen, Kavtsi
   Antti Nikula, Logi
   Eero Niinikoski, Kolbma
   Pekka Mehtonen, Kuokte
   Seppo Lonka, Karhula, 7 p.

TURVEKAMMIN KATONRAJASTA...

... On siitä jo aikaa. Eräs kaukaisista esi-isistäni sen aloitti. Hän se kiipesi tänne kammin katonrajaan ja katseli täältä alas.

Varsinkin silloin kun kammissa oli vieraita... kuunteli heidän tarinoitaan ja painoi mieleensä. Kertoi sitten perheelleen iltapuhteina mitä oli kuullut ja nähnyt.

Niin alkoivat tarinat laajassa suvussamme kulkea. Aina löytyi joukostamme joku utelias ja hyvämuistinen. Niin ovat tarinat säilyneet aina näihin päiviin saakka.

Tarinoissa kerrottiin keitä kammilla oli poikennut ja mitä he puuhailivat. Vieraskirjakin oli joskus avoimena jäänyt takan reunalle. Siitäkös oli hauska vilkaista millaista joukkoa se edellisöinen oikein oli ollut. Kirjaan eivät kaikki käynnistään mitään merkinneet. Eivät edes huomanneet koko kirjaa. Raplasivat vain omia touhujaan kammin hämärissä. Söivät ja nukkuivat. Lähtivät taipaleelleen...

Kertomuksessa on aukkoja. Sukumme jäseniä ei aina ollut paikalla kun kulkijoita kävi. Myös ovat jutut ja tarinat vuosikymmenien saatossa ehkä hieman muuttuneet.

Kerron nyt kuitenkin mitä minulle on kerrottu ja mitä lyhyen kammihiiren elämäni aikana olen itse nähnyt ja kuullut.

KERTOMUKSIA KYMMENELTÄ SEURAAVALTA AJAST'AJALTA. (vuosilta 1960 — 1970.)

...Siitä on nyt kaksikymmentä neljä ajast'aikaa kun tälle Tsävraskielasin etelärinteelle tuli joukko ihmisiä. Seitsemän ihmistä tarkalleen sanottuna. Mäen rinteellä asui silloin sukumme kantaisä AHKO-vaari. AHKO-vaari oli uteliias, viisas ja aloitekykyinen. Hän se pisti tarinan alkuun...

Ihmiset tulivat paikalle syksyllä vähän ennen talven tuloa. Paikalle tultuaan he alkoivat heti kovasti touhuta. Työntekoa oli johtanut suuri päällikkö, jota kaikki tottelivat vastaan pistämättä.

Hän se juuri sanoi työn alkaessa, "Tästä tehdään kunnon turvekammi retkeläisten ja kairalla kulkevien käyttöön"!

Kammin koivukehikko naputettiin paikoilleen. Valtavat kivilohkareet oli raahattu takaksi. Turpeet ladottu seiniksi. Ikkunoiksi oli laitettu läpinäkyvää levyä, jota joku nimitti kuttaperkaksi. Samantapaista, mutta ohuempaa oli levitetty koivukehikon ja turvekerroksen väliin.

Kahdeksan päivää siinä ähelsivät. Saivat kammin valmiiksi. Sitten lähtivät.

Kammin ensimmäinen vieras olikin sitten juuri AHKO-vaari. Hän oli tutkinut kammin tarkasti. Todennut sen oikein hyväksi. Jopa niin, että muutti monine jälkeläisineen takan suurien kivien ja turpeiden väliin asumaan. AHKO-vaari oli viisas hiiri. Hän osasi yhdistää mitä oli kuullut ja nähnyt niihin merkkeihin jollaisia näki **raapustettavan** kammin vieraskirjaan. Eikä aikaakaan, kun hän jo sai selville sen, että "TÄMÄN TURVEKAMMIN ON RAKENTANUT TUNTURILATU ry'n RAKENNUSRETKUNTA — 16.9.1959."

Retkikunta oli antanut kammille nimeksi — Tsuopmalatvuobmon kammi. Jostain syystä alkuperäinen nimi muuttui myöhemmin AKU-kammiksi.

Ennen vuoden vaihdetta poikkesi kammilla kymmenenkunta kulkijaa. Ehkä enemmänkin. Kaikki eivät käynnistään merkintää kirjaan tehneet.

"EEMELI KARVATURRI, PEKKA NIKOTEMUS JA MATTI PASI HEMPULI". Voi että oli AHKO-vaaria harmittanut kun joulun aluspäivinä oli ollut niin pimeätä ettei millään saanut selvää millaista väkeä edellämainitut kävijät olivat olleet miehiään.

... Olivat kovasti supatelleet tullessaan. Sitten söivät kaikessa rauhassa ja kävivät lattialle maata. Kuka niistä selvän otti.

Tuli kirjaan ymmärrettäviäkin nimiä. Niittyvuopiota, Palttoa, Samuel Koputoffia. He olivat selvästikin paikkakunnan miehiä, mutta nuo Karvaturrit? ....olkoot mitä olivat.

Vuosi vaihtui. Helmikuussa kävi kaksi poromiestä. Kesällä oli hiljaista. Syksyn kuluessa kymmenen kävijää raapusti nimensä kirjaan. Kyllä siinä pimeässä joku haroi tukipuiden välejä — kirja vain ei sattunut käteen. Kirjoitettiin vuosi 1961. Huhtikuussa kävi kammilla huomattavia vieraita kaukaa etelästä.

"VIHDOINKIN, KAHDEN PÄIVÄN HAKEMISEN JÄLKEEN LÖYTYI. LÄHDEMME LUOBMUSJÄRVELLE TAKAISIN... JAM JAM LAMPEN, EEVA RATIA, JUSSI LAGUS"

Nämä käivjät olivat merkkihenkilöitä siitä järjestöstä jonka retkikunta kammin oli tehnyt.

Heinäkuussa kävi kammilla kolme miestä. "HEVOSMIEHENÄÄN PIERRA K. PORSANGER". Kuun lopulla sateli kovasti. Kolme veikkosta "NUKKUI JA SÖI"

Yksi kirjoitti lähteissään. "ULLAVARAS ON MULL' NYT TUTTU. YLÖS, ALAS JA POHJOISEEN KOHTI POLMAKKIA... CHASS, CHESS, CHA-CHA-CHAA" Mitähän menoa sekin.

Kaksi vierasta viihtyi kammilla viikon yhteenmenoon. Neljäs syyskuuta tuli kammille vieraita kovasti pohjoisesta. "TUNTURILADUN JÄSENET NORJAN RASTEGAIS-TUNTUREILTA. KIRSTI PÄIVÄRINTA, PAULI RANTAMA, GUNNAR SINERVÄ" oli siinä vielä yksi nimi, mutta siitä ei edes Inarin Apteekkari olisi selvää ottanut tuumi AHKO-vaarin pojan-pojan-poika, joka siihen aikaan sattui olemaan sukumme päämiehenä. Hän oli todennut vieraiden olleen siitä esimerkillisiä, että he kokonaisen päivän viettivät kammilla korjaus- ja siivoustöitä tehden.

Huh-Huh! Olipa pakkasta pari viikkoa ennen joulua — 38 astetta. "PAKKASEN PUREMINA JA TUISKUN KURITTAMINA" sai kolme poromiestä hyvän suojan kammista.

"KIITTIVÄT HYVÄSTÄ ASUMASTA JOUNI AIKIO , KLEMENT SOMBY JA ILMARI POROPEUKALO." Ai kun eivät tuota Porорpeukaloa laskisi kovin tärkeisiin toimiin tuumi kammihiiri nukkumaan mennessään...

A.D. 1962 kirjoitettiin vieraskirjaan. **Talvi oli ollut tavattoman kylmä. Tuntui kuin jäätynyt maa olisi siellä täällä halkeillut aivan peruskallioon saakka.**

Öisin olivat Pohjan tulet roihunneet kuin aaveet taivaalla. Ne ilmestyivät jostain Ruijan korkeitten vuorten takaa ja niiden aavemainen tanssi kesti yökaudet...

Sentään päästiin kesään. Heinäkuussa oli kammilla vieraita, joita oli mahdotonta olla huomaamatta. Kolme vaeltajaa näet viihtyi kammilla kokonaista 10 päivää.

Elettiin lokakuulle. "Neljä POROMIESTÄ SAAPUI 42 KILOMETRIN TAKAA". Kunnolla levättyään kiittivät kammin tekijöitä ja läksivät taipaleelleen. Lähteissään mainitsivat, "ON HIRVAITTEN RYKIMÄAIKA — MUTT' EI MEIDÄN" Tuo iänikuinen Imppa Poropeukalo oli tässä joukossa taas mukana.

Mutta tämän käynnin myötä hänen arvostuksensa sukumme keskuudessa nousi huimaavasti. Muuten niin hiljainen mies osoitti melkoista tarkkaavaisuutta, puhtia ja hengenvoimia. Hän näet huomasi, että kammin varustuksesta puuttui kattila, joka siellä vielä edellisellä käynnillä oli ollut!

Tästäkö mies äityi manaamaan niin että Tsävraskielasin suo kaikui! Kirjoitti sitten kovat madonluvut vieraskirjaan, "ON MITÄ KURJIN MIES SE, JOKA KEHTAS NYYSIÄ KÄMPÄN YKSI KAPPALETTA KATTILOITA! VOI HELV. NOPEASTI PALAUTTAKOON VORO SEN VARASTAMANSA KATTILAN. HITTO VIEKÖÖN JOS ET TUO"!

Ei näkynyt kattilaa. Voihan olla että voro juuri Poropeukalon manatessa oli kattilaa tuomassa, mutta pahaa ääntä pelästyen oli paennut paikalta. Joutuen nyt raukka Piettarin tapaan hiihtämään yökaudet kattilapahanen repussaan lepoa saamatta. Näin kertoo vanha tarina tällaisesta miltei anteeksiantamattomasta teosta saadusta rangaistuksesta.

Vaihtui vuosi. Huhtikuussa oli kolmen päivän ajan Jam Jam ystävineen kammilla. Heinä- ja elokuussa kävi muutamia kulkijoita.

Ehkä vieraskirja oli niin ovelasti ripustettu, että vasta 8.7.1964 oli siinä merkintä kolmen poromiehen käynnistä kammilla. Olivat tupsahtaneet kammiin sisälle niin vikkelästi että ihan kammihiiren päälle olivat astua. Seuraavat kävijät viipyivät viikon saman tien. Heille tarjosi kammi suojan, "NIIN ETELÄN HELTEELTÄ, KUIN ARKTISELTA KYLMÄLTÄ, SEKÄ MUUTAMALTA KUNNON SATEELTA".

Lähteissään kiittelivät vielä, "ROTAT JA MYYRÄT TOIMIVAT AHKERINA TALONMIEHINÄ KAMMISSA". Vai nimittivät meitä kunniallisia kammihiiriä rotiksi. No, saakoot tyhmyytensä anteeksi — kaupunkilaiset — lantalaiset...

Kaikkea sitä kuuleekin. "ELOKUUSSA OLI H.H. ENSI KERTAA LIIKKEELLÄ TÄÄLLÄ PÄIN... NIMIKIRJAIMET H.H. TUOTTAVAT ONNEA LÖYTÄJÄLLEEN JA NE NÄHTYÄÄN ON HÄNELLÄ VIELÄ TOIVOA PAREMMASTA".

Mistä paremmasta? Kaikkihan oli aivan hyvin ja mukavasti.

Ruskaa ihaili muutama kulkija. Sitten oli hiljaista. Vuosikin siinä vaihtui. Ensimmäisen kuun loppupuolella ajoi pihatantereelle kovaa meteliä pitävä reki. Se puksutti ja savutti kovasti tullessaan. Reen kuljettaja söi eväitään — keitteli kahvia ja lähti lumi pölisten taas taipaleelleen... Taas oli kammilla hiljaisia aikoja. Muutama hillanpoimija tai poromies poikkesi ohimennessään. Kammi oli menossa huonoon kuntoon. Tästä mainittiin jo vieraskirjassakin, "23.3. 1967 — VETTÄ SATAA JA KÄMPPÄ VUOTAA, SIIS TÄMÄ KAMMIO". Kolme ajast'aikaa kului...

KERTOMUKSIA KAMMIN SEURAAVALTA VUOSIKYMMENELTÄ. 1970-1980)

Uuden vuosikymmenen alkuun sai sukukuntamme edustaja nähdä melkoisen ihmeen. Kammin eteen puuksutti kaksipyöräinen kulkuvehje. Sen aiheuttama melu oli kauhistuttava! Ihan olivat kammihiiret hengiltä pelästyä.

Kaiken lisäksi oli vettä satanut ihan kaatamalla. Kulkuneuvoa ajanut mies oli yritellyt sytyttää nuotiota. Se ei onnistunut. Kun vielä manaili vieraskirjaan, "HUONOA KORSUA JA SITÄ ETTÄ VESI TIPPUU JOKA PAIKASTA", niin oli todella hyvä, että lähti ajelemaan Karigasniemelle päin. Moottoripyöräl-

lään — kuten omituista kulkuneuvoaan nimitteli.

Vettä sateli sen kesän kovasti. Silti kävi kammilla paljon kulkijoita. Poromiehiä pääasiassa.

Taisi sentään yhteen otteeseen olla satamatta, koska vieraskirjaan ilmestyi kerrassaan viehättävä runo.

"JOS NYT SATAIS,
EI KATAJA TAKASSA PALAIS,
EIKÄ MIELI MITÄÄN SALAIS,
MUTT'
SILTI MIELI LUONTOA HALAIS"

Että oli nätti runo! Sitä luettiin iltaisin hiirilapsille kerran toisensa jälkeen, aina vain uudestaan pyysivät kuullakseen.

Kolme ajast'aikaa oli kammilla hiljaiseloa. Kävi siinä jossain välissä aivan outoja ihmisiä — "BELGIUMILAISIA", oli sen aikainen kammihiiri lukevinaan vieraskirjasta.

27.6.1975, "TULTIIN LUOTTAEN PAREMPAAN, VAAN NUKUTTIIN **TELTASSA. EI OLE RESURSSEJA JÄÄDÄ KORJAUSHOMMIIN — LÄHDETÄÄN NAUKUPÄÄLLE".**

kirjoittivat Teppo ja poikansa Matti.

Hyvä että alkavat vieraatkin tajuta, ettei kammi meidän vähäisillä voimillamme pysy kunnossa.

Äskeisten kulkijoiden tarinoita kuunnellessa sai kammihiiri oikein makeasti nauraa...

Heidän edellisessä majapaikassaan, jossain Akujärvellä oli sukulaisemme iskenyt terävät hampaansa toisen kulkijan reppuun juuri tarkalleen riisiryynipussin kohdalta.

Hah Hah Haa... Kyllä mekin sen tempun osaisimme! Harvemmin vain riisiryynipussit, ainakaan kovin täytenä kulkeutuvat näin kauaksi erämaahan.

Taas meni aikaa. "ISKURYHMÄ TUNTURILADUSTA KÄVI KATSELMUKSELLA". Huolta alkoi olla kammin kunnosta yhä useammilla. "TERVEISET KAIKILLE SUSILLE JA SUDENMIELISILLE", kirjoittivat Ulla ja Jussi Saarinen kammilta lähtiessään. Se että Sudenmielisiä on ehkä tulossa peloitti hiukan kammihiiriä, mutta eiköhän niiden kanssa jotenkin tultaisi toimeen!

Kammin alkuperäinen vieraskirja vietiin etelään. Rönnbergit jättivät kammille uuden kirjan 30.7.1978.

"NJELLÄN" porukkaa oli myös liikkeellä. Parikymmentä kulkijaa käväisi kammilla sen syksyn kuluessa.

16.9. viettivät kaksi vaeltajaa "KAMMIN 19-VUOTISPÄIVÄÄ" ja samalla lepotaukoa vaelluksella Kuivilta — Njaugoaiville.

Vaeltajia, kulkijoita tuli ja meni. "TUNTURILUUTA LAKAISI" jossain vaiheessa ohitse. "HILLOJA OLI YHTEEN OTTEESEEN KOVASTI JA PALJON" Näin kirjoittivat neljä paikkakunnan asukasta.

Sattui niinkin, että "MAIJALLE TULI RAKKO KANTAPÄÄHÄN" ja oli jäätävä kammille sitä parantelemaan. Korjasivat Maija ja ystävä kammin seiniä —puhdistivat vielä savutorvenkin. Sekös tuntui mukavalta.

KERTOMUKSIA KAMMIN KOLMANNELTA VUOSIKYMMENELTÄ. (1980 —)

Porukkaa käväisi ohimennessään. "KOIRAMME RESSU" siellä joukon jatkona. Edettiin elokuuhun. Yrjö ja Liisä Suuniittu, Kolbma olivat vierainamme. Haloset Lempäälästä kirjoittivat vieraskirjaan, "KOSKA PIDETÄÄN KAMMIN KORJAUSTALKOOT?"

Sitten myöhemmin kun kirjaa taas oli aikaa tarkemmin tutkia, oli hauska huomioida, että kahden päivän kuluttua edellä mainitusta merkinnästä kirjoitettiin kirjaan, "PIKEMMIN KUIN ARVASITTEKAAN"!!

Elokuun 11. päivänä 1980 illansuussa ilmestyi viisi miestä etelästä käsin Akusuon laitaan. Heillä oli paljon tavaraa mukanaan ja vaivaloisesti tuli joukko suon ylitse.

Siitä heti tultuaan alkoivat purkaa kammia. Hyvä että alta pois pääsimme! Muutaman vuorokauden he touhusivat miltei taukoamatta. Korjasivat tukipuut, levittivät vihreän peitteen niiden päälle, latoivat uudet turpeet seiniksi ja katoksi. Ikkunat korjattiin ja uusi kiiltävä savupiippu pystytettiin...

Kun saivat työnsä tehtyä, niin pakkasivat reppunsa ja lähtivät länttä kohti. Kerrassaan omituista joukkoa! "AKU — AKU KORJAUSPARTIO 1980", kirjoittivat uuteen paikalle jättämäänsä vieraskirjaan. Tuskin olivat päässeet näkyvistä kun muutimme kammiin. Kelpasi taas meidän asua.

Parin päivän kuluttua tulivat ensimmäiset vieraat. Kolme reipasta tyttöä Sirkka, Sonja ja Inga viihtyivät niin kammin lattialle levitettyjen tuoreiden koivunlehtien tuoksussa, etteivät olisi malttaneet pois lähteä. He siivosivat kammia ja sen ympäristöä. "RIUKU ON SUUNNASSA SE JA SE", kirjoittivat vielä ohjeena vieraskirjaan lähtiessään vaellustaan jatkamaan...

Kammin historiassa alkoi uudenlainen kausi. Riitti vilskettä ja kulkijaa. Kammin kunnostustyötä kiiteltiin. Tulisijaan eivät kaikki kulkijat vain olleet aivan tyytyväisiä.

"TULISIJA ON SUSI", ON OLOT KUIN TAMMUKALLA SAVUSTUSPÖNTÖSSÄ", kirjoitti Piirosen Pena lähtiessään Siperian-Husky valjakollaan huhtikuisille hangille jotta lumi vain pölisi.

"PITÄIS OLLA SISÄÄNVEDETTY TAKKA. PITÄIS OLLA SAVUKYNNYS. TÄYTYY LÄHTEÄ NOSTELEMAAN — MUUTEN TULEE VILU", sinetöi vaeltaja Pertsa arvostelut kammin tulisijasta...

Meillä hiirillä ei tulisijassa ollut moittimista. Me emme yksinkertaisesti sitä edes tarvinneet. Jos savua kammissa joskus olikin, niin ei se meitä häirinnyt, koska kuljimme sen verran matalalla. Se on selvää ettei katto-orrella silloin ollut olemista. Aivastamalla olisi paljastanut helposti itsensä ja koko sukukuntansa.

Saariset ja Rönnbergit kokeilivat kammin talviyöpymismah dollisuuksia. "HYVIN PÄRJÄSIMME, KUN ON KUNNON MAKUUPUSSIT", he lähteissään totesivat. Se oli kevättä 1981.

Alkukesästä alkoi kulkijoita tulla tavallista enemmän pohjoisen suunnasta. Monet puhuivat jostain Susi-Kiisasta. Talkoista siellä ja monista muistakin asioista, jotka tuohon outoon nimeen tuntuivt liittyvän. "HEMMO YSTÄVINEEN LOGISTA KÄVI". Heinäkuun lopulla olikin iso porukka kammilla. "SUOMEN LADUN ERÄRETKI KARIGASNIEMI — NUORGAM", luki vieraskirjassa. Vielä 14 kulkijaa käväisi ohimennessään, ennenkuin siirryttiin elokuulle.

Elokuun toisen päivän illansuussa sattui hauska tapaus. Minä olin jo silloin syntynyt. Olin asioillani mäen syrjässä muutaman kymmenen metrin päässä kammilta, kun kolme miestä tuli reput selässään Aku-järveltä päin. Kuulin selvästi kun yksi miehistä, jolla muuten oli housuissaan punaiset henskelit sanoi, "On se vain hyvä kun tuntee seudun. Ei tartte karttoja ja kompassia alvariinsa vilkuilla, kyllä tästä kammille muutenkin"...

Mille kammille, ihmettelin kun näin miesten selät höyryten häipyvän Akusuon etelän puoleisen kukkulan ylitse? Ei siellä minun tietääkseni mitään kammia ole, tuumiskelin vielä nukkumaan mennessäni.

Olin jo sikeässä unessa kun kammin ovi kävi. Tunsin punahenskelisen jo äänestä, "Että voikin olla monta samanlaista suota. Mutta ilman kammia jok'ikinen — paitsi tämä Aku-suo tietenkin. Että piti kävellä jänkää ja suota.." Ai että hihittelin mielessäni. Noin vain ihan hiljaa.

Seuraavana päivänä alkoi kammilla hirvittävä ryminä. Suuria kiviä raahattiin kammiin. Tekivät sisäänvedettyä takkaa. Savukynnystä ja mistä kaikesta kummallisesta kuulinkaan puhuttavan.

"Vielä on tehtävä yksi reissu. Savutorvea on jatkettava", kuulin miesten mutisevan kirjoittaessaan vieraskirjaan, "VUOSITAKUUPARTIO KÄVI". Syksyllä riitti kulkijoita. Makeat unet saivat kammin suojissa.

"MUOTKAN JA KEVON ALUEIDEN OSTO- JA MYYNTILIIKE", piti taukoa kammilla, miettiessään, "KUINKA PITKÄLLE PAISTUNTUREITA HEIDÄN TOIMILUPANSA ULOTTUISI"? "KUIVILLE AINASKI", päättelivät ja lähtivät pohjoista kohti...

Syyskuun puolivälissä kirjoittivt kolme Lappeenrannan tyttöä vieraskirjaan, "INNOLLA KULJIMME TUNTURIEN YLI JA TÄÄLLÄ ODOTTI AKU-KAMMIN SYLI. LIESI OLI LÄMMIN JA LAVERIT LAAJAT — MAKEAT UNET VÄSYNEET KULKIJAT SAIVAT".

"AKU-KAMMI ON KAMMIEN KAMMI", tavasin vielä kirjasta ennen talven pimeän tuloa.

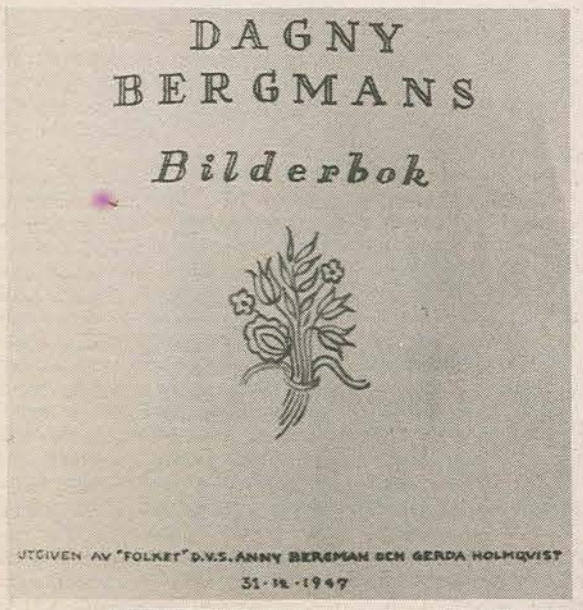
Vuosi vaihtui. Keväällä 1982, taisi olla huhtikuuta, kun heräsin iltapäiväuniltani outoon kolinaan. Kipasin ulos. Ja mitä näinkään?

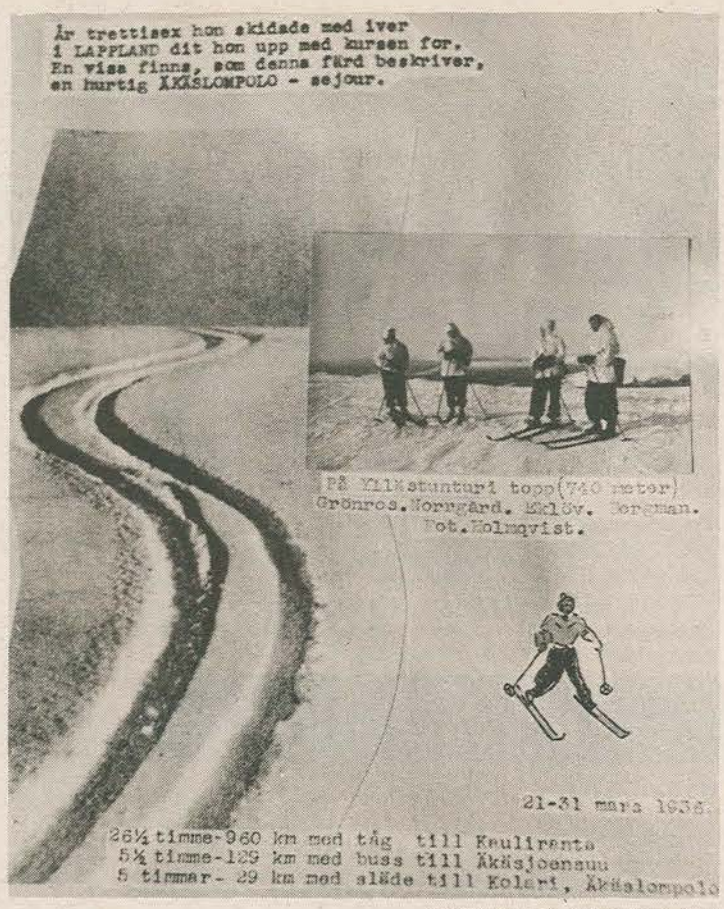
Kammin savupiippu oli kasvanut ainakin toisen mokoman pitemmäksi? Ilmeisesti pihalla hääräilevät kolme miestä olivt tuoneet piippuun melkoisen jatkon. Sytyttelivät tulet ja menivät lopulta

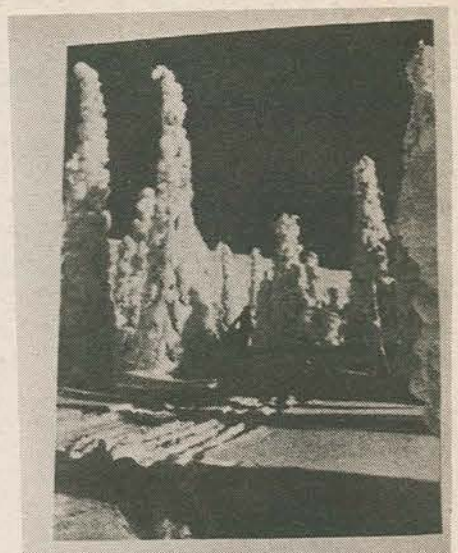
JATKUU →

TYTTÖJÄ TUNTURIN LUMOISSA vuonna 1936

Oheiset valokuvat on Inga Bergman kuvannut tätinsä valokuva-albumista. Huomaa matkan kesto Äkäslompoloon vuonna 1936. (sattuisiko kukaan tietämään tarkemmin tästä vuoden 1936 hiihtokurssista?) Toimitus.

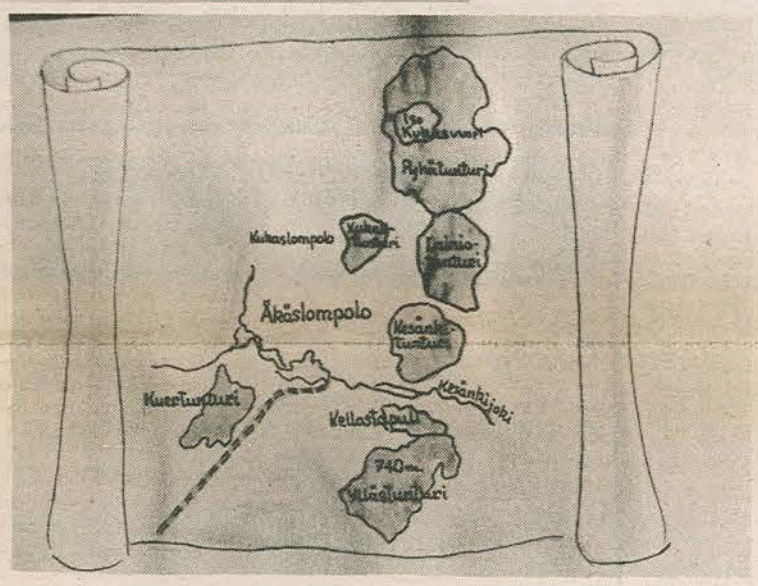

(Mel. Vi gå över daggstänkta berg)

Förstaskidgruppens visa 28. 3. 1936.

En skidaregrupp for så glad och säll
till höga Äkäslompolo vita fjäll,
att lära något mera
än blott rovor utplantera
i höga Äkäslompolo vita fjäll.

En fjälldrottning ha vi i våra led
och det är säkert någonting att skryta med,
en väderlekspråstinna,
en åländsk skidarkvinna,
ja, det är säkert någonting att skryta med.

Ack resan den lång och besvärlig var,
men vad gör det när stolt man upp till Lappland far,
båd' hetta köld och hunger
man lider lätt och sjunger:
Vad gör det allt när stolt man upp till Lappland far.

Att taga farväl är nu icke lätt.
I Lappland är det gott att vara på allt sätt.
Vi skönheten fått smaka,
och längta jämt tillbaka.
I Lappland är det gott att vara på allt sätt.

Nu ville vi hålla ett vackert tal
till våra skidgenraler: Grönros och K. Dahl.
Ni hjälpt oss gott på traven
hur man för skidan, staven.
Hell våra skidgenraler Grönros och K. Dahl!

nukkumaan maaten pitkälle seuraavaan päivään.
"EI OLE PIISI VIELÄ HYVÄ. TARTTEE MUURAUSKEIKAN", kirjoitti partio HUKKATAIVAL lähtiessään kammilta.

Kolmisenkymmentä henkeä kävi kammilla kesän mittaan. Oli siinä monenlaista väkeä. Aika hemaisevaakin joukossa! Kuten esimerkiksi, "HORMONY SISTERS, KAVTSI". Muutaman päivän päästä he saivat peräänsä "MORGONY BROTHERSIT", mutta kuinka siinä sitten kävi, siitä ei meillä kammihiirillä ole tietoa?

Elokuun 9. päivän illan suussa satuin kurkistamaan Aku-suon suuntaan. Kolme miestä lähestyi kammia. Heilä oli paljon tavaraa mukanaan. Tavarat oli lastattu omituiseen yksipyöräiseen kulkuneuvoon, jota yksi miehistä työnsi edellään. Myöhemmin kuulin isopyöräistä vehjettä sanottavan maasto-Kiisaksi ja ihan sellaiselta se näyttikin! Siinä samassa tunsin miehet! Tästä ei hyvää seuraisi! Muutimme kammista siinä siunaamalla hetkellä mäensyrjään asustelemaan...

Kolme vuorokautta kuului kammin suunnalta miltei taukoamatta rytinää, kilkutusta, kalkutusta ja ähellystä.
Kolmannen päivän iltana meteli taukosi. Tuli aivan hiljaista. Uskaltauduimme hiipimään kammiin sisälle. Takassa paloi kodikkaasti valkea. Savusta ei ollut tietoakaan. Takan "sisäänvedetty" osa oli purettu ja kivien välit oli muurattu umpeen.

Sisälle tullessamme puhuivat miehet salaojasta jonka olivat kaivaneet kammin lattiasta ulos rinteeseen. "Kun ei vain tulisi kovasti hiiriä ja myyriä ojaa myöten kammiin", kuulin yhden miehistä sanovan.
"Myyristä en tiedä, mutta HIIRET ovat jo sisällä", olisi tehnyt minun mieli huutaa suureen ääneen! Kyllä me tiedämme mistä sisälle tullaan, ei siinä valmiita kulkuteitä tarvita. Maltoin sentään mieleni ja jäin kuuntelemaan miesten puheita.
"Vai eivät isot herrat tykänneet että kammi on korjattu", kertoi punahenskelinen mies kuulleensa keväällä. Onneksi oli koko seutukunnan poromiesten päällikkö ja etumies asettunut puolustamaan asiaa, kertomalla kammin nykyisessä kunnossaan tarjoavan suojan heilekin rajuilman puhjetessa. "Siinä oli sitten ollut mies paikallaan", tuumivat vielä yhteen ääneen nukkumaan mennessään.
Elokuun 12. päivän iltana miehet lähtivät ja pääsimme taas omiin oloihimme. Kurkistin uteliaana vieraskirjaan ja luin, "EI SAVUTA ENÄÄ, AINAKAAN PALJOA AKU-KAMMIN TAKKA! OLEMME SAANEET TYÖMME VALMIIKSI JA 546, 1169 JA 1252 LÄHTEVÄT OUTAKOSKELLE... SIELTÄ POHJOISEEN JA SITTEN MORISHVEILLE"...
No, enpä tiedä! Kovasti viisaita olivat olevinaan, mutta minulla oli omat käsitykseni asioista. Lähinnä ajattelin sitä takan savuttamista. Tai oikeammin sen savuttamisen loppumista.
Ensi silmäyksellä löysin asiaan selityksen! TÄMÄN TYÖRUPEAMAN AIKANA OLI KAMMIN SAVUPIIPPU MIEHILTÄ KÄÄNTYNYT TOISTAPÄIN!
HUOMASIN SEN SIITÄ, ETTÄ SAVUPIIPUSSA ALUNPERIN OLLUT KIRJOITUS "TUNTURILATU" OLI NYT LUETTAVISSA IHAN TOISESTA SUUNNASTA. EIHÄN MIKÄÄN PIIPPU ENNENKÄÄN OLE VETÄNYT NURINPÄIN! JA NIIN SE OLI OLLUT ALUSTA LÄHTIEN. MONTA VUOTTA...
Olisivat kysyneet meiltä kammihiiriltä, niin olisivat säästyneet paljolta vaivalta. Joka tapauksessa on kammi nyt hyvässä kunnossa. Meidän asua, mutta tervetuloa kuitenkin kaikki ohikulkijat. Kyllä te täältä aina hyvän suojan saatte. Tästä kammista — korsusta — kömmänästä, millä nimellä sitten tätä meidän kotiamme kutsuttaneenkaan.

Kammihiirien sukukunnan puolesta
muistiin merkitsi
Pauli Hakulinen (susi 1169)

Pekka Paadar on poissa

PEKKA PAADAR
13.2.1909—7.1.1983

— Yllättävänä saapui tammikuun alussa tieto Tsarmijärveltä. Pekka Paadar oli kotijärvellään uupunut kesken moottorikelkalla suorittamansa kauppamatkan. Tsarmin alueelta oli arvaamatta poistunut eräs sen keskeisistä hahmoista.

— Meille tunturilatulaisille Pekka on ollut erityisen läheinen. Hänen avullaan Tunturilatu on saanut "asumisoikeuden" Talaksen lompoloille. Hänen perusteellinen alueen tuntemuksensa on aina ollut käytettävissämme ja ennen kaikkea hänen tuellaan olemme voineet luoda suhteemme ja säilyttää ne hyvinä paikallisiin asukkaisiin.

— Olemme oppineet tuntemaan Pekan aitona, Lapin tasapainoiseksi koulimana, avoimena ja ystävällisenä ihmisenä. Hänelle oli ominaista henkinen vireys ja asioiden oma aktiivinen, kypsä punninta. Lapin kehitys ei ole kulkenut pelkästään hyvään suuntaan. Monasti **pohdiskellessamme Lappiin liittyviä eri ilmiöitä opin kunnioittamaan hänen kykyjään nähdä niistä oleellinen sekä asennoitua ja suunnata toimintansa sen mukaisesti.**

— Luonnosta ja luonnon lähellä eläen hän oli kiintynyt myös sen säilyttämiseen ja suojelemiseen sellaisiltakin osin, jotka eivät suoranaisesti vaikuttaneet kairan asukkaan toimeentuloon. Muistan petolinnuista käymämme keskustelun ja jäniksille levitetyt keväiset heinätupot.

— Olemme menettäneet Pekka Paadarissa hyvän ihmisen, jonka apuun aina tarvittaessa olemme voineet luottaa. Kunnioittaen ja kiitollisina saimme olla Ivalossa tammilauantaina Tunturiladun ja kaikkien Tsarminkävijöiden puolesta saattamassa häntä hänen viimeisellä matkallaan. Susi-Talas ja kaikki Tsarmiin liittyvä tulee aina kaipauksella muistuttamaan meitä Pekasta ja hänen ystävyydestään.

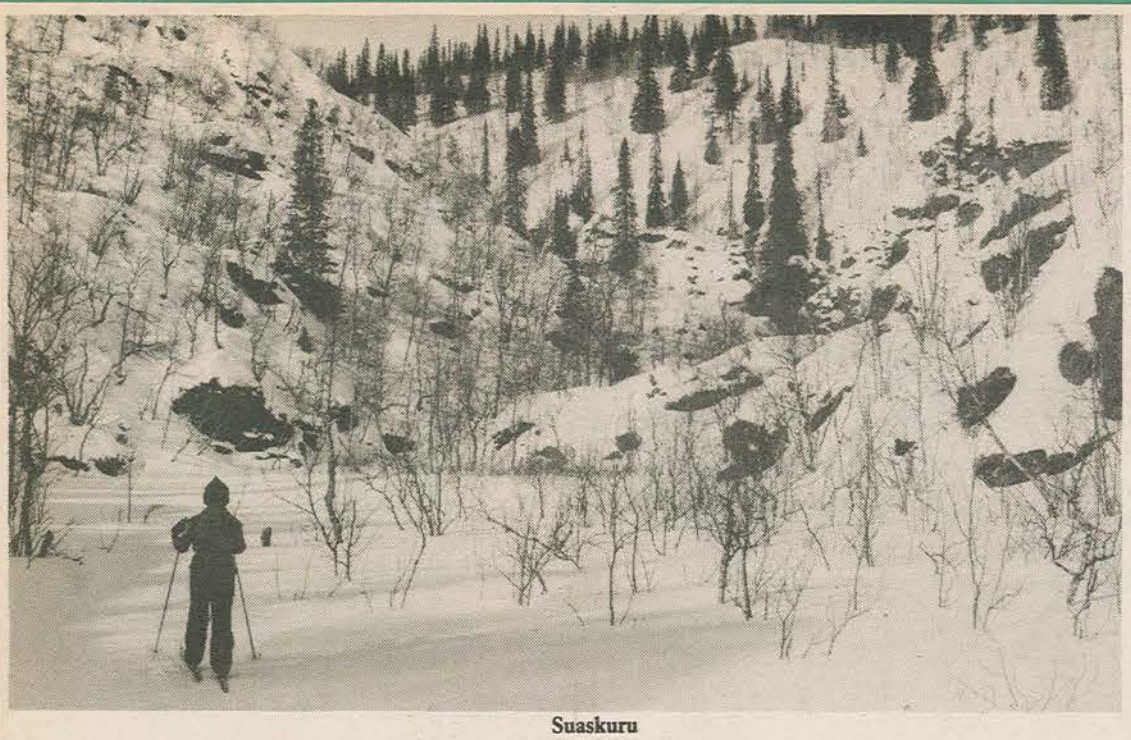
Antero Tarvainen

Runoja Lapista

"Noitarummusta nykypäivään" oli otsikkona runoillalla, jonka vantaalainen päiväkodin johtaja Reeta Valtonen maaliskuun alkupuolella piti Finlandiatalon kamarimusiikkisalissa. Kiinnostuneena, ehkä kuitenkin hiukan skeptisenä lähdin kuuntelemaan, mitä tämä suurelle yleisölle tuntematon esittäjä oli aiheestaan irti saanut ja miten hän asiansa esittäisi. Ilta muodostui kuitenkin myönteiseksi yllätykseksi. Kaksituntinen esitys käsitti laajan valikoiman Oiva Arvolan, Olaus Sirman, Samuli Paulaharjun, Isak Saban, Olavi Haakanan ym. runoja ja proosaa, välillä joikuakin. Mielenkiintoinen oli kuulla mm. Oiva Arvolan "perun kiriotus". Niin vähän on ollut tarpeen maallisen elämän läpiviemiseksi. Samuli Paulaharjun "Raunan Piera taajoo manalaisen kanssa" oli synkän balladimainen. Eräistä muinoin vaikuttaneista nimekkäistä Lapin papeista kertovat runot esittivät paljastavan pelkistettyinä heidän elämäntyönsä traagisen kyseenalaisuuden. Loppuillan auratuista metsämaista kertovat runot eivät enää oikein jaksaneet sytyttää, mutta kokonaisuudessaan ilta oli antoisa. Esittäjä hallitsi ohjelmistonsa, etukäteen pelkäämäni paatoksellisuus puuttui ja esitykselle paikallisväriä antavaa rekvisiittaa oli juuri sopivan vähän.

Olisipa suonut Retta Valtosen saavan vähän enemmän yleisöä esitykselleen, joka varmasti oli vaatinut valtavan määrän ennakkotyötä. Tutut lapinkävijät puuttuivat yleisön joukosta paria poikkeusta lukuunottamatta. Tilannetta olisi saattanut parantaa, jos esim. Kavtsi ja Kuhtta olisivat saaneet ajoissa tiedon illasta ja maininneet siitä jäsenkirjeissään. Moni hyvä tilaisuus Helsingin alueella hukkuu tietotulvaan ja jää huomaamatta. Muualla tätä ei ehkä niinkään tapahdu. Retta Valtonen aikoo esittää ohjelmistonsa myös eräillä muilla paikkakunnilla, joten lähtekääpä kuuntelemaan, jos tällaisesta tapahtumasta kertovan uutisen näette.

Anja Pere

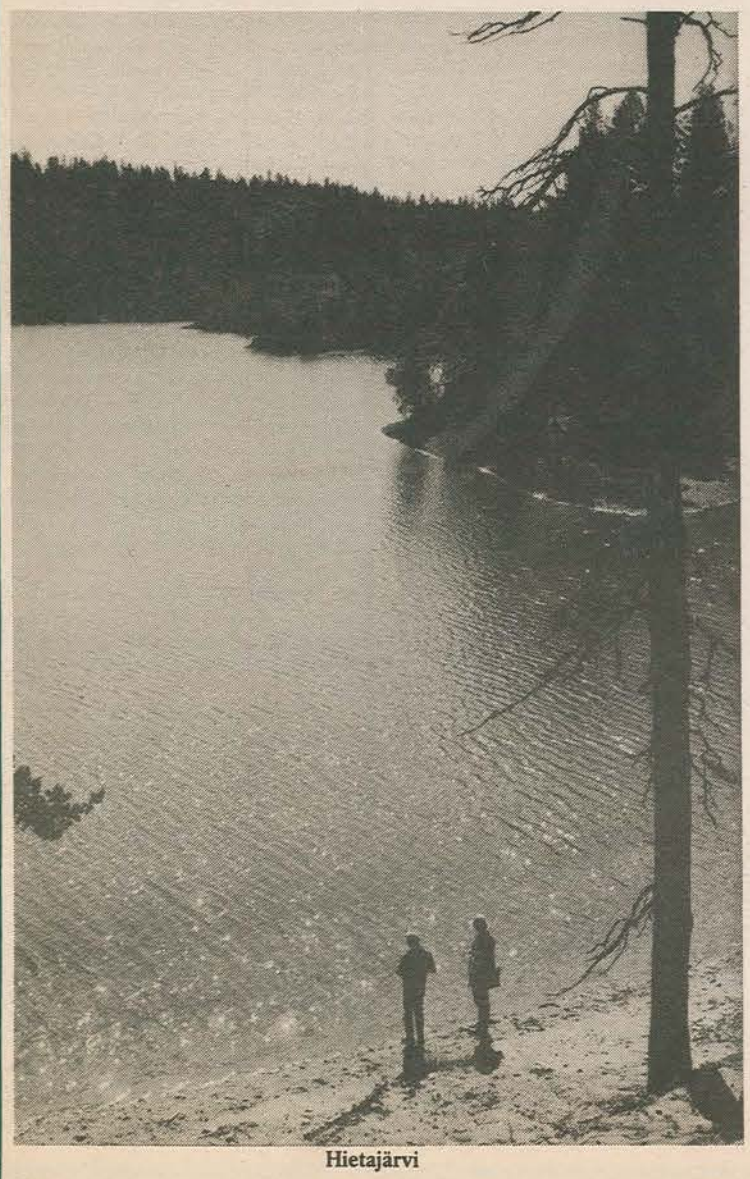
Suaskuru

MIETTEITÄ PERHERETKEILYSTÄ

Tänään se sitten taas alkoi... Sielusta oikein kirpaisi niin kumman oudosti ja samalla kertaa tutusti! Räystäät tippuivat vettä auringon lämmöstä ja silmiin ihan koski tämä huikea kirkkaus, mikä heijasteli valkeilta hangilta. Niitä on onneksi siunaantunut tänne itä-Suomeen sen verran, että hiihtämisen makuun on päästy tänäkin talvena, vaikka myöhemmin kuin tavallisesti.

Niin, nämä olivat tietenkin kevään tulemisen ensi oireita, mutta paljon muutakin. Tässä tapauksessa nimenomaan "taudinkuvan" määritys voitanee ilmoittaa sanalla LAPINKUUME ja kuumekäyrä äkkijyrkässä nousussa! Se ilmestyi pikkuhiljaa, salakavalasti meidän perheeseemme vuosia sitten ja tuntuu olevan yhä vain sitkeämmässä. Otollinen maaperä tämän "taudin" itämiselle on kenties ollut siinä, että meidän perhe on aina ollut kiinnostunut luonnosta ja luonnossa liikkumisesta. Tämä kiinnostus on sitten lasten kasvaessa laajentunut lähimetsistä Lappiin.

Ensimmäisen kerran lasten kanssa pohjoisen maisemiin lähdettiin tutustumaan uteliaan kiinnostuneina ja jännityneinäkin. Toki retkiolosuhteet olivat lapsille tuttuja ja totuttuja, samoin eripituiset patikkaretketkin. Silti oli mielenkiintoinen ja samalla iloisen helpottunut havainto todeta, kuinka ennakkoluulottomasti ja avosylin alle 10 v. lapset ottivat Lapin vastaan, heti kuin omakseen. Vai pitäisikö sanoa päinvastoin, tunturit eivät hylkineet meitä, vaan olivat suosiollisia. Uskoisin molemminpuolisen hyväksymisen pohjana olevan, että tutustuminen käynnistyi lasten ehdoilla, vanhempien avulla ja turvin sekä tutkimusretkeläisen mielenlaadulla varustettuna. Niin tapahtuu vieläkin, jos jotakuta huvittaa tutkia joku erikoisen näköinen kasvi tai tarkastella merkillistä ääntä pitävää lintua tai valokuvata esim. edellä mainittuja tai henkeäsalpaavan avaria maisemia; näin tehdään. Jos väsyttää, niin levähdetään ja nautitaan joku välipala tai laitetaan "oikea ruoka", kun sattuu sopivasti soliseva **puro tai kirkas lampi kohdalle — eikä tarvitse pelätä saasteista vettä juovansa tai syövänsä. Näitä "tankkaustaukoja"** on pidettävä riittävän usein, jotta väsymys ei pääse yllättämään. Ei niin lyhyttä retkeä, ettei jotain suuhunpantavaa olisi mukana. Aina näet löytyy jotain mielenkiintoista katseltavaa, kuvattavaa, tutkittavaa ja aika vierähtää yllättävän nopeasti. — Toistaiseksi olemme vielä pysytelleet päiväretkisysteemissä ja kämppä tukikohtana. Etukäteen on suunniteltu kartasta kohteet ja reitit noin suurinpiirtein, joskus patikoitu vähän enempi ja joskus taas vähempi, miten sää ja mieliala kulloinkin on ollut. Pisimmät päivämatkat ovat olleet n. 20-30 km, suksilla jopa n. 40 km, välillä on kuitenkin lyhyittenretkien päiviä sekä "luppopäiviä", jotta kiinnoistus ei sammuisi ja yliväsymys yllättäisi.

Hietajärvi

Käytyämme muutaman kerran kesäisin pohjoisessa ja todettuamme, että kaikki sujuu suhteellisen mukavasti, alkoi pikkuhiljaa hiipiä mieleen ajatus, millaista siellä olisi talvella. Muu perhe: poika, tytär, isä olivat kertaheitolla ajatuksen lumoissa, mutta äitiä tuuma aluksi hirvitti. Aikansa perhe innolla pehmitti äitiä ja taipuihan hänkin lopulta, vaikka lähtikin lumista Lappia valloittamaan mielessään kaikenlaiset epäilyt. Ne koskivat ihan **jokapäiväisiä** käytännön **asioita,** jotka liittyvät meidän perheen omiin pikkuhankaluuksiin ja vaivoihin, eikä vähiten allergioihin. Lapin kesäolissa nämä asiat on opittu jo hoitelemaan ilman suurempaa hämminkiä. Niitten kanssa ollaan sinut, tunnetaan kesätilanteet paremmin, siitepölyjen ym. pölyjen ja rasitusten aiheuttamat oireet: nuha, yskä, silmäoireet, hengitysvaikeudet ym. Jos nämä enempi yltyvät vaivaamaan, vaativat ne kanssaihmisiltäkin ymmärtämystä, suvaitsevaisuutta ja kärsivällisyyttä — joita olemme kiitettävästi saaneetkin. Onneksi isommat pulmatilanteet ovat olleet harvinaisia. Kunnon lisääntyessä nämäkin vaivat ovat paremmin pysyneet kurissa.

Niinpä rohkeasti läksimme kokeilemaan, kuinka talvi-Lapissa sujuu, pääseehän sieltä pois, jos ei suju. Täytyy todeta heti samaan hengenvetoon, että sujui! Talvi-Lappi valloitti meidät täydellisesti! Olosuhteet olivat suurimmaksi osaksi mitä parhaimmat, sään ym. puoleen, vaikka saatiinhan kunnon lumimyrskykin näytteeksi. Kun ensimmäinen kerta onnistui niin hienosti, ei enää pelota mennä uudelleen talvella pohjoiseen. Odottaa malttamattomasti vain sitä päivää, jolloin taas saa nähdä lumiset tunturit. — Tästä ensimmäisestä talvilomastamme tuli suorastaan ikimuistoinen ja siitä tahdomme koko sydämestämme kiittää ei vain sään haltijaa, vaan kaikkia niitä mukavia, avuliaita, ystävällisiä ihmisiä, jotka olivat viime vuonna pääsiäisviikolla Susikyrössä, eikä vähiten Anjaa, Anteroa ja Pirkkoa ketään muitakaan unohtamatta.

Kuten sanottua, onnistuminen koski myös meidän pikku vaivojamme. Vaikka pieniä hankaluuksia ilmenikin, ei niin paljoa, jotta se olisi tahtia pahemmin haitannut.

Vuosien varrella tapaamiltamme ihmisiltä olemme saaneet arvokasta tukea ja rohkaisua opetellessamme tulemaan allergian kanssa toimeen myös Lapissa. Jos tämä kirjoitelmani edes hiukankaan auttaa muita samanlaisia perheitä, on tarkoitus mennyt perille. Siitä vaan rohkeasti pohjoisia maisemia tutkimaan, kukin voimiensa ja kykyjensä mukaan! — Kaiken kaikkiaan, kun kunto on hyvä, on mielikin hyvä ja kun mieli on hyvä, ei muista niin paljon vaivojaankaan!

Niin vaihtui talvi kesäksi, vaikka muutos kävikin kivuliaasti. Tarkoitus oli jättää mennyt kesä väliin Lapin osalta, mutta jossain oli päätetty toisin meidän puolestamme. Tapahtumat johtivat siihen, että löysimme itsemme juhannuksena taas tunturin juurelta. Yllätykseksemme huomasimme joutuneemme ennen kokemattomana vuodenaikana pohjoisiin maisemiin — siellä oli kevät parhaimmillaan, eikä ötököitä juuri lainkaan. Meidän iloksemme ja onneksemme saimme tutkia mitä lukemattomimpia lintuja poikasineen. Myöskin näimme sellaista kukkaloistoa, jota ei enää myöhemmin kesällä tapaa. Aina tuntuu löytyvän jotain uutta ja vanhoja tuttujakin paikkoja on mukava käydä tervehtimässä.

Olen monasti ihmetellyt, mikä meitä oikein vetää Lappiin? Siellä saat kumminkin patikoida tai sivakoida itsesi väsyksiin ja määränpää on sittenkin vasta seuraavan tunturin takana. Kesällä vaivaavat kaikenlaiset ötökät; talvella taasen hella ei vedä, savuttaa ja sotket itsesi vain nokeen; tai kärvennät nenäsi auringossa. Tietysti miinusluetteloa voisi jatkaa nykyajan mukavuuksiin tottunut ihminen vaikka kuinka pitkälle, silti vaihdan plussapuolelle. Kuka voisikaan olla nauttimatta makoisista Susikyrön saunan löylyistä, jotka virkistävät ihmeellisesti päivän vaelluksen jälkeen. Tai unohtaa yöttömän yön aurinkoa ja aikaa, jolloin käkikin kiljuu — niinkuin saimme todeta — vuorokauden ympäri; tai loppukesän auringonlaskua sen lumilaikkuisen tunturin taa — sen laikun, jolla päivällä käytiin tekemässä lumipalloja; tai vauhdin hurmaa ja pelkoakin, jota tuntee viilettäessään suksilla tunturin kuvetta alas. Voisiko unohtaa mahtavaa, avaraa näkymää tunturin laelta, oli se sitten vihreän tai valkoisen värinen. Mistä voisi löytää niin puhdasta, raikasta ilmaa ja vettä jne... Luetteloa voi jokainen jatkaa mielensä mukaan.

Ns. "suuria retkeilijöitä" me ihailemme ja yritämme ottaa oppia, missä voimme, samalla muistaen, että meidän on maltettava tyytyä vähempään. Näinkin saamme silti ruhtinaallisen palkan vaivoistamme, jotka koituvat siitä halusta, uteliaisuudesta nähdä muutakin, kuin vain sen, minkä katse tavoittaa auton ikkunasta. Näitten näkymien tavoitteleminen ja ponnistusten jälkeen saavuttaminen on jotain sellaista, mitä ei voi mitata rahassa. Sitä voisi verrata vaikka akun lataamiseen, sillä se on uusien voimien keräämistä — niin henkisesti kuin ruumiillisesti — jaksakseen taas pakertaa koulussa ja työelämässä, yleensä jokapäiväisessä arkisessa aherruksessa.

Vaikka tästä uhkaakin tulla Susikyrön ylistyslaulu, en silti voi olla kiittämättä sitä luonnonkaunista paikkaa, sen lumouksen joko tuntee tai sitten ei. Meidän perheellä on ollut ilo ja onni joutua Susikyrön lumouksen valtaam. Sitä kautta on opeteltu koko perhettä yhdistävää retkeilyä myös Lapissa, jonka luonto on aina kesällä ja talvella yhtä merkillisen vetovoimainen. — Pohjoisessa tapaamme ihmiset ovat myös olleet mukavia, siellä ei kysytä kuka tai mikä kukin on, vaan otetaan ihminen ihmisenä. Siellä ei tarvitse olla kelloajoista riippuvainen; työ- ym. huolet voi jättää etelään ja palatessaan saa havaita niitten pienentyneen huomattavasti! Siellä on vain pieni ihminen suuren luonnon kanssa sopusointua etsimässä ja opettelemassa.

Sirkka-Liisa Sikanen

"Se ämmi, jota alunperin ei ollut saada Lappiin millään konstilla"

TELTTAILU TAVAKSI TALVELLAKIN

Teltta on talvisten vaellusten majoitteena enenevässä määrin saavuttamassa retkeilijöiden suosiota. Siihen on myötävaikuttanut talvikäyttöön soveltuvien majoitteiden kehittyminen laadullisesti ja melko runsaat mallivalikoimat.

Teltan pitäisi olla kevyt ja helposti pystytettävissä vaikeissakin olosuhteissa. Sen pitää kestää tuulen riepottelua, sisäteltan on oltava kiinteäpohjainen, kosteusongelma pitäisi olla ratkaistu jne. Kaikkea em. hyvää ei kuitenkaan **vielä ole saatu mahtumaan samaan telttaan jos lähdemme siitä, että pitkillä vaelluksilla pitää telttaa voida lämmittää** keittimellä tms. Kokonan keinokuituiset teltat karsiutuvat silloin tulenarkuutensa vuoksi. Puuvillakankainen sisäteltta taas on painavampi, mutta turvallisempi.

Yleensäkin teltan lämmittäminen avoliekkisillä keittimillä on arkaluontoinen asia tulipalovaaran vuoksi ja keitettäessä syntyvän kosteuden johdosta, eikä esim. bensiinikeittimiä ja ns. avokeittimiä, joissa palava neste keittimen liikahtaessa saattaa roiskahtaa varusteisiin, voi käyttä teltassa lainkaan. Kaasukeittimet taas eivät toimi pakkasessa. Jäljelle taitaa jäädä enää painesäiliöllä varustettu valopetroolikeitin.

Mutta noista teltoista vielä. Niiden lämpimyyshän perustuu sisä- ja ulkokankaan välissä olevaan eristävään ilmakerrokseen. Sisäteltan täytyy hengittää ja läpäistä kosteutta ainakin ulospäin, jolloin kankaiden väliin pitäisi saada tyynelläkin säällä tuuletus, mutta samalla menee lämpökin harakoille. Ulommainen kangas saisi ulottua maahan saakka, jolloin teltta pysyy hyvin paikoillaan kovallakin tuulella.

Teltan helppo pystytettävyys on huomioon otettava seikka väsynyttä, vilustumista ja nälkäistä vaeltajaa ajatellen. Jos teltan saa pystyyn ja lämpimäksi 20-30 minuutissa ollaan jo melko lähellä ihanteellista majoitetta. Teltan sisätilojen hyötykäyttö pitäisi saada mahdollisimman suureksi, jolloin kupolimalliset teltat ja ehkä ns. tunneliteltatkin näyttävät parhaat puolensa. Kupolimallisen teltan yläosaan mahtuu paremmin varusteiden kuivatusnarut ja -verkko. Kupolimallisen teltan päältä valuu myös lumi helpommin pois jyrkästi laskeutuvien seinien ansiosta.

Hyviä käytännön kokemuksia on saatu kupolimallisesta, pohjapinnaltaan 200 x 200 cm:n kokoisesta kiinteäpohjaisesta teltasta, jonka sisäteltta on untuvakankainen, pohja Autex-kangasta ja päällyshuppu toiselta puolelta alumiinipintaista nailonia. Päällyshuppu pingottuu kaarien varaan, jolloin kankaiden väliin jää eristävä ilmakerros. Päällyshuppu kiinnittyy teltan kulmista kaarien alapäähän pujotettavien kangaslenkkien avulla ja helmat voi työntää sisäteltan pohjan alle. Ilmanvaihto tapahtuu teltan katosta molempien kankaiden läpi kulkevan muoviputken pätkän kautta.

Oviaukon alareunasta tulee raitis ilma sisään ja poistuu "käytettynä" katossa olevan putken kautta ulos. Kosteutta tiivistyy tietysti jonkun verran päällyshupun sisäpinnalle, mutta pakkaskelissä jäätyneet pisarat saa helposti ravisteltua irti. Keitettäessä voi pitää oviaukon auki, jolloin suuri osa vesihöyryä poistuu sitä kautta. Teltta ankkuroidaan kolmelta sivultaan sisäteltan räystäistä lähteville päällyshupun läpi kulkevilla naruilla. Kovalla tuulella voidaan kiinnitystä lisätä teltan kulmista kaarien puolivälistä lähtevillä naruilla.

Öisin ei telttaa lämmitetä, mutta hyvä makuualusta ja -pussi takaavat kunnon yöunet. Keittimen sammutettuna ollessa on sisällä vain 5—10 astetta lämpimämpää kuin ulkona tuulen voimakkuudesta riippuen, mutta kun se on lähes tyyntä "kylmää", niin makuupussissa tarkenee hyvin. Ilman jatkuvan läpivirtauksen ansiosta suhteellinen kosteus on pysynyt lukemissa 48—78% riippuen kuivatettavien varusteiden määrästä ja kosteudesta.

Telttasysteemi painaa 5—6 kg, mikä äkikseltään tuntuu suurelta, mutta ahkiossa se kulkee vaivattomasti.

Tällaisen mukana kuljetettavaan majoitteeseen tukeutumisen hyvinä puolina voisi mainita vapaamman reitinvalinnan, koska vaellusreittiä ei tarvitse suunnitella kämppien kautta ja eksyminenkin on paljon turvallisempaa, kun koko huusholli on mukana. Teltan saa aina hetkessä lämpimäksi, eikä sesonkiaikanakaan majapaikassa ole tungosta. Ei myöskään sovi unohtaa, että tällainen kokonaan mukana kuljetettaviin varusteisiin tukeutuminen kuluttaa mahdollisimman vähän luontoa.

Tällaisten vaellusten parasta antia ovat aamut, jolloin saa herätä riekkojen käkättävään nauruun ja tehdä aamutoimensa lämpimässä majoitteessa.

Kyösti Lamminjoki